

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**o corelație de bază
a creșterii**

**PRODUCTIVITATEA MUNCII -
EFICIENȚA ECONOMICĂ**

**PLENARA COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN**
a adoptat documente importante
pentru viața politico-socială a țării

În cadrul unei solemnități care a avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU
a înmînat înalte distincții unor județe
și unități fruntașe în întrecere

PREȚUIREA MUNCII.

STIMULENT PENTRU NOI REALIZĂRI

RECENTA PLENARĂ a Comitetului Central al partidului se înscrie, prin problematica pusă în discuție, prin documentele adoptate, ca un moment de seamă al vieții politice a patriei noastre. Într-adevăr, asemenea probleme cum sînt rolul conducător și forța partidului nostru comunist, politica sa de cadre, ca și activitatea internațională, orientările politicii sale externe sînt de cea mai mare importanță pentru bunul mers al activității în toate domeniile, pentru continuarea cu toată vigoarea a mersului înainte al patriei noastre, a progresului său multilateral. Rostind la încheierea lucrărilor plenarei o amplă cuvîntare, cu o deosebit de mare încărcătură de idei noi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a demonstrat, odată mai mult, marea sa capacitate de a sesiza noul, de a pătrunde în esența fenomenelor, de a le analiza în toată complexitatea, de a elabora, pe această bază, teze originale, îndrăznețe, realiste, corespunzînd pe deplin cerințelor vieții.

În acest sens, o strălucită confirmare o aduce noua viziune expusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu poziția și rolul conducător al partidului, faptul că aprecierea, concepția cu privire la aceste probleme primordiale nu poate și nu trebuie să fie statică, ci trebuie să evolueze continuu, odată cu evoluția societății, cu progresele înregistrate în edificarea noii orînduirii. Partidul, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, este un organism viu, care, ca orice organism politic, a suferit și suferă transformări în raport cu schimbările care se petrec în societate, subliniind că ar fi greu ca un partid cu 3 milioane de membri, cum este în prezent Partidul Comunist Român, să mai fie considerat ca fiind alcătuit din revoluționari de profesie sau ca o avangardă în înțelesul strict al cuvîntului. Pornind de la aceste considerente secretarul general al partidului atrăgea atenția asupra faptului că problema rolului conducător al partidului va trebui analizată mai temeinic. Rolul conducător al partidului sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU „trebuie să fie înțeles într-un mod nou, ținîndu-se seama de schimbările și transformările care s-au produs în societatea noastră socialistă. Probabil că va trebui să analizăm mai bine concepția despre partid și rolul său în societate, ținînd seama de realitățile sociale, de transformările revoluționare și de schimbările sociale care s-au produs, de noua etapă de dezvoltare a societății românești”.

În cea mai strînsă legătură cu îndeplinirea cu succes a rolului conducător al partidului a fost pusă în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu problema pregătirii cadrelor; exprimîndu-și deplina satisfacție față de faptul că avem cadre minunate în toate domeniile de activitate, capabile ca, în strînsă legătură cu comuniștii, cu clasa muncitoare, cu masele largi populare, să înlăptuiesc neabătut politica partidului, secretarul general al partidului cerea, totodată, cu exigența ce îl caracterizează, ca în viitor să se acorde o și mai mare atenție problemei calității, să se

acționeze cu mai multă hotărîre în direcția ridicării nivelului politic și ideologic, dar și a pregătirii profesionale, tehnice și științifice a cadrelor, a tuturor comuniștilor. „Îndeplinirea sarcinilor de conducere a societății nu se poate realiza numai cu lozinci, numai cu cunoștințe generale despre societate. Ca să conducem fabricile, instituțiile, să conducem instituturile de cercetare, de proiectare sînt necesare cunoștințe tehnice și profesionale, trebuie să îmbinăm pregătirea politică cu pregătirea profesională”. Ca o garanție a calității cadrelor de conducere și acționînd neabătut pentru adîncirea și perfecționarea democrației socialiste, secretarul general al partidului a insistat asupra faptului că toate promovările cadrelor să fie dezbătute și analizate în colectiv, în consiliile de conducere centrale sau în consiliile oamenilor muncii, după cum este cazul. În viitor, de altfel, se preconizează o sporire a răspunderii adunărilor generale ale oamenilor muncii în ceea ce privește promovările de cadre, care vor trebui supuse aprobării și confirmării atît în consiliile de conducere, cit și în adunările generale ale oamenilor muncii.

Ca o componentă a democrației noastre socialiste a fost privită și activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, care, aprecia secretarul general al partidului, constituie o formă de participare a masei populare la exercitarea controlului. La rezolvarea diferitelor probleme care se ridică în activitate. Dar ele oglîndesc și o anumită critică, deoarece dacă pretutindeni activitatea s-or fi desfășurat corespunzător, nu ar mai fi existat asemenea scrisori și sesizări. De aceea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, din documentele supuse dezbaterii plenarei trebuie să se tragă concluziile ce se impun pentru îmbunătățirea activității, asigurînd în acest fel creșterea și mai puternică a rolului conducător al partidului în toate domeniile. „Trebuie să facem totul pentru a asigura buna funcționare a tuturor organelor și organizațiilor de partid și obștești, a organelor de stat, a consiliilor populare, astfel ca fiecare să-și îndeplinească îndatoririle pe care le are în conformitate cu hotărîrile, cu legile, cu statutul partidului și statutele organizațiilor respective”.

O deosebită atenție a fost acordată în dezbaterile plenarei examinării Raportului privind activitatea internațională a partidului și statutului în anul 1980 și principalele orientări în politica externă în anul 1981. Aprobînd în unanimitate activitatea internațională desfășurată, în hotărîrea adoptată plenara C.C. al P.C.R. dă cea mai înaltă apreciere rolului determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înlăptuirea politicii externe a României socialiste. Au apărut cu deosebită claritate, mai ales în condițiile atît de complexe care caracterizează situația internațională, realismul analizei și al soluțiilor propuse, înalta responsabilitate pentru viitorul națiunii noastre și al lumii în general, ale demersurilor și ale apelurilor președintelui țării noastre pentru intensificarea eforturilor consacrate soluționării pe cale politică

a stărilor conflictuale, pentru reluarea politicii de pace, destindere și colaborare. Acțiunea consecventă a președintelui țării noastre pusă neobosit în slujba păcii, a libertății și independenței tuturor popoarelor, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, este izvorul înaltei prețuiri de care se bucură în lume numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, al prestigiului și renumelui internațional al patriei noastre, ale poporului român.

Conștientă de cerința de a acționa în continuare pentru afirmarea în viața internațională a unor relații de tip nou, România, așa cum reiese din Hotărîrea adoptată de plenară, este decisă să nu își precupețească nici un efort pentru a asigura liniștea necesară construcției pașnice a poporului nostru, viitorului omenirii. „Este necesar să acționăm în continuare, sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în spiritul orientărilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru a contribui activ la înlăptuirea unei politici care să se bazeze pe soluționarea problemelor pe calea tratativelor, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne și, desigur, pe o colaborare reciproc avantajoasă, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, pe respectarea dreptului fiecărui popor, al fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, fără nici un amestec din afară”.

URMIND la numai o zi după plenara C.C. al P.C.R., lucrările Marii Adunări Naționale au constituit cadrul, devenit tradițional, în care președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înminat înalte distincții organizațiilor județene de partid și consiliilor populare județene, întreprinderilor industriale și de construcții, unităților agricole, institutelor de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, unităților din alte sectoare de activitate, care au obținut rezultatele cele mai bune în îndeplinirea sarcinilor de plan, a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. A fost un moment solemn care a încununat strădaniile oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, desfășurate în cursul anului trecut și în întregul cincinal, pentru a înlăptui politica clarvăzătoare a partidului, pentru a ridica patria pe noi trepte de civilizație și bunăstare, perioadă încheiată cu rezultate remarcabile.

Odată mai mult, întrecerea socialistă, desfășurată la scară națională, și-a demonstrat marile virtuți de a mobiliza și pune în valoare uriașul potențial de creație și responsabilitate al clasei muncitoare, de a încetățeni pretutindeni o atmosferă de puternică emulație în muncă. Desigur, frunții în întrecere sînt cei care au știut să își organizeze cit mai bine forțele, pentru a obține cele mai valoroase rezultate, iar experiența dobîndită de cei mai buni, rezultatele performanțe pe care le-au atins, îmbogățesc experiența de muncă a întregului nostru popor. Dar acest prețios tezaur nu poate și nu trebuie

(Continuare în pag. 7)

SINDICATELE — CADRU ORGANIZAT DE PARTICIPARE A MASELOR LA CONDUCEREA DEMOCRATICĂ A SOCIETĂȚII

CONGRESUL Uniunii generale a Sindicatelor din România, care își deschide peste câteva zile lucrările, este un eveniment de cea mai mare importanță în viața politică și socială a patriei noastre, o nouă și puternică expresie a democrației reale și profunde a orânduirii noastre. Sindicatele, care cuprind și reprezintă pe toți oamenii muncii din întreprinderile și instituțiile de stat, fiind practic cea mai importantă organizație de masă din țara noastră, joacă un rol de o deosebită însemnătate în sistemul democrației noastre, în asigurarea participării oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea activității economice și sociale, în mobilizarea eforturilor lor pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități, pentru stimularea inițiativei lor creatoare și punerea în valoare a tuturor rezervelor de perfecționare a muncii.

În viziunea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, dezvoltarea și modernizarea economiei, a întregii activități social-politice, este de neconceput fără lărgirea și perfecționarea cadrului de participare nemijlocită și directă a clasei muncitoare, a oamenilor muncii la conducerea societății, la toate nivelurile și în toate verigile ei micro și macrosociale. În acest amplu proces de perfecționare a participării maselor la actul conducerii se înscrie și sporirea rolului sindicatelor în sistemul democrației socialiste, al autoconducerii muncitorești. „În orînduirea noastră socialistă, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii au nevoie de sindicate ca de o organizație largă a lor în care să-și unească eforturile și să-și poată spune în mod organizat cuvîntul, să participe la adoptarea tuturor măsurilor privind dezvoltarea societății românești... În sindicate, clasa muncitoare, celelalte categorii de oameni ai muncii trebuie să găsească terenul cel mai propice pentru a participa, sub conducerea partidului comunist, la conducerea treburilor economice și sociale, la guvernarea țării.” În acest spirit, sindicatelor — așa cum rezultă din Programul partidului, din prevederile legilor țării noastre, din

documentele sindicatelor și statutelor lor proprii, precum și din Tezele Consiliului Central al U.G.S.R. pentru Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România — le revin sarcini deosebit de mari pentru îndeplinirea obiectivelor economice, sociale și educaționale, pentru crearea cadrului organizatoric și a climatului necesar afirmării și valorificării potențialului de muncă și de creație a maselor.

Participarea sindicatelor la dezvoltarea democrației, la buna desfășurare a activității economice

REPREZENTÎND interesele tuturor oamenilor muncii din întreprinderi și instituții, în dubla lor calitate de producători și proprietari colectivii ai mijloacelor de producție, sindicatele au un rol deosebit de important în făurirea politicii economice a partidului, în asigurarea participării maselor la aplicarea mai fermă în viață a principiilor autoconducerii și autogestiuunii muncitorești. În virtutea sarcinilor cu care au fost investite, sindicatele participă la elaborarea pe toate verigile organizatorice — întreprindere, centrală, minister, organe centrale de sinteză și Consiliul de Miniștri — a planurilor anuale și cincinale, realizează dezbaterile de către toți oamenii muncii a cifrelor de plan, contribuie la stabilirea măsurilor pentru descoperirea rezervelor interne, pentru valorificarea mai eficientă a fondurilor fixe și circulante, a resurselor materiale și umane.

Împreună cu consiliile oamenilor muncii, sub conducerea organelor de partid, sindicatele răspund de organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în cadrul întreprinderilor — între oamenii muncii, echipe, brigăzi, sectoare și secții, precum și între întreprinderi și pe ramuri de producție, elaborează proiectul de angajament în întrecerea socialistă, pe care îl supun aprobării adunării generale a oamenilor muncii, stabilesc obiectivele și criteriile întrecerii socialiste, organizează concret întrecerea socialistă pe locuri de muncă, asigură popularizarea rezulta-

telor, urmăresc stabilirea corectă a evidențiatilor și frunțașilor și acordă stimulente morale și materiale.

În contextul dezvoltării continue a democrației muncitorești, începînd cu anul 1978 președintele comitetului sindicatului a devenit, ca o expresie a creșterii rolului sindicatelor, vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii și președinte al adunării generale a oamenilor muncii din întreprindere. În această calitate, președintele comitetului sindicatului participă nemijlocit la dezbaterile și soluționarea tuturor problemelor care privesc activitatea întreprinderilor și a oamenilor muncii, la realizarea tuturor fazelor pe care le implică actul conducerii. În domeniul economic, președintele comitetului sindicatului ia parte activă la stabilirea strategiei dezvoltării întreprinderilor, la elaborarea planurilor anuale și de perspectivă, a bugetelor de venituri și cheltuieli, a măsurilor politico-organizatorice necesare realizării lor. El acționează pentru unirea eforturilor oamenilor muncii și dezvoltarea inițiativei lor creatoare, a spiritului gospodăresc, a responsabilității față de interesele generale ale întreprinderilor, în vederea realizării sarcinilor de plan, a producției fizice și nete, creșterea productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și a calității produselor, reducerea consumurilor materiale și a personalului neproductiv. Faptul că funcția de președinte al adunării generale a oamenilor muncii, atît în cursul desfășurării acesteia, cît și între adunări, este exercitată de președintele comitetului sindicatului presupune o susținută preocupare și pentru buna organizare a adunărilor lunare ale grupelor sindicale — care se constituie ca sesiuni deschise permanente, — a adunărilor generale pe secții, astfel încît fiecare om al muncii să dispună de condiții optime pentru a-și exprima opiniile, pentru a face propuneri privind buna gospodărire a fondurilor fixe și circulante și realizarea integrală a indicatorilor calitativi și cantitativi ai planului de dezvoltare economico-socială.

Pentru organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste, dezvoltarea mișcării de invenții și inovații, populariza-

rea și extinderea metodelor și inițiativelor înaintate, sindicatele și-au creat pe toate verigile organizatorice comisii care se ocupă de problemele economice. În aceste comisii sînt cuprinse zeci de mii de muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, economiști, care desfășoară o vastă activitate pentru rezolvarea optimă a problemelor economice. Dacă la acest număr mai adăugăm și oamenii muncii aleși în organele de conducere ale sindicatelor și care răspund de aceste probleme, numărul membrilor de sindicat care participă în mod obștesc la această activitate se ridică la câteva sute de mii de persoane

O preocupare centrală : înfăptuirea politicii sociale a partidului

PUNIND ACCENT pe înfăptuirea sarcinilor de plan și a democrației economice, sindicatele se ocupă în același timp și de mobilizarea și creșterea gradului de participare a maselor la înfăptuirea politicii sociale a partidului. „Sindicatele..”, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al partidului, sînt chemate să-și intensifice activitatea, participînd într-o măsură tot mai mare la elaborarea legilor și măsurilor privind dezvoltarea economico-socială a țării, la soluționarea problemelor de viață și muncă ale oamenilor, la înfăptuirea politicii partidului de ridicare generală a nivelului de trai material și spiritual al poporului”.

Pe baza atribuțiilor largi pe care le au în viața societății, sindicatele, fiind reprezentate în organele puterii și administrației de stat, în Consiliul de Miniștri, Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economico-Sociale, Consiliul Național al Oamenilor Muncii, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Muncii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății etc, participă activ la planificarea și repartizarea venitului național, la stabilirea indicatorilor nivelului de trai. Acționînd în consens cu răspunderile lor în sistemul democrației socialiste, sindicatele participă activ la elaborarea și aplicarea tuturor legilor și actelor normative care reglementează condițiile de muncă și de viață ale personalului muncitor, drepturile și obligațiile acestuia. Sindicatele urmăresc aplicarea riguroasă a principiului socialist al retribuției după cantitatea, calitatea și importanța muncii sociale, repartizarea echitabilă a veniturilor provenite din muncă, formarea și utilizarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii.

În spiritul politicii umaniste a par-

tidului nostru, sindicatele se ocupă de îmbunătățirea condițiilor de muncă, respectarea normelor și reglementărilor de protecție a muncii, prevenirea îmbolnăvirilor profesionale și accidentelor la locul de muncă. În acest scop, în fiecare grupă sindicală din întreprinderi, activează cite un inspector obștesc cu protecția muncii. Sindicatele cuprind în structura lor organizatorică peste 145 000 grupe sindicale, cea mai mare parte a lor se află în întreprinderi industriale, construcții, transporturi etc., deci zeci de mii de oameni participă voluntar la semnalarea neregulilor privînd protecția muncii, vin cu sugestii și propuneri pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu. Totodată, sindicatele acționează cu toată răspunderea în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru creșterea aportului lor la înfăptuirea controlului oamenilor muncii, sporirea eficienței acestuia, în scopul îmbunătățirii aprovizionării populației, a activității unităților comerciale, medico-sanitare, a transportului în comun.

Intensificîndu-și activitatea pentru creșterea gradului de participare a maselor la organizarea și conducerea unităților, la conducerea societății, organizațiile sindicale înțeleg că însăși democrația, esența și eficiența participării maselor la actul conducerii depind de nivelul de conștiință, de competență și responsabilitate a oamenilor muncii. Iată de ce sindicatele acordă o atenție sporită intensificării muncii politice și cultural-educative. Prin învățămîntul politico-ideologic de masă și informările politice organizate pentru cei 2,5 milioane oameni ai muncii care nu participă la învățămîntul de partid și U.T.C., prin acțiunile de propagandă tehnico-economică, prin cursurile universităților cultural-științifice care funcționează în întreprinderi, lectorate tehnice, cercuri de creație științifică și artistică, propagandă vizuală, sindicatele dezvoltă în rîndurile membrilor atitudinea înaintată față de muncă și avutul obștesc, răspunderea în îndeplinirea sarcinilor profesionale, grija pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste.

Sindicatele reprezintă deci o pihrghie importantă a sistemului democrației noastre socialiste pentru antrenarea maselor largi la rezolvarea problemelor economice, sociale și educative, la conducerea societății noastre.

Locul și rolul important pe care sindicatele îl au în sistemul democrației socialiste este determinat, pe de o parte, de faptul că ele reprezintă în întregime clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății, și alte categorii de oameni ai muncii, în total peste 7 milioane de persoane, iar pe de altă parte, acest rol este potențat și de atribuțiile

și sarcinile sporite cu care sindicatele au fost investite de partid în contextul autoconducerii muncitorești.

După cum se știe, sindicatele participă la organizarea și conducerea proceselor de producție, la conducerea societății, folosind în primul rînd cadrul propriu de organizare — începînd de la adunările sindicale pînă la Consiliul central al U.G.S.R., în care oamenii își exprimă opiniile, vin cu propuneri și sugestii pentru îmbunătățirea activității în toate domeniile de activitate. În al doilea rînd, sindicatele folosesc cadrul organizat oferit de Frontul Democrației și Unității Socialiste, organism larg, reprezentativ al democrației noastre socialiste. În al treilea rînd, ele folosesc formele organizate și instituționalizate de conducere colectivă din întreprinderi și instituții, organele centrale și locale ale puterii și administrației de stat, în care sindicatele își trimit reprezentanții lor. În acest mod sindicatele participă, pe toate verigile organizatorice, la elaborarea și înfăptuirea tuturor hotărîrilor care vizează dezvoltarea economică și socială a României. Deosebit de important este faptul că sindicatele acționează în deplină autonomie față de conducerea unităților economice și de organele administrației de stat, în exercitarea, la toate nivelurile organizatorice, a investițiilor lor statutare, a drepturilor și răspunderilor ce le-au fost conferite prin legile țării.

Congresul sindicatelor, marele forum al muncitorilor și intelectualilor care lucrează în întreprinderile și instituțiile socialiste de stat, a fost precedat de ample dezbateri creatoare, începînd cu adunările grupelor sindicale, ale organizațiilor sindicale de secție, conferințele sindicatelor din întreprinderi și instituții, ale organelor teritoriale ale sindicatelor și uniunilor sindicale pe ramuri de activitate, dezbateri care au analizat cu responsabilitate muncitorească activitatea desfășurată de sindicate pînă în prezent și au stabilit concret măsuri pentru sporirea contribuției acestora la întărirea ordinii și disciplinei în muncă, creșterea eficienței economice în toate sectoarele, la aplicarea mai fermă în viață a principiilor autogestiuunii și autoconducerii muncitorești. Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România găsește, deci, oamenii muncii, sindicatele din țara noastră, strîns unite în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, angajate ferm în marea epopee națională pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al partidului, pentru ridicarea României — prin muncă, organizare, disciplină, creație, competență și responsabilitate — pe noi trepte de civilizație, bunăstare și progres.

Dumitru CALEN
Academia „Ștefan Gheorghiu”

„Marile succese obținute de România socialistă sînt nemijlocit legate de uriașă activitate politică și organizatorică desfășurată de partidul nostru, care își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de forță politică conducătoare a societății“.

NICOLAE CEAUȘESCU

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII — COMPONENTĂ FUNDAMENTALĂ A POLITICII PARTIDULUI

ANIVERSAREA a șase decenii de la făurirea Partidului Comunist Român constituie pentru întreaga țară un prilej de omagiere a drumului glorios de luptă și victorii istorice, de muncă eroică desfășurată fără preget de popor pentru realizarea idealurilor de libertate și dreptate socială și națională, pentru edificarea socialismului și comunismului. Politica realistă, patriotică promovată de partid se întemeiază pe simțul viu al realităților, pe capacitatea sa de a investiga neobosit, în spiritul concepției materialismului dialectic și istoric, a socialismului științific, fenomenele noi din societatea noastră și din viața internațională, de a găsi soluții adecvate problemelor complexe economice, sociale și politice pe care le implică asigurarea progresului rapid al țării. Lărgind continuu cadrul și formele de participare, conștientă, responsabilă a maselor la îndeplinirea obiectivelor stabilite, partidul nostru se afirmă ca arhitect și strateg al făuririi României socialiste, țară care cunoaște profunde și rapide mutații în toate domeniile. „Pornind de la realizările obținute și de la puternicele transformări revoluționare din societatea noastră, arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 26 martie 1981, se poate spune că partidul nostru comunist și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea ce și-a asumat-o în fața clasei muncitoare, a întregului nostru popor — de a conduce țara, întreaga națiune pe calea luminoasă a socialismului și comunismului, de a asigura poporului nostru o viață tot mai demnă și civilizată, liberă și independentă“.

Apreciind că numai o economie puternică, de înaltă eficiență, care să permită valorificarea la cote înalte a resurselor țării, a forțelor sale creatoare poate susține procesul de ridicare continuă și substanțială a bunăstării oamenilor muncii, partidul nostru a acordat o atenție deosebită problemelor dezvoltării economice. Această orientare strategică s-a concretizat în dinamismul accentuat imprimat creșterii economiei, în realizarea unor structuri economice racionale, în imprimarea unui curs hotărît spre modernizare și eficiență ridicată, spre amplificarea laturilor de ordin calitativ.

O economie dinamică, de înaltă performanță

RITMURILE dinamice constituie o trăsătură esențială a creșterii și dezvoltării economiei românești, proces reflectat sintetic și de evoluția principalilor indicatori ai vieții economice a țării (tabelul). Nivelul absolut al acestor indicatori și ritmurile de creștere sînt o expresie elocventă a amploarei activității productive, a dinamismului înregistrat în toate ramurile, a modului tot mai eficient de gospodărire a resurselor interne. Eforturile făcute de poporul român s-au materializat în amplificarea continuă a avuției naționale, evidențiindu-se astfel capacitatea de necontesat a socialismului de a asigura progresul economico-social rapid pe pămîntul patriei.

Societatea românească se înscrie ca una dintre cele mai dinamice societăți contemporane în domeniile creșterii și dezvoltării economice, ca de altfel, pe toate planurile vieții economico-sociale și politice. Astfel, producția industrială din anul 1980 reprezintă peste 80% din întreaga producție obținută în deceniul 1956—1965, iar sporul de producție din anul 1980, față de anul 1975, este aproximativ egal cu producția din cincinalul 1956—1960. Un element distinctiv al dezvoltării industriei în decursul

deceniului al optilea este devansarea ritmului de creștere a producției globale de către cel al producției nete, mutație ce reflectă orientarea fermă spre modernizarea și creșterea eficienței industriei. Progrese însemnate au fost înregistrate și în dezvoltarea agriculturii, ramură de bază a economiei, aflată într-un amplu proces de transformări revoluționare. În comparație cu cincinalul 1971—1975, de pildă, producția anilor 1976—1980 a fost mai mare cu 26,4 la sută înregistrîndu-se un ritm mediu anual de creștere de 4,8 la sută. A crescut producția unor bunuri de consum, ceea ce a permis îmbunătățirea structurii alimentației pe ansamblul populației și, implicit, ridicarea calității

Evoluția unor indicatori principali ai dezvoltării economice a țării

	1950	1965	1970	1980	Anul 1980, în procente, față de:	
					1970	1975
Produsul social (mld. lei)	83	344	523,4	1 275,2	230,3	139,6
Venitul național (mld. lei)	35	146	212,1	516,4	241,3	141,5
Producția netă industrială (mld. lei)				363,2	301,0	162,0
Producția globală industrială (mld. lei)	27,5	178,4	307,2	936,0	289,0	157,4
Producția globală agricolă (mld. lei)	32,4	62,5	68,6	128,2*	158,1**	126,4*
Productivitatea muncii pe un lucrător în întreprinderea republicană (calculată pe baza producției globale) (lei)	30,6	105,0		220,9	187,0	140,4
Comerțul exterior (mld. lei)	8,3	43,9		340,3	497,1	214,1

* Medie anuală 1976—1980 ;

** Medie anuală 1976—1980 față de 1966—1970.

vieții. A sporit, de asemenea, cu fiecare nou cincinal, volumul comerțului exterior al țării — de la 8,3 mld. lei în 1950, la 340,3 în anul 1980 —, îmbunătățindu-se considerabil structura acestuia prin creșterea ponderii produselor de înaltă tehnicitate, care înglobează cu prioritate inteligență creatoare.

Un rol deosebit revine în acest amplu proces al făuririi și consolidării orînduirii socialiste cincinalului 1976—1980. Încheind cu succes un deceniu, caracterizat prin dezvoltarea puternică a forțelor de producție, prin continua perfecționare a relațiilor de producție, interval de timp în care au fost accentuate cu deosebire laturile calitative ale dezvoltării, cincinalul 1976—1980 a marcat parcurgerea unei etape de mare însemnătate în îndeplinirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Ilustrativ pentru ideile enunțate este faptul că, în întregul deceniu 1971—1980, a crescut de aproape 3 ori forța industrială a țării, în timp ce venitul național — expresie sintetică a eficienței muncii sociale — a crescut de peste 2,4 ori.

Perspectivă generoasă pentru înflorirea patriei

OBIECTIVELE stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. de dezvoltare economico-socială a țării prefigurează o etapă superioară în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — etapa afirmării plene a științei, tehnicii, calității și eficienței. Realiza-

rea acestor sarcini va conduce la dezvoltarea puternică și armonioasă a forțelor de producție, a întregii vieți economice și sociale, pe baza afirmării puternice a revoluției tehnico-stiințifice în toate domeniile. Industria va înregistra în anii 1981—1985 un ritm mediu anual de creștere de 10% la producția netă și de 9% la producția globală, sporul obținut pe cincinal fiind egal cu întreaga producție din anul 1975 și de 3 ori mai mare decât cea

a anului 1965. În agricultură, înfăptuindu-se o adevărată revoluție în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, producția va spori cu 24,5—27,5% față de perioada precedentă de cinci ani, asigurându-se astfel aprovizionarea corespunzătoare a populației și acoperirea tuturor necesităților economiei naționale.

Modernizarea structurilor economice se va realiza prin îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. de intensificare a procesului de restructurare a industriei, prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie și materii prime. În deplină concordanță cu obiectivul fundamental al planului cincinal, ținând seama de cerințele economiei naționale în actuala etapă, o atenție deosebită se acordă creșterii producției de materii prime și energetice, precum și dezvoltării puternice a agriculturii, domenii prioritare, cu rol hotărâtor în dezvoltarea generală a economiei. În consecință, această caracteristică a creșterii și dezvoltării economice se va manifesta cu deosebită tărie în anii cincinalului 1981—1985, multiplicând rodnicia muncii membrilor societății.

Îmbinarea armonioasă a structurilor moderne în profil de ramură cu cele în profil teritorial se înscrie ca una din trăsăturile importante ale desfășurării procesului de dezvoltare și creștere economică în țara noastră, subordonate cerințelor imperioase ale îmbunătățirii nivelului de trai și ridicării continue a calității vieții, asigurării, în toate zonele și localitățile patriei, a condițiilor pentru accesul, pe toate planurile, la roadele civilizației socialiste. Încorporând soluții originale, politica partidului de dezvoltare a economiei în profil teritorial marchează împliniri deosebite, concretizate în apropierea potențialului productiv al județelor țării. Pe baza acestor mari îndepliniri în amplasarea teritorială rațională a forțelor de producție, în asigurarea dezvoltării echilibrate a tuturor județelor, Congresul al XII-lea al P.C.R. a fundamentat o nouă și importantă etapă, superioară calitativ, privind dezvoltarea economico-socială a țării în profil teritorial, concepție sintetizată în „Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985”. Potrivit sarcinilor și obiectivelor înscrise în acest document, la sfârșitul cincinalului se va realiza o producție globală anuală pe locuitor — din domeniul industrial, agricol, construcții, transporturi, servicii și din alte ramuri — de cel puțin 70 000 lei în fiecare județ, indicator sintetic ce reflectă procesul de apropiere a județelor și localităților țării din punct de vedere al potențialului economic, al asigurării unei structuri echilibrate, ridicarea generală a nivelului lor economic și al gradului de civilizație materială și spirituală a tuturor locuitorilor patriei.

Între factorii determinanți ai dinamismului accelerat pe care-l cunoaște țara se află folosirea unei părți importante din venitul național — de circa o treime — pentru dezvoltare. Aceste eforturi se reflectă într-o bună măsură prin dinamica investițiilor și a fondurilor fixe. Datele statistice atestă faptul că România socialistă realizează cu succes programele sale îndrăznețe de dezvoltare complexă și multilaterală a forțelor de producție, de modernizare în profunzime a structurilor economice, atât în profil de ramură, cât și în profil teritorial, îndeplinește și chiar depășește prevederile programelor de ridicare continuă a bunăstării poporului. Efortul de investiții a constituit unul din factorii de seamă ai dezvoltării economico-sociale care s-a înregistrat în acești ani, ai realizării obiectivelor creșterii și dezvoltării economice. Astfel, din volumul total al fondurilor fixe existente la sfârșitul anului 1980, peste două treimi au fost puse în funcțiune în anii '70. În actualul cincinal se va realiza un volum de investiții de circa 1 300 mld. lei, el întrecând de peste 20 de ori pe cel din primul cincinal; volumul total al fondurilor fixe de care va dispune economia națională se va ridica la 3 000 mld. lei, ceea ce înseamnă circa 120 000 lei pe locuitor.

Tocmai ținând seama de toate acestea o sarcină de mare însemnătate este folosirea cu eficiență sporită a resurselor destinate dezvoltării, creșterea eficienței investițiilor, a eficienței

utilizării tuturor fondurilor, a fondurilor fixe în special. Măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 16—17 decembrie 1980, adoptarea Legii investițiilor și a altor importante acte normative, concentrarea eforturilor pentru punerea în funcțiune a tuturor obiectivelor la datele planificate și micșorarea la minimum a termenelor de execuție, urmărirea bunei funcționări a capacităților, atingerea parametrilor prevăzuți în proiecte, sînt de natură să înlăture neajunsurile care s-au manifestat și să determine o ridicare substanțială a eficienței utilizării resurselor destinate dezvoltării.

Semnificațiile umaniste ale progresului economico-social

AMPLIFICAREA laturilor calitative ale creșterii economice, accentuarea caracterului intensiv al reproducției socialiste și creșterii economice vădesc efecte nemijlocite pe planul vieții materiale și spirituale a poporului. Numai rezultatele tot mai bune ale activității productive, ale muncii poporului nostru, pot fi temelia solidă a creșterii și dezvoltării economice, a ridicării bunăstării poporului. Realizările remarcabile din perioada ultimilor 15 ani, mai ales din cincinalul 1976—1980, își au corespondența deplină în schimbările profunde, care au avut loc în situația oamenilor muncii, pe toate planurile vieții lor materiale și spirituale. Toți indicatorii care oglindesc multiplele laturi și fațete ale ridicării nivelului de trai în țara noastră au ritmuri susținute de creștere, pe măsura evoluției potențialului economic. Aceasta evidențiază caracterul profund umanist al politicii partidului de creștere și dezvoltare economică, faptul că beneficiarii tuturor roadelor progresului economic sînt oamenii muncii. Ilustrativ în acest sens este faptul că, în anul 1980, comparativ cu anul 1950, veniturile din retribuirea muncii personalului muncitor au crescut de 21 ori, retribuția medie netă de 6,7 ori, iar cea reală de 4,2 ori. Veniturile nominale nete ale țărănilor obținute din munca în C.A.P. și din gospodăriile personale, pe o persoană activă, s-au mărit de 7,7 ori, iar totalul veniturilor obținute de populație din fondurile sociale de consum de 23 ori. Creșteri însemnate cunosc și indicatorii care reflectă consumul mediu pe locuitor de bunuri alimentare și nealimentare. Dacă la toate acestea adăugăm și creșterea unor condiții tot mai bune pentru afirmarea drepturilor fundamentale ale omului, cum ar fi dreptul la muncă, dreptul la învățătură, accesibilitatea largă la sistemul de ocrotire a sănătății, la cultură, artă, educație fizică și sport, cheltuielile pentru protecția și ameliorarea mediului ambiant, se obține o imagine cuprinzătoare a efectelor nemijlocite ale creșterii și dezvoltării economice, a înfloririi personalității umane.

Orientarea dezvoltării economice în anii cincinalului 1981—1985 spre o finalitate social-umană își găsește reflectarea multilaterală în prevederile „Programului-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții”, adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R. Astfel, în anul 1985 față de anul 1980, fondul total de retribuire va crește cu 43,3%, retribuția nominală netă cu 25,1%, retribuția medie reală cu 16—18%, veniturile reale ale țărănimii cu 25%, desfacerile de mărfuri cu amănuntul cu 36,5%, volumul prestărilor de servicii cu 54%, totalul cheltuielilor pentru acțiuni social-culturale va spori cu 25,1%, ajungând să reprezinte, pe o familie, 14 200 lei anual.

Ridicarea sistematică a nivelului de trai, a calității vieții, în pas cu dezvoltarea și creșterea economică în România socialistă, atestă că dezvoltarea noastră economică are ca scop final și rațiune supremă bunăstarea materială și spirituală a întregului popor, ceea ce reprezintă un continuu și puternic factor dinamizator pentru întregul popor, de a munci mai bine, cu eficiență mereu sporită. În acest cadru, apropiata aniversare a Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment cu puternice resurse mobilizatoare de valorificare a forței creatoare a poporului, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea privind progresul multilateral al patriei, determină angajarea și mai puternică a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, pentru realizarea profunde-lor mutații de ordin calitativ în toate domeniile.

conf. dr. Lazăr COSTINEL

Dezvoltarea accelerată a bazei de materii prime și energetice

Acțiuni viguroase pentru depistarea și exploatarea de noi structuri petrolifere (II)

SARCINILE deosebite care stau în fața industriei petrolului, de a acoperi în cât mai mare măsură nevoile economiei din resurse proprii de țiței și gaze naturale, reclamă — pe lângă o activitate susținută de cercetare și prospectare a întregului teritoriu al țării — punerea în producție la termene cât mai scurte a cât mai multe sonde noi, cu potențial de extracție ridicat. Concomitent, se impune extinderea tehnologiilor de reactivare a sondelor vechi, în vederea creșterii procentului de recuperare a țițeiului din zăcămint.

Practic, unitățile specializate ale Trustului petrolului din Tîrgu-Jiu utilizează ambele metode pentru a obține în acest an, cât și pe întreg cincinalul 1981—1985, o producție cât mai mare de țiței. Utilizând instalații moderne de extracție, promovind tehnologii perfecționate de înalt randament, schelele de extracție ale trustului au reușit, începând cu a doua jumătate a lunii februarie a.c., să livreze economiei naționale cantități sporite de țiței, având posibilitatea ca în acest an să-și depășească simțitor prevederile de plan. Pe ce teme se bazează o asemenea afirmație?

Noi și importante resurse atrase în circuitul economic

INVESTIGAȚIILE ÎNCEPUTE cu ani în urmă și continuate cu consecvență de către specialiștii din zona Olteniei privind identificarea și punerea în producție a unor noi structuri petrolifere de la mari adâncimi au făcut cu puțință ca în luna februarie a.c. să fie ancorată la circuitul producției prima sondă de mare adâncime (5 000 m) în zona Virteju, cu o producție de 100 tone de țiței în 24 de ore. Este evident un succes remarcabil, întrucât o asemenea structură a fost atacată pentru prima oară în țară în zona Olteniei și, în plus, ea prezintă perspective în extracția unor mari cantități de țiței. Se are în vedere săparea unui număr de încă 7 sonde în același perimetru și structură, ceea ce va asigura zilnic în trimestrul IV din acest an o producție de cel puțin 700—800 tone de țiței.

Sînt însă în curs de a fi puse în producție și alte sonde de extracție în schela Țicleni (centru petrolifer mai vechi) și la schela Craiova. În total sînt prevăzute a fi puse în funcțiune un număr de 38 sonde noi amplasate în

— O valoroasă experiență a schelelor din cadrul Trustului petrolului Tîrgu-Jiu în investigarea și punerea în producție a noi structuri de țiței și gaze la mare adâncime —

structuri diferite, între 4 000 și 6 000 m, îndeosebi în zona Bibești-Virteju. În măsura în care acestea vor fi forate la timp și vor fi puse în producție operativ, alături de celelalte sonde mai vechi existente în funcțiune, se va asigura extracția și livrarea în acest an către economia națională a peste 1,6 milioane tone țiței și 2,1 mil. m³ gaze naturale.

Una din problemele importante în asigurarea unui debit ridicat de extracție o constituie funcționarea la parametri înalți a tuturor instalațiilor utilizate.

Aceasta presupune, pe lângă întreținerea instalațiilor și perfecționarea activității de intervenție la sonde în vederea reducerii timpilor de oprire, atunci cînd apar diferite avarii. Disponind de un personal cu o înaltă calificare, cu o bogată experiență, atît în anul trecut, cît mai ales în timpul ce s-a scurs din anul 1981, în ambele schele de extracție ale trustului (Țicleni și Craiova), timpul de oprire a instalațiilor se situează sub cei prevăzuți cu circa 7—14%, sondele aflate în producție realizînd cantitatea de țiței stabilită prin grafice cu anumite depășiri.

Importante resurse de țiței sînt recuperate și aduse la suprafață prin utilizarea unor tehnologii de mare randament. Pe această linie se situează reactivarea unor sonde cu debit scăzut, care în urma unor „tratamente“ pot să-și dubleze și chiar să-și tripleze producția. Între noile tehnologii utilizate în acest sens, se află fisurările acide, tratamentele tensioactive, extinderea pompajului hidraulic submersibil și tip Reda etc. La sonda 309 Brădești, de pildă, după aplicarea pompajului tip Reda (pompa centrifugală electrică de fund) s-a ajuns ca producția extrasă de țiței să crească de la 10 tone în 24 de ore, la 50 tone în același interval de timp. De asemenea, prin aplicarea fisurării acide la sonda 5009 Bibești, producția zilnică de țiței a sporit de la 16 tone la 56 tone. Evident, asemenea tehnologii permit creșterea producției pe perioade între 5 luni și un an, după care în funcție de situație, se aplică noi tratamente. Numai prin soluțiile amintite schelele trustului reușesc să realizeze

zilnic suplimentar cîteva mii de tone de țiței.

O altă direcție importantă în care se acționează în vederea sporirii producției o reprezintă creșterea factorului final de recuperare a țițeiului din zăcămint. În acest scop, pe baza unor experimente reușite, în schelele petrolifere Țicleni și Craiova se aplică la sondele de injecție cu apă și gaze, care permit menținerea unei presiuni ridicate a zăcămintelor vechi, tehnologie ce asigură creșterea substanțială, cu 16—22%, a recuperării și extracției țițeiului din zăcămint. În acest an se aplică și alte tehnologii care asigură creșterea factorului de recuperare a țițeiului din zăcămint, și anume: injecția de soluții micelare în strat și combustia ciclică subterană. Primele încercări cu asemenea tehnologii au loc la sondele din schela Țicleni și s-au și soldat cu rezultate valoroase.

Asigurarea operativă a condițiilor de punere în exploatare a sondelor

ANALIZA APROFUNDATĂ a activității de producție desfășurate în cadrul Trustului petrolului din Tîrgu-Jiu pune în evidență faptul că și în activitatea de extracție a țițeiului — și nu numai în cea de forare a noilor sonde — există însemnate rezerve a căror punere cît mai operativă în valoare este de natură să conducă la sporirea considerabilă a cantităților livrate economiei naționale din această valoroasă materie primă. Și, ceea ce este important de reținut, sporul amintit de țiței se poate realiza fără investiții suplimentare, doar printr-un efort creativ și organizațional sporit în activitatea tuturor factorilor care concură la buna desfășurare a procesului de extracție. Așa cum au apreciat specialiștii din cadrul trustului oltenean, pentru aceasta apare necesară concentrarea preocupărilor, cu prioritate în următoarele direcții de acțiune:

● Realizarea unei concordanțe cît mai adecvate între caracteristicile tehnico-

funcționale ale utilajului tehnologic de pompaj și specificul geologic și tehnologic al activității de extracție a țiteiului. Avind în dotare un utilaj tehnologic perfect adaptat condițiilor dificile de lucru, solicitărilor mari pe care le presupune forajul la adâncimi de 6 000 de metri, și care vor crește în continuare va fi posibil ca în cadrul unităților trustului să se realizeze creșterea substanțială a cantității de țitei extras, precum și diminuarea consistentă a costurilor de exploatare a acestei resurse.

Pentru aceasta se impune, pe de o parte, ca furnizorul specializat să livreze la pompele de mare adâncime, pentru sistemul pompajului canadian, seturi de pistoane, supape, lainere etc. cu caracteristicile funcționale superioare cerute de condițiile specifice de utilizare. Luarea în considerare de către furnizor (întreprinderea mecanică din Cimpina) a acestei cerințe ar determina la beneficiar sporiri ale duratei de utilizare a unei pompe de peste patru ori față de prezent. Pe de altă parte, investigațiile noastre au pus în evidență faptul că în acest proces un rol sporit va trebui să-l dețină și beneficiarul prin precizarea cât mai riguroasă în proiectele de execuție înaintate furnizorului a condițiilor specifice de utilizare a echipamentului comandat și, respectiv, a parametrilor superiori de exploatare, pe care-i solicită la pompele de mare adâncime, cerință care nu este întotdeauna respectată cu strictețe în prezent.

● **Scurtarea duratei de asamblare a instalațiilor tehnologice de extracție.** O asemenea problemă se impune rezolvată deoarece în prezent, așa după cum au arătat specialiștii din cadrul trustului, completarea livrărilor tuturor subsansamblelor pe care le necesită asamblarea și punerea în lucru a unei instalații tehnologice de extracție durează în prezent circa 6 luni de zile. În acest cadru pentru sporirea cantității de țitei extras se cere nu numai ca furnizorul (întreprinderea „1 Mai” din Ploiești) să realizeze mult mai operativ livrarea tuturor subsansamblelor componente ale instalațiilor de extracție, ci să-și perfecționeze și ordinea de livrare a acestor componente în funcție de cerințele fluxului de montaj și de pu-

nera în funcțiune a pompelor, evitând neajunsurile create în prezent de faptul că motoarele de acționare se livrează abia la urmă.

● **Concentrarea tuturor eforturilor pentru accelerarea avizării documentației necesare deschiderii finanțării la noile sonde.** Accentuăm din nou însemnătatea deosebită care se cere acordată acestei probleme (vezi și R.E. nr. 10/1981), ținând seama de nevoile stringente ale economiei naționale, de cerințele de a spori producția de țitei într-un termen cât mai scurt.

Problema are o deosebită actualitate în activitatea Trustului petrolului din Tîrgu-Jiu, unde, așa după cum am arătat, a fost pusă de curînd în funcțiune sonda de la Virteju, care extrage țitei de la adîncimea de 5 000 de metri în condiții foarte avantajoase, și unde forajele geologice de prospectare creează specialiștilor anumite garanții că aici există condiții pentru sporirea substanțială a producției de țitei, prin săparea pe același zăcămint a unor noi sonde de exploatare. Continuarea lucrărilor de foraj pentru darea în exploatare a acestor sonde nu poate avea loc însă așa cum prevăd normativele în vigoare, decît pe măsura deschiderii finanțării investiției; dar, pentru aceasta este necesară în prealabil avizarea documentațiilor tehnico-economice care fundamentează investițiile. Pentru avizare însă, sînt necesare în mod practic aproximativ 4—5 luni de zile, perioadă de timp în care s-ar putea săpă și pune în producție cîteva noi sonde, și în care în prezent lucrările stagnează. În acest fel o însemnată cantitate de petrol, materie primă prioritară pentru economie, nu poate fi extras și livrat beneficiarilor.

Luînd în considerare nevoile stringente de țitei ale industriei, volumul estimat al disponibilităților și capacitatea efectivă de a-l extrage și livra existentă în cadrul unităților trustului, specialiștii nu numai cei de la Tîrgu-Jiu ci și de la celelalte trusturi petrolifere din țară, apreciază ca deosebit de necesar ca operațiunile de avizare a documentației să se desfășoare mai operativ, creîndu-se cadrul necesar

deschiderii finanțării lucrărilor. O asemenea acțiune apare cu atît mai necesară cu cît la nivelul conducerii trustului și al unităților productive se apreciază că, cu dotarea tehnică disponibilă, cu experiența acumulată, s-ar putea săpă în perimetrul respectiv, încă în acest an, cele 7 noi sonde preconizate, astfel că începînd din lunile septembrie-octombrie a.c., din zona respectivă s-ar putea extrage zilnic sute de tone de țitei.

Desigur, la procesul de accelerare a avizării documentației, o contribuție sporită sînt chemate să aducă chiar unitățile trustului, în primul rînd printr-un efort sporit de întocmire cît mai riguroasă a acestor documentații, de fundamentare temeinică, cantitativă și calitativă, a informațiilor despre producția, estimată și eficiența în exploatare a noilor sonde. Pe de altă parte, se impune ca elaborarea acestor documentații să se efectueze mai operativ în cadrul unităților producătoare, în așa fel ca să se ofere factorilor de decizie un interval de timp suficient pentru studierea aprofundată a prevederilor pe care acestea le conțin.

În fine, ar putea fi luată în discuția specialiștilor din cadrul organelor de resort propunerea ca în domenii prioritare de aprovizionare a economiei cu materii prime de bază, cum este petrolul de exemplu, să se prevadă o metodologie simplificată de lucru în domeniul avizării documentației, care să permită deschiderea mai operativă a finanțării, și, respectiv, livrarea cît mai rapidă la beneficiari a respectivelor produse.

În condițiile în care importurile de materii prime, și în special de țitei, sînt din ce în ce mai costisitoare, eforturile tuturor celor implicați în procesul de punere în valoare de noi resurse se cer concentrate, mai mult ca orîcînd, pentru accelerarea conectării la circuitul economic a materiilor prime depistate, pentru exploatarea lor rațională, în condiții de eficiență sporită.

Vasile BOESCU
Bogdan PĂDURE

Prețuirea muncii, stimulent pentru noi realizări

(Urmare din pag. 1)

să rămînă nefructificat în munca vastă pe care o desfășurăm pentru înălțuirea istoricelor hotăriri ale Congresului al XII-lea. Experiența valoroasă, atît în cazul realizărilor tehnice și tehnologice de prestigiu, al bunei gospodării a resurselor materiale și financiare, al inițiativelor pentru creșterea eficienței economice, cit și al aplicării noului mecanism economico-financiar, trebuie generalizată, făcută cunoscută și însușită de către toate colectivele de oameni ai muncii, pentru a ridica rezultatele generale la nivelul celor mai bune. Aceasta devine cu atît mai necesar, acum, la începutul unui nou cîncinal, care marchează intrarea țării noastre într-o nouă etapă de dezvoltare economico-socială, al cărei obiectiv principal îl constituie trecerea la o calita-

te superioară în toate domeniile de activitate. Tocmai de aceea în întreaga țară, în fabrici, pe șantierele de construcții, pe ogoare, domnește o puternică însufleșire, iar întrecerea socialistă, stimulată de apropierea zilei de 1 Mai, de aniversarea a 60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, se desfășoară cu o și mai mare amploare, își propune obiective mobilizatoare, pentru obținerea unor rezultate cît mai bune în acest prim an al cincinalului, bază trainică a realizărilor viitoare, a neîncetatei creșteri a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Conferirea înaltelei distincții unităților și instituțiilor fruntașe, festivitatea solemnă prilejuită de acest eveniment, sînt o materializare a înaltei prețuiri de care se bucură munca în societatea noastră, a aprecie-

rii și dragostei cu care poporul, stăpînul tuturor bogățiilor materiale și spirituale, a tot ceea ce se făurește, îi înconjoară pe cei mai harnici lîi ai săi. În același timp, această prețuire este și un puternic stimulent în perfecționarea muncii tuturor. După cum sublinia, la înminarea înaltelei distincții președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această festivitate — care, într-adevăr, se poate numi o festivitate închinată muncii creatoare din patria noastră — va da un imbold puternic tuturor oamenilor muncii, întregului nostru popor, conducerilor județelor, întreprinderilor, instituțiilor și, desigur, și ministerelor de acțiune mai bine în cîncinalul pe care l-am început. Este exprimată astfel cerința și, în același timp, convingerea profundă a poporului nostru că numai muncind mai bine, mai spornic, mai eficient putem să ne înălțuim marile obiective pe care ni le propunem, să asigurăm creșterea neîncetată a avuției naționale, sîngura sursă a dezvoltării și a creșterii bunăstării noastre.

Orientări și exigențe în reciclarea materialelor refofosibile*)

UN APORT IMPORTANT în asigurarea cu materii prime și materiale necesare desfășurării în bune condițiuni a activității economice îl are acțiunea de atragere în circuitul productiv a întregului fond de resurse materiale. În acest sens recuperarea și valorificarea pe scară cât mai cuprinzătoare a resurselor refofosibile determină importante economii materiale și financiare la nivelul unităților, al întregii economii naționale. Gospodărirea rațională și eficientă a resurselor materiale și financiare trebuie să constituie pentru toate unitățile economice, așa după cum s-a rețerat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 martie a.c. un mijloc principal de reducere a cheltuielilor de producție, de creștere a rentabilității.

Cauciucul și masele plastice uzate — un potențial în creștere

ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ, unde se prelucurează și se produce o gamă largă de materii prime și materiale necesare tuturor ramurilor de activitate, problema recuperării și refofosirii acestor materiale specifice capătă în acest cîncinal o importanță deosebită, cu atît mai mult cu cît rezultatele obținute în acest domeniu sînt cu totul sub posibilități. Astfel, în prezent se recuperează și valorifică numai 7% din resursele de polietilenă uzată, deși consumul pe locuitor (38,5 kg) este superior multor țări industrializate; cauciucul uzat se refofosesește în proporție de 7—10%, deși o parte din cercetările finalizate au conturat noi căi și soluții de reintroducere în circuitul economic a acestor importante resurse. Totodată, există mari posibilități de valorificare a uleiurilor minerale uzate, acizilor și alcoolilor reziduali, a fosfogipsului, catalizatorilor și a altor materiale refofosibile rezultate pe diverse trepte ale proceselor de chimizare.

Analizele efectuate în ultima perioadă au scos în evidență căile de valorificare a acestor importante resurse prin construirea unor noi capacități de prelucrare în cîncinalul actual și care se referă în principal la: **piroliza maselor plastice și cauciucului uzat, repararea anvelopelor uzate (150 de instalații cu 10 mii bucăți/an fiecare), reșaparea anvelopelor (2 milioane de bucăți în 1985), regenerarea uleiurilor minerale uzate, valorificarea complexă a fosfogipsului, prelucrarea catalizatorilor uzați și altele.** Pe principalele grupe

de materiale refofosibile creșterea volumului de recuperare în 1985 față de 1980 este redată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Grupe de materiale	1980 = 100%	1985
Cauciuc uzat		1 275
Mase plastice uzate		875
Uleiuri minerale uzate		202
Fosfogips		572

După cum rezultă din datele prezentate, dinamica valorificării cauciucului și maselor plastice uzate este cea mai spectaculoasă. Pentru realizarea acestor importante obiective este însă necesar să se acționeze cu toată hotărîrea pentru finalizarea în acest an a cercetărilor privind creșterea ponderii cauciucului regenerat în producția de anvelope, valorificarea prin separare a benzilor de cauciuc cu inserție textilă și metalică, piroliza cauciucului în flux continuu, tehnologia de chimizare a maselor plastice, valorificarea PVC-ului uzat, a deșeurilor de ABS de la plăcile de frigider și altele.

Pentru extinderea gamei de anvelope reșapabile s-a trecut la execuția unor matrițe lenticulare, acționate cu arcuri, utilizabile la vulcanizarea anvelopelor în construcție radială cu cord metalic pentru autocamioane, care reprezintă o soluție tranzitorie. Dar, pentru asigurarea reșapării tuturor anvelopelor cu cord metalic (care reprezintă 30% din consumul total de anvelope) M.I.Ch. trebuie să realizeze și să pună în funcțiune, pînă în luna iunie a.c. 42 de astfel de matrițe. De asemenea, prin program s-a prevăzut să se asigure în anii 1981—1982 echipamentele necesare pentru 150 ateliere de reparare a anvelopelor cu capacitate anuală de 10 mii bucăți anvelope reparate/atelier. La această acțiune participă, pe lîngă M.I.Ch. cu 30 ateliere, UCECOM — 30 ateliere, consiliile populare județene — 40 ateliere, M.T.Tc. — 10 ateliere, M.A.I.A. — 10 ateliere și alte ministere. În prezent există în funcțiune ateliere de reparare la unele unități din cadrul M.A.I.A., M.T.Tc., dar se impune ca fiecare ministru beneficiar să treacă la nominalizarea unităților ce vor fi dotate cu astfel de ateliere în vederea asigurării aplicării unitare a tehnologiei de reparare.

Un sector în care cercetarea poate aduce un aport determinant

MATERIALELE REFOLOSIBILE specifice industriei ușoare (textile, pielărie, cioburi de sticlă, porțelan etc.) reprezintă resurse importante, care în acest cîncinal trebuie să acopere o bună parte din necesarul de materii prime și materiale pentru acest sector de activitate. Rezultatele obținute pînă în prezent (ponderea acestora în consumul de materii prime și materiale în 1980 era de 17,2% la materialele textile, 25% la pielărie, 18% la cioburi de sticlă), precum și stocurile existente în rețeaua de colectare și în unitățile economice (20 mii tone textile, 100 mii tone cioburi) demonstrează că există încă mari posibilități de valorificare. Pornind de la aceste resurse și avînd în vedere sarcinile trasate pe linia valorificării lor, **programul de recuperare prevede ca volumul recuperării materialelor textile refofosibile să crească în anul 1985 față de 1980 cu 68%, ponderea acestora în totalul firelor și fibrelor nou prelucrate pentru consumul intern fiind de 49,7%.**

Este de subliniat că producția țesăturilor de vignonie, în care materialele refofosibile se utilizează în proporție de 80—85%, se va dubla în acest cîncinal. De asemenea, producția de țesături cardate, la care materialele recuperabile se folosesc, în medie, în proporție de 30—45%, va crește cu 85% în 1985 față de anul 1980, iar la producția de nețesute consumul de materiale refofosibile va crește de 3 ori.

Importante sarcini sînt trasate și pentru **industria sticlei, porțelanului și ceramicii fine.** La fabricarea sticlei se vor crea posibilități tehnice și materiale pentru creșterea utilizării cioburilor prin rețopire. Pentru exemplificare, menționăm că prin modernizarea vechilor întreprinderi (Suceava, Buzău) se va consuma un plus de 60 mii tone cioburi/an iar noile capacități (40 mii butelii/an la Buzău) vor consuma cu precădere cioburile colectate. De asemenea, cercetările incluse în program vizează elaborarea tehnologiei de fabricare a sticlei de ambalaj utilizînd 90% cioburi și, totodată, stabilirea unor soluții optime pentru valorificarea integrală a stocurilor de materiale refofosibile, din sticlă, porțelan și faianță.

Pe fondul acestor măsuri dinamice valorificării materialelor refofosibile în industria ușoară se prezintă, exprimată

Dan ANDREESCU

(Continuare în pag. 26)

*) Prima parte a articolului a apărut în „Revista economică” nr. 12/20 martie 1981

Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social

STAȚIUNILE PENTRU MECANIZAREA AGRICULTURII ȘI UNITĂȚILE AGRICOLE, INTEGRATE ORGANIZATORIC ÎN EFORTUL PENTRU SPORIREA PRODUCȚIILOR

ÎNFĂPTUIREA NOII REVOLUȚII AGRARE în țara noastră se bazează într-o măsură deosebit de importantă pe dezvoltarea mecanizării complexe a lucrărilor din agricultură, pe perfecționarea continuă a utilizării parcului de mașini și tractoare. Vorbind, la cel de-al II-lea Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, despre rolul stațiilor de mecanizare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat că: „**În condițiile mecanizării depline a agriculturii, rolul hotărîtor în asigurarea unor producții agricole bune îl au de fapt mecanizatorii, il are executarea corespunzătoare a lucrărilor de către stațiunile de mecanizare.**”

În prezent, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii concentrează întreaga bază tehnică-mecanică necesară la executarea lucrărilor pentru întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole, ca și pentru loturile aflate în folosința individuală a membrilor cooperatori.

Dotarea actuală cu tractoare și mașini agricole a acestor unități le asigură posibilitatea realizării principalelor lucrări din agricultură în perioadele agrotehnice optime. Astfel, la sfîrșitul anului 1980 agricultura dispunea de 146.5 mii tractoare — revenind, în medie pe țară, o suprafață arabilă de numai 67 ha pe tractor, față de 81 ha la sfîrșitul cincinalului precedent. De asemenea, agricultura deținea 39.100 combine autopulsate de recoltat cereale — revenind în medie cite 56 ha grâu și secară pe o combină, adică suprafața ce poate fi recoltată în cel mult 10 zile de lucru.

Folosirea rațională a acestei moderne baze materiale depinde în cea mai mare măsură de relațiile de cooperare ce se stabilesc între stațiunile de mecanizare și unitățile agricole. Pe această linie, reglementările introduse recent așază pe baze noi raporturile dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperative, asigurînd totodată o unificare a condițiilor de folosire a bazei tehnice pentru toate tipurile de unități ce alcătuiesc consiliul.

Relații de cooperare de tip nou

ÎN ANII TRECUȚI, raporturile dintre S.M.A.-uri și cooperativele agricole erau determinate pe baza contractului de lucrări, prin care S.M.A. se angaja să execute un anumit volum de lucrări mecanizate pe terenurile C.A.P., iar cooperativa să plătească — în natură sau în bani, după tarife fixe stabilite în prealabil — contravaloarea lucrărilor mecanizate. Relațiile de tip contractual nu antrenau răspunderi reciproce decît pentru neîndeplinirea obligațiilor stipulate. Întrucît S.M.A. nu execută cu mijloace mecanice decît o parte din lucrările agricole, care influențau numai parțial nivelul producției obținute, unitatea de mecanizare se angaja la realizarea nu a unei anumite producții agricole, ci numai a unui volum definit de lucrări cu tractoarele. Era vorba, de fapt, de o închiriere a mij-

loacelor de producție ale stațiunii de mecanizare, care era interesată să sporească — fie și artificial — volumul lucrărilor executate, întrucît aceasta atrăgea creșterea veniturilor realizate și a retribuției mecanizatorilor, fără un echivalent corespunzător în volumul și calitatea recoltelor. Nu este de mirare că tendința de a realiza rentabilizarea printr-un volum suplimentar de venituri obținute pe această cale a dus uneori la executarea unor lucrări agricole care nu erau strict necesare pentru sporirea producției, mărindu-se nejustificat consumul de combustibil și uzura mașinilor — sau la lucrări de slabă calitate. Trebuie menționat, de asemenea, că o astfel de concepție asupra rentabilizării a făcut ca în unele zone cu grad de fertilitate mai redus, unde tarifele de plată a lucrărilor erau stabilite sub nivelul costurilor efective, S.M.A.-urile să fie interesate să dezvolte activități anexe cu caracter industrial — de rentabilitate ridicată — neglijînd uneori activitatea de bază: lucrările agricole.

Odată cu extinderea mecanizării complexe a lucrărilor, cînd contribuția S.M.A.-urilor la obținerea producției agricole a devenit hotărîtoare, s-a putut trece la noul tip de relații de cooperare prin contractele pe care le încheie cu fiecare unitate agricolă, stațiunile de mecanizare răspund acum solidar de realizarea producțiilor planificate, ceea ce le stimulează în executarea la termenele optime și de bună calitate a lucrărilor mecanizate prevăzute în tehnologii, a celor de irigații și chimizare a culturilor. Unitățile agricole răspund, la rîndul lor, de executarea la timp și de calitate a lucrărilor manuale și a celorlalte obligații ce le revin din tehnologiile aplicate potrivit prevederilor contractuale, de folosirea integrală a pămîntului, precum și de realizarea producțiilor agricole ca urmare a executării tuturor lucrărilor necesare.

În condițiile în care S.M.A.-urile și unitățile agricole sînt angajate în efortul comun pentru realizarea și depășirea producției agricole planificate, activitatea economică a unităților de mecanizare se apreciază după modul în care contribuie la sporirea producției agricole. Se pune astfel capăt sistemului din trecut, cînd stațiunea de mecanizare și cooperativa agricolă urmăresc obiective diferite (volumul de lucrări și, respectiv, mărirea producției).

Pentru stațiunile de mecanizare, preocuparea prioritară de a obține o producție agricolă maximă este stimulată prin faptul că începînd din acest an, veniturile lor vor fi determinate de nivelul producției obținute, iar retribuția mecanizatorilor va fi direct legată de același indicator. Sistemul cointeresează S.M.A.-urile ca, executînd un volum dat de lucrări, să aducă o contribuție sporită la creșterea producției agricole. Apare deci avantajos ca, fără a influența negativ nivelul producției medii la hectar, să se folosească tehnologii de lucru simplificate, care reduc numărul lucrărilor și al trecerilor pe teren și micșorează în mod corespunzător consumul de carburant. În noile condiții prezintă un deosebit interes pentru mecanizatori să folosească agregate complexe, care execută mai multe lucrări într-o singură trecere, să efectueze numai lucrări agricole de calitate

Formația de lucru la pregătirea terenului și semănat porumb

Utilajul	Nr. de utilaje pe modul	Capacitatea de lucru în 24 ore (ha)		Nr. de muncitori
		Pe utilaj	Pe modul	
Varianta I				
Grăpă cu discuri GD-2 + 2 GCR-1.7 + EEP *)	2	20	40	—
Semănătoare SPC-8 + F-1	4	10	40	—
Tractoare U-650 M	6	—	—	8
Muncitori la semănătoare	—	—	—	4
Total	6 tractoare*)	x	x	12
Productivitatea unui modul pe o campanie de 10 zile	—	—	400	—
Număr de module necesare pentru o fermă cu 800 ha	—	—	—	2
Varianta II				
Grăpă cu discuri GD-6.4 + GCR-47 *)	1	48	48	—
Semănătoare SPC-12 + AS-O + F-12 + EE-12	3	16	48	—
Tractoare U-650 M	2	—	—	3
Tractoare A-1800	1	—	—	2
Muncitori la semănătoare	—	—	—	3
Total	4 tractoare	x	x	5
Productivitatea unui modul pe o campanie de 10 zile	—	—	480	—
Număr de module necesare pentru o fermă de 800 ha	—	—	—	—

*) Se lucrează cu două schimburi.

superioară, să mecanizeze total recoltarea și transportul recoltei, în condiții care să conducă la reducerea și chiar eliminarea pierderilor de produse.

Egalizarea condițiilor de lucru între unitățile agricole din aceeași zonă de fertilitate

DOTAREA ȘI FOLOSIREA mijloacelor tehnice separat pe sectorul de stat și cel cooperatist au corespuns etapei de dezvoltare când nu existau suficiente mijloace de mecanizare și chimizare și era necesară concentrarea cu prioritate a acestora în sectorul de stat, pentru a obține acolo o producție cât mai sigură pentru necesitățile economiei naționale. Dotarea cu precădere a unităților agricole de stat a determinat ca în aceste întreprinderi să se realizeze o încărcătură mult mai mică pe un tractor și pe o combină autopropulsată, asigurând executarea lucrărilor agricole de bază în perioade mai reduse. Astfel, la începutul anului 1979 pe un tractor fizic revenea o încărcare medie de 51,9 ha în I.A.S.-uri și de 65 ha teren atabil în C.A.P.-uri, iar suprafața de grâu ce revenea pe o combină autopropulsată era de 47,7 ha, respectiv 60,6 ha. Organizarea unitară a folosirii parcului de mașini în cadrul consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste și măsurile luate recent pentru a reglementa pe baze unice raporturile dintre stațiunile de mecanizare și toate categoriile de unități agricole unde aceste lucrează sînt menite să ducă la o egalizare a condițiilor de folosire a bazei tehnice și a rezultatelor posibile de obținut, între toate unitățile din raza unui consiliu unic agro-industrial.

În vederea folosirii întregului potențial productiv al pămîntului și utilizării raionale a mașinilor, întreg teritoriul unităților agricole componente ale fiecărui consiliu agro-industrial au fost organizate în mod unitar, independent de deținătorii terenurilor respective, pe **asolamente**. Terenurile unui asolament sînt grupate pe **solc**, omogene din punct de vedere agropedologic și cu dimensiuni optime pentru exploatarea mecanizată (lungimi ale parcelelor de 800—1200 m).

În cazul în care o solă cuprinde terenuri ce aparțin mai multor unități agricole, ea este repartizată unei singure unități — și anume a celei care deține suprafața cea mai mare de teren sau are cele mai bune posibilități de organizare a producției. Unitatea care a preluat solă răspunde de efectuarea tuturor lucrărilor și de obținerea recoltelor planificate. Producția

realizată pe întreaga suprafață a solei se împarte proporțional cu suprafața de teren deținută de fiecare unitate.

Tot în mod proporțional cu suprafața deținută se suportă și cheltuielile necesare efectuării lucrărilor agricole. La începutul ciclului de producție, sumele destinate executării lucrărilor agricole sînt virate, de către fiecare unitate agricolă, în contul unității căreia i s-a dat în răspundere solă respectivă. În acest fel, cheltuielile necesare efectuării lucrărilor pe fiecare solă pot fi suportate de către unitatea agricolă sau ferma care are în primire terenul acesteia și care răspunde de realizarea producției pentru cultura respectivă. După încheierea recoltării și livrării producției se trece la redistribuirea cheltuielilor efectuate, în raport cu realizările.

Organizarea unor sole de dimensiuni raționale, indiferent de limitele tipului de proprietate existent, constituie o importanță măsură pentru specializarea fermelor agricole, pentru aplicarea unor tehnologii de lucru moderne și utilizarea completă a mijloacelor tehnice în toate categoriile de unități agricole.

Formații de lucru permanente la nivelul fiecărei ferme agricole

ÎNCA ÎN ACTUALA CAMPANIE, pentru executarea lucrărilor în condiții tehnice superioare, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii au organizat — pe baza noilor reglementări — formații mari de mecanizare, capabile să execute rapid întregul complex de lucrări. Formațiile de tractoare au în dotare și toate mijloacele de servire, întreținere și transport necesare și sînt conduse, pe toată durata campaniei agricole, de specialiști care pot aplica tehnologiile noi în mecanizarea lucrărilor agricole. Astfel, o formație de mecanizare cuprinde un număr de tractoare variabil în funcție de volumul și structura lucrărilor mecanizate, mașinile agricole corespunzătoare, mijloace de transport, ateliere mobile de intervenții tehnice, sisteme pentru alimentarea pe parcelă a tractoarelor, precum și mijloacele necesare pentru executarea întreținerilor zilnice și periodice.

Organizarea formațiilor complexe de mecanizare prezintă însemnate avantaje tehnico-economice :

- se lichidează lucrul dispersat pe parcele mici, care este înlocuit cu lucrul pe suprafețe mari, de productivitate mărită ;

- se realizează o corelare între mijloacele de recoltare, fertilizare, combaterea dăunătorilor, semănat și cele de transport, intrucît fiecare formație dispune de numărul de utilaje de transport necesar folosirii cu randamente ridicate a utilajelor agricole de care dispune ;

- alcătuirea formației de lucru mecanizate din mai multe utilaje care se completează în fluxul tehnologic permite executarea lucrărilor din procesul tehnologic în mod simultan, nu succesiv, ceea ce constituie condiția de bază a realizării lucrului în flux continuu ;

- conducerea mixtă a formației asigură o coordonare mai bună între cele două compartimente care îndrumă munca mecanizatorilor : șeful sectorului unic de mecanizare, specialist în mecanica agricolă, răspunde de exploatarea, întreținerea și repararea utilajelor, iar șeful de fermă, conducătorul formației, specialist agronom, răspunde de agrotehnica aplicată și de calitatea lucrărilor executate.

Mărimea formației este determinată de suprafața repartizată pentru lucru și de perioada prevăzută în campania de lucru. Ca bază de calcul în dimensionarea formației servește un modul, care reprezintă mărimea maximă a formației — și anume, aceea care exprimă volumul de lucrări de executat în 24 de ore la toate sortimentele necesare.

Iată, spre exemplificare, două variante de formații de mecanizare folosite în această primăvară la pregătirea terenului și însămînțarea porumbului în unele unități (vezi tabelul). În ambele cazuri, lucrările necesare se referă la : discuit la 8—12 cm și grăpat, administrarea îngrășămintelor chimice, aplicarea erbicidelor, semănatul porumbului la distanțe de 70 cm între rînduri. În prima variantă pregătirea terenului și erbicidarea se realizează cu agregate acționate de tractorul de 65 CP cu lățimea de 3,2 m, iar semănatul se face cu agregate cu lățime de 5,6 m (6 rînduri). În a doua variantă lucrările se execută cu agregate de capacitate mărită : pregătirea terenului — cu grăpe cu discuri cu lățimea de 6,4 m acționate de tractorul de 180 CP, iar erbicidarea, fertilizarea și semănatul (concomitent) — cu agregat format din cuplaj AS-O de 2 semănători cu lățime de 8,4 m (12 rînduri).

AGROAMA

Viile în anul 2000

TENDINȚELE MONDIALE în cultură pentru următorii 20 de ani au în vedere scăderea costului, mărirea randamentului la hectar, ameliorarea calității strugurilor și oferirea pe piață a unor produse cu caracteristici superioare. Selecția va tinde spre creșterea de noi varietăți și noi metode de înmulțire, cum ar fi cultura meristemelor și producerea plantelor haploide, pornind de la grăunții de polen. Strugurii de masă vor fi mai ales din varietățile fără simburii. Vor fi preferate varietățile pitice, care permit o mare densitate a plantelor și o mai bună adaptare la mecanizarea lucrărilor. Va deveni posibilă tăierea mecanizată a coardelor, mai ales la varietățile cu coarde verticale, fără araci sau spalieri. Viile cu rinduri prinse produc vin de calitate foarte bună.

Port-altolul folosit va avea o rezistență mai mare la dăunătorii din sol. Pentru culesul mecanic al strugurilor se vor folosi mecanisme vibratoare. Va progresa, de asemenea, irigarea subterană, arantajoasă economic. Problema virusului vitei transmis prin neotococi va fi, probabil, soluționată prin port-altol rezistent la această boală.

Conservarea laptelui

SINGURUL AGENT CHIMIC pentru conservarea laptelui proaspăt, aprobat de F.A.O., este apa oxigenată. În ultimii ani s-a demonstrat că adăugarea unor cantități reduse de H₂O₂ (8-9 ppm) are un efect antibacterian apreciabil, cu condiția ca laptele proaspăt să conțină o concentrație asemănătoare de tiocianat, care în combinație cu apa oxigenată dă un produs antibacterian — reacție catalizată de lactoperoxidazu prezentă în laptele natural. Spectrul antibacterian al sistemului este foarte larg, distrugând cele mai multe microorganisme care determină alterarea laptelui. Agentul antibacterian este, la rindul lui, distrus prin pasteurizarea laptelui.

Producția mondială de ouă

POTRIVIT datelor publicate de revista franceză „Courrier avicole” (nr. 789, 1980), în ultimii 10 ani creșterea producției de ouă s-a încetinit în țările capitaliste industrializate (circa 1% pe an) și s-a accelerat (circa 6% pe an) în țările în curs de dezvoltare, nivelul ei mondial marcând un spor mediu de 27% (rilm mediu anual de circa 3%) și atingând, în 1979, aproximativ 26,6 milioane tone, din care 17% în țările în curs de dezvoltare. Producția medie anuală a atins în unele țări 240 de ouă pe cap de găină. În țările socialiste, rata de creștere a producției de ouă a fost de cinci ori mai mare decât în țările capitaliste dezvoltate. Se estimează că până în anul 2000, cererea de ouă va crește cu 146% în raport cu anul 1975, ajungând la 53,4 milioane tone (previziuni F.A.O.), sporul fiind mai mare în țările în curs de dezvoltare.

Folosind modulele prezentate, în 24 de ore se realizează pregătirea terenului și însămînțatul pe 40 ha în primul caz și pe 48 ha în cel de-al doilea. Aceasta înseamnă că dacă se urmărește ca întregul proces de pregătire a patului germinativ și de însămînțare să se termine în 10 zile, cu un modul se pot realiza 480 ha în prima variantă și 480 ha în cea de-a doua.

În unitățile horticole, precum și în celelalte unități agricole care dețin suprafețe cu legume, cartofi, pomi, vie, organizate în ferme, este indicat să se constituie formații de mecanizare specializate cu caracter permanent, care să execute întregul volum anual de lucrări necesare. Pentru marile unități zootehnice pot fi, de asemenea, organizate formații pentru producerea, recoltarea, prelucrarea și depozitarea furajelor, ca și pentru executarea unor lucrări din interiorul fermelor.

Elemente noi în organizarea și retribuirea muncii

POTRIVIT NOILOR REGLEMENTĂRI, activitatea fermei și a formației de mecanizatori se desfășoară pe baza unui plan de producție comun care cuprinde, în mod unitar, atât sarcinile ce revin fermei și formației din planurile de producție și din bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților agricole, cât și ale stațiunii de mecanizare. În dubla calitate de șef de fermă și șef al formației de mecanizatori, specialistul agricol încheie, la începutul anului, contracte de acord global — separat cu conducerea unității agricole în care își desfășoară activitatea și separat cu stațiunea de mecanizare — prin care se angajează, față de cooperativa agricolă să obțină rezultate de producție și economice stabilite, iar față de S.M.A. să realizeze veniturile planificate pe formație și să se încadreze în baremurile de cheltuieli, precum și în consumurile stabilite la materiale, carburanți și lubrifianți. La rindul lor mecanizatorii și ceilalți lucrători permanenți, angajează în acord global, față de șeful de fermă, realizarea producției.

Programele de lucrări pe campanii se stabilesc de către consiliul unic agroindustrial, împreună cu stațiunea de mecanizare și unitățile agricole. Un principiu nou introdus este acela că respectarea acestor programe este obligatorie nu numai pentru toți lucrătorii care contribuie la realizarea lor, ci și pentru organele agricole însărcinate cu controlul efectuării lor, orice modificare urmînd a se face numai cu acordul celor care au elaborat programele respective.

Retribuirea mecanizatorilor se face în acord global, de către S.M.A., pe baza tarifelor calculate la tona de produs nelimitat, în raport cu producția obținută pe fiecare cultură de către formația din care fac parte (independent de rezultatele celorlalte formații sau de cele înregistrate pe ansamblul unității servite). Acest sistem leagă direct veniturile mecanizatorilor de producția agricolă obținută, stimulînd depășirea planului. În același timp, atunci cînd nu se obțin rezultatele prevăzute, se micșorează în mod corespunzător veniturile mecanizatorilor.

Totodată este prevăzută și posibilitatea ca mecanicii agricoli și ceilalți personal din formații să poată lucra și în sisteme de retribuire cu plată pe lucrare, hectar, tonă etc., atunci cînd nu sînt create condiții pentru aplicarea formei de retribuire în acord global. Și în acest caz, mecanizatorii primesc lunar 30% din drepturile cuvenite pentru lucrările executate. Diferența se va acorda după recoltare, în raport cu gradul de realizare a producției planificate, drepturile respective putîndu-se majora sau, după caz, diminua cu pînă la 20%.

În perioada cînd nu au de lucru în câmp, mecanizatorii pot participa la executarea unor lucrări manuale în cazul formațiilor mixte, fiind retribuiți în acest caz direct de către unitatea agricolă de producție, potrivit tarifelor aferente acestor lucrări.

Pentru a încuraja stabilizarea mecanizatorilor la locul de muncă, legislația în vigoare le oferă și alte avantaje materiale: premii pentru economiile la consumul de materiale, combustibil energie, acordarea de loturi în folosință (în suprafață de pînă la 9,10 ha), dreptul de a cumpăra anumite cantități de grîu și porumb de la unitățile în care lucrează etc.

Un nou sistem de plată a lucrărilor executate de S.M.A.

ÎNCEPÎND DIN ACEST AN, plata lucrărilor executate de către S.M.A., se va face, de către unitățile agricole, proporțional cu producția realizată. În acest sens, la baza raporturilor de decontare a contravalorii lucrărilor executate de stațiunile de mecanizare stă tariful de plată pe unitatea de produs agricol. Acest principiu se aplică atît pentru lucrările agricole, cât și pentru cele de irigare a culturilor, spre a cointeresa într-o cît mai mare măsură unitățile de mecanizare la aplicarea corectă a udărilor. Se menține plata pe bază de tarife fixe numai la acele lucrări care nu influențează în mod direct mărirea producției agricole — cum sînt cele de recoltat, pregătirea furajelor, îmbunătățiri funciare, transporturi etc.

Lucrările executate de S.M.A. la unitățile agricole de stat se plătesc în bani, iar cele ce se execută la unitățile agricole cooperatiste se plătesc, ca și pînă acum, în bani sau în natură. Unitățile agricole achită pe parcursul anului 30% din suma sau cantitățile cuvenite pe baza tarifelor aferente lucrărilor executate, urmînd ca la încheierea lucrărilor de recoltare sau la sfîrșitul anului să se procedeze la recalcularea tarifelor și achitarea obligațiilor restante, sau la restituirea de către S.M.A. a sumelor de bani sau cantităților de produse primite în plus.

Noile raporturi între S.M.A.-uri și unitățile agricole creează toate condițiile pentru a intensifica participarea unităților de mecanizare la sporirea producției agricole, punînd astfel în valoare o resursă organizatorică de creștere a eficienței economice.

Ion BIANU

Valorificarea superioară a potențialului productiv din gospodăriile personale

UNA DIN DIRECȚIILE principale ale înlăturării noii revoluții agricole, formulate pe plan conceptual de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprofundate în cadrul lucrărilor recentului Congres al întregii țărâni, concretizate prin prevederile planului pe 1981 și reflectate într-o serie de acte normative menite să stimuleze materializarea lor, o constituie **valorificarea la cote superioare a potențialului de creștere a producției vegetale și animale pe care-l reprezintă gospodăriile agricole personale.** Cifrele din ultimul Anuar statistic, referitoare la anul 1979, ilustrează elocvent acest potențial. Luate împreună, gospodăriile individuale ale membrilor C.A.P. și gospodăriile agricole individuale au contribuit la producția totală cu: 15% la cerealele boabe, 6% la leguminoase boabe, 60% la cartofi, 44% la legume, 63% la fructe, 38% la struguri, 6% la în și cînepă pentru fuior, sub 1% la floarea soarelui, 0,3% la sfeclă de zahăr, 4% la plante de nutreț, 41% la carne, 55% la lapte, 42% la lînă, 59% la ouă, 89% la miere. Sînt cifre care invită la corelații sugestive, din care rezultă elemente de orientare pentru aplicarea măsurilor de sporire a eficienței productive într-un sector care deține 15,6% din suprafața agricolă a țării.

Aceste mici exploatari agricole dispun, în noua etapă de dezvoltare a agriculturii românești, de noi valențe productive. Ele nu trebuie opuse marii producții agricole socialiste, ci, dimpotrivă, trebuie să li se creeze toate premisele pentru a beneficia de progresul deja realizat de unitățile socialiste; aceste este sensul măsurilor pentru adîncirea și diversificarea raporturilor de cooperare, pentru sprijinirea lor materială și financiară.

SPRIJINIREA dezvoltării producției agroalimentare în cadrul acestui tip de gospodării este necesar să se facă — de către consiliile populare, consiliile unice agroindustriale, organele de conducere și de îndrumare a agriculturii, cooperația de consum și alte unități — în **forme diverse, corespunzătoare fiecărei localități și categorii de producători.** Acest efort este pe deplin justificat dacă avem în vedere faptul că, prin rezervele de care dispun și modul concret în care își desfășoară activitatea productivă, gospodăriile personale pot să-și sporească considerabil aportul la aprovizionarea populației cu produse agroalimentare.

Gospodăria personală are unele particularități proprii, din care derivă și

unele avantaje specifice, fiind de dimensiuni mici, ea dispune de o mare **elasticitate și mobilitate**, ceea ce îi conferă capacitate sporită de adaptare la cele mai schimbătoare condiții de producție, și de valorificare a produselor. Micul producător poate schimba **structura** producției sale — la începutul fiecărui an agricol și chiar pe parcursul anului, precum și **destinația** producției — în mod operativ, în funcție de condițiile pieței. La legume, spre exemplu, în condițiile în care diferite sortimente nu sînt în întregime solicitate în stare proaspătă de către consumatori, producătorul le poate ușor conserva sau folosi în consumul propriu. Asemenea situații se pot întîlni și la producția de lapte, animale mici etc.

Prin intermediul dezvoltării producției în gospodăriile agricole personale se creează cele mai bune premise pentru folosirea economică a micilor suprafețe de teren existente în interiorul satelor, în perimetrul constructibil al orașelor, în vecinătatea șoselelor, căilor ferate, pe lângă cursurile mici de apă, în perimetrul curților, al incintelor fabricilor și instituțiilor etc. Pentru **utilizarea intensivă a oricărei parcele de teren**, mica gospodărie poate asigura **resurse productive** cum sînt îngrășămintele naturale, reziduurile menajere, unele construcții existente (grăjduri, padocuri, cotețe), forță de muncă ș.a.

Astfel, efectivele de animale în aceste gospodării pot fi sporite în mare măsură — fără a fi nevoie de construcții și instalații costisitoare, de consumuri energetice și fără a diminua stocurile de furaje destinate marii producții — prin utilizarea unor nutrețuri și furaje din flora spontană sau cultivate pe fișii de teren de lângă șosele, căi ferate și cursuri de ape, pe terenurile virane, a resturilor alimentare de la cantine și restaurante ce nu dispun de gospodării anexă și a celor menajere. Prin transformarea acestora cu ajutorul animalelor se înlătură irosirea unor cantități mari de produse organice, creșterea producției de carne, lapte și alte produse alimentare valoroase.

GOSPODĂRIILE individuale se pot dezvolta în condiții superioare prin **promovarea unui sistem elastic de relații** între ele și diferite unități economice socialiste — agricole și ne-agricole. Producția din gospodăriile personale, păstrîndu-și caracterul micii producții, trebuie să **îmbine ceea ce este valoros în metodele tradiționale cu ceea ce poate prelua, în condițiile ei, din tehnica agricolă modernă** — ceea ce presupune accesul lor mai larg la semințe selecționate, animale de rasă, unelte, mașini și alte mijloace de producție. Ar fi util să se creeze o rețea de puncte de furnizare a semîntelor, a puilor de o zi, a purceilor, a iepurilor de casă, a viermilor de mătase și coloniilor de albine, de închiriere a unor mașini și unelte complexe. Un efect favorabil în acest sens ar avea pentru creșterea porcilor și a păsărilor, pe lângă furnizarea materialului de prăsilă, și acordarea unei cantități de furaje concentrate, în contul avansurilor pentru produsele contractate cu cooperativele de consum și cu complexele intercooperatiste. Totodată, printr-un sistem de cooperare adecvat, gospodăriile personale ar trebui să primească și un sprijin tehnic, conștînd dintr-un minim de reguli agrotehnice și îndrumări practice pentru fiecare tehnologie.

Deosebit de stimulatîv pentru dez-

voltarea producției agricole în gospodăriile personale ar fi **diversificarea rețelei de valorificare și prelucrare a produselor** din sectorul vegetal și al creșterii animalelor. Acest lucru se impune întrucît gospodăriile personale dispun, în fiecare județ, de însemnate suprafețe de terenuri agricole și de efective de animale. Numai în județul Iași, gospodăriile personale ale membrilor cooperativei agricole de producție și individuale dețin 38 981 ha suprafață agricolă (din care 32 416 ha teren arabil, 4 694 ha de vii și 1 406 ha de livezi), precum și peste 81 mii de bovine, peste 45 mii de porcine, aproape 270 mii de ovine, aproape un milion de păsări, peste 19 mii familii de albine și circa 3 500 de iepuri de casă. Diversificarea rețelei de valorificare și prelucrare ar permite ca într-un timp scurt să dubleze producțiile de legume, carne, lapte și alte produse.

În județul Iași, în comunele Tirgu-Frumos, Bosia, Bivolari, Prisecani și altele există puternice tradiții în cultura legumelor, atît în solarii cît și în cîmp. Legumicultorii din aceste localități aprovizionează piața municipiului Iași cu unele sortimente de legume și zarzavaturi, chiar în lunile de iarnă. Există însă greutăți în ce privește transportul produselor la piață. Dezvoltarea producției de legume și în alte localități impune organizarea de către consiliile populare și cooperativele de consum, a unui sistem de transport, cu căruțe sau cu mijloace mecanice ușoare, iar în perioadele de solicitare maximă — eventual chiar cu camioane, care să servească anumite rute.

CREȘTEREA contribuției gospodăriilor personale la acoperirea necesarului de produse agroalimentare poate fi realizată în condiții bune prin măsuri elastice și diversificate, care să țină seama de **condițiile specifice din fiecare localitate și de avantajul larg de opțiuni ale producătorilor.** Inventarul de care dispun, caracteristicile terenului pe care-l dețin, tradiția locală și propriile inclinații îi fac pe unii producători să prefere să cultive legume, cartofi etc., ori să crească păsări, porci, ovine sau bovine, ori să se ocupe cu creșterea iepurilor de casă și altor animale mici, a viermilor de mătase, cu îngrijirea coloniilor de albine etc., adesea chiar gospodăriile individuale dezvoltînd în paralel mai multe din aceste activități. Aceste preferințe trebuie înțelese și stimulate, pentru că astfel se vor obține cele mai bune rezultate.

De asemenea, sistemul de cointerese se cere să fie elastic și diversificat, pentru a satisface dorințele producătorilor privind obținerea de venituri fie doar în bani, fie și în anumite mărfuri industriale sau posibilitatea de prelucrare a produselor obținute. În acest sens, **propunem ca măsurile adoptate privind preluarea și prelucrarea plantelor oleaginoase și sfecele de zahăr de la producători în schimbul unor cantități corespunder de zahăr și ulei să fie extinse și la alte produse agricole, inclusiv la fructe.**

Devine necesară și posibilă crearea unui întreg sistem de **raporturi între gospodăriile agricole personale și unitățile industriei mici.**

C. SICRIERU
N. DAVIDEANU
Iași

CREȘTEREA ACCENTUATĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — CONDIȚIE ESENȚIALĂ A SPORIRII EFICIENȚEI

ÎN ETAPA ACTUALĂ de dezvoltare economică-socială a țării, ca urmare a acumulărilor substanțiale realizate în dimensiunea și structura tehnică a potențialului, în sporirea gradului de instruire a forței de muncă se impune, ca o necesitate obiectivă, accentuarea rolului factorilor intensivi de creștere. Această cerință este amplificată atât de faptul că există mari rezerve de sporire a gradului de folosire a potențialului economic al țării, cât și de amploarea crizei mondiale de materii prime și energie, care impune cu stringență valorificarea cât mai înaltă a resurselor.

Creșterea productivității muncii are un rol hotărâtor în cadrul factorilor care determină sporirea eficienței economice. Între creșterea productivității și a eficienței există relații de interdependență foarte strânse, productivitatea condiționând, în mare măsură, sporirea eficienței. Aceste relații de interdependență sînt rezultatul acțiunii unui număr mare de factori, printre care menționăm: înzestrarea tehnică a muncii, gradul de valorificare a resurselor materiale primare, gradul de instruire și structura personalului, structura potențialului tehnic, folosirea timpului de lucru etc. În continuare vom analiza unele aspecte privind evoluția corelației dintre productivitatea muncii, înzestrarea tehnică și eficiența fondurilor fixe din industrie.

Rezerve pentru mai buna folosire a mijloacelor tehnice din dotare

RAPORTUL dintre productivitatea muncii și înzestrarea tehnică a muncii pune în evidență eficiența folosirii fondurilor fixe productive, respectiv influența consumurilor de fonduri fixe asupra consumurilor materiale. Este evident că modificarea raportului se oglindește și în proporția amortizării în structura cheltuielilor de producție, respectiv în influența acesteia asupra mărimii producției nete, a venitului național.

Pentru a se realiza o creștere a eficienței, respectiv o reducere a cheltuielilor cu amortizarea pe unitate de produs, în mod obiectiv, productivitatea muncii trebuie să crească mai rapid decît înzestrarea tehnică. Asupra acestui raport influențează o serie de factori dependenți de particularitățile concrete ale activității economice din diferite ramuri, factori care trebuie analizați cu atenție, întrucît intensitatea cu care acționează determină dimensiunea raportului amintit. În cadrul factorilor trebuie să se analizeze: gradul inițial de dotare a ramurilor și sectoarelor, eforturile pentru creșterea gradului de dotare și modernizare a ramurilor; folosirea potențialului economic și, respectiv, rezultatele folosirii acestuia *).

Analiza raportului dintre dinamica productivității și a înzestrării muncii în industria României în perioada 1966—1979, așa cum rezultă din tabel, pune în evidență faptul că în această perioadă dinamica productivității muncii nu a devansat dinamica înzestrării tehnice a muncii. Această situație se explică, pe de o parte, prin nivelul scăzut al înzestrării în anul 1965 (bază de comparație), cât și prin faptul că în toate cele trei subperioade înzestrarea muncii a crescut mai repede decît productivitatea muncii, coeficientul de devansare a înzestrării de către productivitatea muncii fiind de 0,99 în perioada 1971—1975, 0,95 în perioada 1976—1979 și 0,92 în perioada 1966—1970. Este de semnalat că în perioada 1966—1970 productivitatea muncii a devansat înzestrarea tehnică numai în ramura combustibilului (1,02) și construcțiilor de mașini (1,11), în timp ce în perioada 1971—1975 subramurile în care s-a realizat o astfel de evoluție (și care nu apar în tabel) sînt: metalurgia feroasă (1,04); extracția minereurilor nemetaliifere (1,13); sticlă, porțelan, faianță (1,13); pielărie, blănărie și încălțăminte (1,02).

Evoluția coeficientului de devansare a înzestrării de către productivitatea muncii

Ramura	Perioada		
	1966— 1970	1971— 1975	1976— 1979
Total industrie	0,92	0,99	0,95
— Energie electrică și termică	0,95	0,88	0,92
— Combustibil	1,02	0,88	0,91
— Construcții de mașini	1,11	0,98	0,99
Chimie	0,98	0,90	1,19
Materiale de construcții	0,88	0,75	0,94
Textilă	0,93	0,89	1,13

*) Calculat pe baza Anuarului Statistic al R. S. România 1971, 1976 și 1980.

Evoluția raportului dintre dinamica acestor doi indicatori pune în evidență insuficiența folosire a potențialului tehnic existent în ramurile industriei, marile rezerve de care dispun unitățile industriale pentru sporirea mai accentuată a productivității muncii, cerință esențială a înlăturării obiectivului principal al dezvoltării noastre viitoare — realizarea unei noi calități în toate sectoarele economice. Pornind de la gradul actual de dotare a industriei, de la starea fizică și nivelul tehnic al acesteia, eficiența folosirii fondurilor fixe în toate unitățile și ramurile industriale trebuie să devină în perioada actuală factorul hotărâtor al creșterii productivității muncii.

Corelațiile menționate au la bază calculul productivității muncii și al eficienței fondurilor fixe pornind de la producția globală — indicator care, după cum este cunoscut, cuprinde în structura sa valoarea nou creată și cheltuielile materiale de producție. Eforturile depuse în ultimii ani pentru reducerea consumurilor de materiale au avut ca rezultat o creștere mai rapidă a producției nete decît a producției globale, și în consecință productivitatea netă a devansat dinamica productivității globale a muncii. Această devansare a influențat, fără îndoială, corelațiile care s-au stabilit la nivelul ramurilor și al întregii industriei, între productivitatea muncii și înzestrarea tehnică. Pe baza unor calcule estimăm că creșterea eficienței nete de utilizare a fondurilor fixe a influențat în proporție de aproape 4% sporirea productivității muncii calculată pe baza producției nete din industrie, influență pe care o considerăm nesatisfăcătoare față de posibilitățile existente în unitățile industriale și care nu satisface cerințele actuale ale dezvoltării noastre economice. Trecerea la o nouă calitate, cum se subliniază în documentele Congresului al XII-lea și în cuvîntările secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se poate asigura numai prin obținerea unei eficiențe ridicate în toate sectoarele producției materiale. Constituie o îndatorire fundamentală a tuturor colectivelor de oameni ai muncii de a acționa cu hotărîre pentru folosirea cu eficiență maximă a resurselor materiale, umane și financiare de care dispun, în vederea realizării unor creșteri mai substanțiale a productivității muncii — izvorul principal al sporirii avuției naționale.

În spiritul afirmării factorilor intensivi de dezvoltare, de creștere a eficienței activității de producție, Marea Adunare Națională a adoptat la sfîrșitul anului 1980 „Legea pentru modificarea și completarea legii nr. 14/1971 cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială”. Cerințele acestei legi și ale altor acte normative obligă unitățile productive, unitățile coordonatoare la gospodărirea judicioasă a fondurilor fixe, prin utilizarea intensivă a acestora și a tuturor capacităților de producție, obligă la menținerea fondurilor fixe într-o stare de funcționare cît mai bună.

*) Creșterea gradului de dotare și modernizare a potențialului ramurilor industriale a necesitat mari eforturi financiare, eforturi care nu se oglindesc imediat sau într-o perioadă relativ scurtă în dimensiunea producției și implicit a eficienței folosirii acestui potențial. Acest fapt, precum și neajunsurile legate de folosirea potențialului economic pot determina o încălcare, pentru o perioadă scurtă de timp, a corelației menționate.

Timpul de lucru cât mai bine utilizat

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ a resurselor materiale de care dispun unitățile productive depinde în mare măsură de folosirea maximă a timpului de lucru de către personalul muncitor, de calificarea și de structura acestuia. Utilizarea cât mai completă a fondului de timp maxim disponibil constituie un factor principal de sporire a productivității muncii, cu efecte pozitive asupra consumurilor de materiale, asupra utilizării capacităților de producție, a reducerii proporției amortizării în costurile de producție și asupra accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante. Tocmai în această direcție și în spiritul aplicării cu fermitate a cerințelor noului mecanism economico-financiar, unitățile economice au datoriat ca, printr-o urmărire și cunoaștere reală a gradului de folosire a timpului de muncă, să acționeze pentru înlăturarea pierderilor de timp, respectiv pentru realizarea unei creșteri a duratei medii efective a zilei și lunii de lucru.

Desigur că folosirea cât mai completă a timpului de muncă și a capacităților de producție este strâns legată și de numărul de schimburi în care se lucrează și de gradul de încărcare a acestora, creșterea coeficientului de schimburi și a gradului de încărcare înscrindându-se drept factori esențiali ai creșterii productivității muncii. În acest scop un rol important îl are alcătuirea balanței timpului de lucru, atât la nivelul unităților, cât și la nivelul ramurilor industriale. Prin conținutul său balanța folosirii timpului de lucru asigură informațiile necesare cunoașterii gradului de utilizare a timpului, a proporției timpului nefolosit și a cauzelor care au determinat nefolosirea acestuia. Elaborarea și analiza acestui instrument permite factorilor de decizie să adopte măsuri corespunzătoare de folosire cât mai completă a fondului maxim de timp, a duratei normale a zilei și lunii de lucru și prin aceasta de sporire a productivității muncii, a gradului de folosire a potențialului tehnic.

Având în vedere faptul că, în multe unități industriale, durata medie efectivă a zilei de lucru se situează încă mult sub durata normală, sporirea acesteia numai cu 10 minute ar echivala, la nivelul întregii industrie, cu peste 140 milioane om-ore pe an. Dacă la aceasta s-ar adăuga și pierderile de zile întregi în cadrul lunii de lucru (zile absente motivate sau nemotivate), se poate aprecia că posibilitățile de creștere a productivității muncii pe un muncitor din industrie, pe seama folosirii cât mai complete a duratei normale a zilei și lunii de lucru, sînt mari. Influența folosirii timpului de lucru asupra creșterii productivității muncii este strîns legată și de raportul dintre personalul direct productiv și totalul personalului, creșterea proporției muncitorilor în totalul personalului muncitor fiind un element esențial al timpului efectiv lucrat în procesul producției.

Analizînd raportul dintre muncitori și personalul muncitor din industria României în perioada 1966/1979 se constată o îmbunătățire a acestuia atît pe ansamblu, cît și pe ramurile industriale. Ca urmare a preocupărilor conducerii de partid și de stat, ponderea personalului direct productiv din industrie a crescut de la 86,0% în 1965, la 87,9% în 1970 și la peste 92% în 1979. Desigur că există diferențe sensibile — în funcție de particularitățile diferitelor ramuri, în mărimea acestui raport în cadrul ramurilor industriale. Cu toate rezultatele bune obținute în evoluția acestui raport, în ultima perioadă există, în unele unități și ramuri, mari rezerve de creștere a proporției personalului care acționează direct în producție, respectiv de reducere a personalului tehnico-administrativ și, ca urmare, de creștere mai substanțială a productivității muncii. Influența acestui factor asupra creșterii productivității muncii pe întreaga industrie o putem estima la peste 6 mii lei pe fiecare persoană ocupată în industrie în perioada 1965—1978, ceea ce reprezintă un spor al producției industriale de circa 18 miliarde de lei.

Gradul de influență al raportului analizat asupra productivității muncii, pe ansamblul industriei, depinde de locul pe care îl ocupă fiecare ramură

în totalul personalului din industrie. Este evident că dacă structura personalului se modifică în favoarea ramurilor cu o productivitate mare, se influențează pozitiv nivelul și dinamica productivității muncii pe întreaga industrie, și invers. În industria României au avut loc mutații substanțiale în structura pe ramuri a personalului, în principal în favoarea industriei constructoare de mașini și chimiei — ramuri a căror pondere a crescut de la 29,6% în 1965 la 41,2% în 1979, confecției, textilele ș.a., mutații care se reflectă pozitiv în nivelul productivității muncii din întreaga industrie. Analizînd influența modificării productivității muncii din ramurile industriale și a mutațiilor în structura personalului se constată că, în perioada 1966—1979, creșterea totală a productivității muncii a fost influențată în proporție de circa 96% de productivitatea muncii personalului direct productiv și cu 4,0% de schimbările intervenite în structura personalului. Modernizarea în continuare a structurii industriei obiectiv central al politicii partidului nostru — va atrage, fără îndoială, schimbări mai pronunțate în structura pe ramuri industriale, în principal în favoarea ramurilor furnizoare de resurse materiale primare și a ramurilor care asigură un grad ridicat de valorificare a acestor resurse în condițiile asigurării unor consumuri materiale și energetice optime.

Realizarea ritmurilor de creștere a productivității muncii în industrie, prevăzute în cincinalul 1981—1985, condiție esențială a sporirii venitului național la circa 700 mld. lei în anul 1985, impune ca toate unitățile industriale să acționeze cu hotărîre în direcția perfecționării și folosirii cu maximum de eficiență a potențialului economic de care dispun, în vederea realizării indicatorilor producției nete și fizice, în condițiile respectării dimensiunilor și proporțiilor stabilite pentru forța de muncă de către toate unitățile și ramurile industriale.

Ion CAPANU
Pavel WAGNER
Dumitru POROJAN

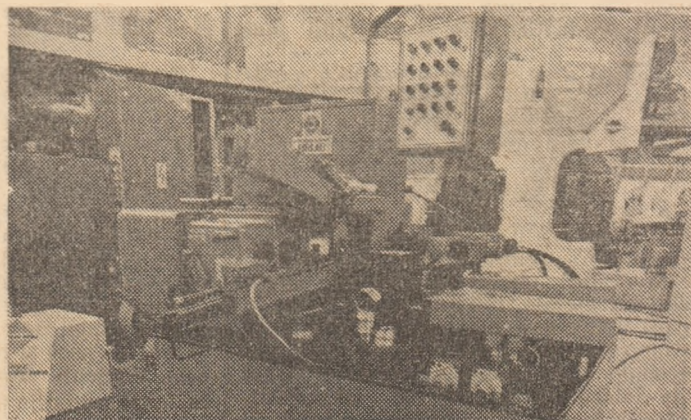
Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Strung hidraulic semiautomat

COLECTIVUL Întreprinderii de rulmenți din Birlad a realizat un nou produs de vîrf: strungul hidraulic semiautomat echipat cu două axe, care poate fi folosit atît la prelucrarea inelelor de rulmenți, cît și a unor piese similare acestora.

În vederea obținerii unei foarte mari precizii în lucru, această mașină de mare complexitate tehnico-funcțională are batiul realizat într-o construcție deosebit de robustă, care-i conferă o înaltă rigiditate. Cele două cutii de viteze cu care este dotat strungul sînt amplasate în zona de mijloc a batiului și sînt antrenate prin curele trapezoidale

de două motoare electrice care au o putere de 11 kW la 980 rot./min. Între aceste două cutii de viteze se află montată o consolă pe care sînt dispuse două săniile duble în poziție verticală. Săniile orizontale ale acestui modern tip de strung semiautomat sînt montate în fața dispozitivului de prindere a piesei de prelucrat, pe cele două suprafețe înclinate ale batiului. Această nouă premieră industrială birlădeană prezintă îmbunătățiri substanțiale în ceea ce privește sistemele electrice de comandă, ca și o serie de alte elemente din componența sa. Valorificate, ele conduc la creșterea productivității și la redu-

cerea consumurilor de metal și energie electrică. În scurt timp întreprinderea birlădeană va ex-

pedia asemenea strunguri și în întreprinderii brașovene „Rulmentul”.

Colaborarea între consiliul oamenilor muncii și comitetul sindicatului

Obiective comune, forme specifice, acțiuni convergente pentru rezolvarea problemelor economice și sociale

● La recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, în cadrul solemnității de conferire a unor înalte distincții ale Republicii Socialiste România unor organizații județene de partid, consiliilor populare județene, unități economice și institute de cercetare și proiectare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a înmănat **Ordinul Muncii clasa a III-a**, pentru rezultatele obținute în anul 1980 și situarea pe locul III în întrecerea dintre unitățile industriale, **Întreprinderii de confecții și tricotaje București**. Această unitate reprezentativă a industriei noastre ușoare a realizat suplimentar, în cincinalul trecut, o producție de peste 2 miliarde de lei.

ÎNTEPRINDEREA de confecții și tricotaje București. Peste 17 000 de oameni ai muncii — din care 4 200 de comuniști — cărora li s-a încredințat, în cadrul autoconducerii muncitorești, răspunderea de a administra o parte din averea națională. Peste 17 000 de membri ai sindicatului — bărbați și mai cu seamă femei, mai vîrstnici și mai cu seamă tineri, oameni cu calificări variate, cu diferite arii de responsabilitate profesională și socială, uniți prin identitatea de obiective, prin participarea comună la rezolvarea acestora.

Două imagini a căror suprapunere conturează relieful real al entității ce o constituie acest puternic colectiv socialist. Și la scara acestuia, două componente îngemănate ale sistemului democrației noastre muncitorești.

Dezvoltarea economico-socială a patriei, ridicarea bunăstării și civilizației întregului popor nu își alimentează înfăptuirea din surse exterioare. Ele se materializează prin munca, prin creația conștientă a maselor. Democrația socialistă capătă, din acest punct de vedere, și caracterul unui complex organizat de relații prin care aportul individual este atras, polarizat în energia colectivă, de a cărei intensitate a acțiunii depinde în tot mai mare măsură compensația ce o poate acorda societatea pentru acest aport.

Definind ca o sarcină principală atât pentru consiliile de conducere ale unităților economice, cât și pentru sindicate, unirea eforturilor oamenilor muncii în vederea realizării sarcinilor economice și sociale, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a accentuat convergența obiectivelor fundamentale, care îmbină organic interesele colective cu cele individuale ale personalului muncitor. Formele și mijloacele specifice de acțiune diferă, dar nu într-atît încît să nu determine legic sinergia efectului lor. Fenomen explicabil. Consiliul oamenilor muncii — potrivit legii, iar comitetul sindicatului — potrivit statutului propriu, răspund de activitatea lor, de modul în care și-au exercitat atribuțiile, față de adunarea generală a oamenilor muncii sau a reprezentanților acestora, respectiv față de conferința sindicatului, deci față de același colectiv de proprietari și producători. Ambele organe sînt datoare să promoveze larg participarea oamenilor muncii la conducere, să asigure respectarea principiului socialist de retribuție și a altor drepturi legal conferite acestora, folosirea resurselor alocate pentru îmbunătățirea condițiilor lor de muncă și de trai, să contribuie la formarea omului nou, înarmat cu conștiință revoluționară și cu orizont larg, la afirmarea personalității lui.

Aspecte ale modului cum se înfăptuiește această colaborare la I.C.T.B. ne-au furnizat președintele consiliului oamenilor muncii, **Elena Verona Burtea** și președintele comitetului sindicatului, **Gherghina Ionescu**.

O capacitate multiplicată de analiză, decizie și intervenție

S-A STATORNICIT în această întreprindere, ca și în alte unități economice și sociale, o practică pozitivă în conducerea

curentă a activității, care lărgeste cadrul decizional și potențialul de acțiune. Unele probleme prioritare legate de bunul mers al producției sau din domeniul social, desprinse din documentele de partid și de stat, din hotărârile adunărilor generale ale oamenilor muncii sau ivite pe parcurs, sînt analizate în ședințe plenare comune ale comitetului de partid, consiliului oamenilor muncii și comitetului sindicatului.

Pregătirea acestor ședințe este făcută cu multă grijă, pentru a le mări eficiența. De pildă — ca și în cazul ședințelor ordinare ale organului colectiv de conducere — președintele comitetului sindicatului, în calitate de președinte al adunării generale și vicepreședinte al C.O.M., are în prealabil o discuție cu cei 17 reprezentanți ai oamenilor muncii, purtători ai mandatului colectivului din toate secțiile de producție și din serviciile cheie. Cu acest prilej ei iau cunoștință de materialele ce urmează a fi prezentate, propun eventuale corecturi și completări, rețin unele elemente asupra cărora să se consulte cu tovarășii de muncă și să se documenteze.

Astfel de dezbateri comune ale organelor de conducere politică, administrativă și a principalei organizații de masă prezintă marele avantaj de a concentra atenția, capacitatea de analiză și interpretare a fenomenelor, de a găsi soluții și de a organiza pe diverse planuri punerea lor în aplicare, în chestiuni de cel mai larg interes pentru lucrătorii întreprinderii. Alimentate de un contact larg și direct cu realitățile de la locurile de muncă, deciziile nu se cantonează în domeni strict limitat la tema pusă în discuție, ci abordează diversele implicații.

Iată un exemplu: analizîndu-se cauzele care determinau neritmicități în aprovizionarea cu semifabricate la unele puncte ale fluxului de fabricație, printre măsurile adoptate a fost și aceea de a se înființa un curs de specializare pentru conducătorii formațiunilor de lucru. Vom înțelege relația, dacă vom preciza obiectul cursului: metode și tehnici de conducere, elemente de psihosociologia muncii. Ceea ce înseamnă că s-a intuit, printre cauzele gîturilor, și o anumită subestimare (provenită din neîncredere) — la nivelul ajutorilor de mașini — a elementelor ce tin de adaptarea omului la mașină, de personalitatea lui, de relațiile interumane. Pe linie sindicală s-a stabilit, de asemenea, ca astfel de fațete ale activității colective să fie avute în vedere și în adunările lunare ale grupelor, inclusiv prin prisma ajutorului ce trebuie dat muncitoarelor noi, în curs de adaptare la specificul muncii, sau celor cărora unele greutăți personale le distrag atenția și le diminuează randamentul.

Unora li s-a părut nejustificată punerea în discuție, la o astfel de ședință comună, a calității produselor. Marca I.C.T.B. și-a cîștigat de mult un prestigiu pe care și-l menține neștirbit, 80% din confecțiile și tricotajele fabricate în întreprindere sînt livrate la export, beneficiarii interni și externi nu au avut și nu au prilej de reclamații. Totuși, problema a fost ridicată în adunarea generală din februarie — și într-un mod care a dat de gîndit forului de decizie. Ne aflăm în cincinalul calității și eficienței: oferta pe piața străină trebuie să-și mărească — în condițiile concurenței — competitivitatea, după cum și aportul valutar net trebuie sporit. Aceasta presupune ca adaptarea elastică la variațiile modei să se traducă nu numai în satisfacerea deplină a cerințelor partenerilor externi, ci și în a le veni în întîmpinare cu colecții cît mai bogate de modele, cu posibilitatea de a realiza chiar serii mijlocii și mici fără a afecta productivitatea și rentabilitatea. O asemenea viziune depășește cadrul strict al disciplinei tehnologice și al controlului de calitate, ea înglobează și antrenează îmbunătățiri pe planul creației, al aprovizionării, al modernizării tehnologiilor, al organizării, al expediției. Capitulul referitor la calitate din programul unitar de măsurii pe anul 1981 răspundea numai în parte acestor necesități. S-a hotărît ca el să fie reconceptuat; pentru fiecare punct s-au fixat termene și responsabilități cu o cuprindere largă; iar în ședința comună

din iunie, comitetul de partid, C.O.M. și comitetul sindicatului, în cadrul analizei modului cum au fost soluționate propunerile din adunarea generală, vor avea în obiectiv și realizarea acestui program

Participanți la adoptarea și înlăptuirea deciziilor

AUTOCONDUCEREA anulează bariera dintre actul de decizie și execuția acesteia. Încadrându-se în comandamentele economice și sociale ce-i predetermină coordonatele activității, dar întemeindu-se totodată pe informații, idei și inițiative pornite de la bază, decizia își capătă garanția de a fi realistă, realizabilă, înțeleasă de cei chemați să o execute — și de a se bucura de adevăratul lor.

În acest sens, în mod frecvent adunările lunare ale grupelor sindicale de la I.C.T.B. se constituie în adevărate minisesiuni permanente ale adunării generale a oamenilor muncii.

Activitatea de fiecare zi a colectivului întreprinderii nu poate fi reglată pe termen lung până în cele mai mici detalii. Acceptând această condiție intrinsecă a unui organism de o asemenea complexitate, nu putem accepta însă ca reglarea să vină de la sine, prin dezvoltarea anarhică și precumpănitoare a unor fenomene care pot fi negative față de optimul spre care tinde colectivul. Adunările grupelor sindicale, ce au loc în primele zile ale fiecărei luni, realizează în mare parte reglajul fin. Problemele de microsistem, ale locului de muncă, ridicate în adunări se rezolvă în cadrul colaborării dintre organizatorul grupei și conducătorul formației de lucru, având ca for de apel colaborarea între comitetul secției sindicale și conducerea secției. În acest fel, agenda C.O.M. și a comitetului sindicatului este curățată de ceea ce nu implică intervenția lor. Dar în grupele sindicale apar frecvent și critici, propuneri care, prin câmpul lor de cuprindere, depășesc posibilitățile de soluționare ori chiar prerogativele de la nivelul secției. Acestea sînt colectate, corelate, sistematizate de către comitetul sindicatului, al cărui președinte le aduce spre dezbateră, susținându-și punctul de vedere, în ședința C.O.M. de la sfîrșitul lunii respective, contribuind astfel — alături de reprezentanții oamenilor muncii, de ceilalți membri ai conducerii colective — la orientarea și fundamentarea deciziilor.

Pe aceeași filieră, dar în sens invers, se realizează în bună parte și informarea oamenilor muncii asupra deciziilor adoptate (unele din ele hotărîri comune ale C.O.M. și comitetului sindicatului), ca prim pas în organizarea îndeplinirii lor. Membrii C.O.M. cu cadrele de bază din secții, președintele comitetului sindicatului cu membrii acestuia discută operativ măsurile stabilite, la nivelul secțiilor se determină în comun căile de acțiune, prin stația de amplificare sau prin afișare sînt încunoscîți înțai lucrătorii din compartimentele de execuție și funcționale vizate, în grupele sindicale se explică obiectivele urmărite și contribuția așteptată de la fiecare om.

Pornind de la propunerea făcută într-o adunare generală a oamenilor muncii, C.O.M. a însărcinat un colectiv cu studierea unui sistem de transport interoperații la secția 5 finisat, care, prin mecanizare, să ușureze munca și să-i mărească productivitatea. Proiectul prezentat în ședința consiliului oamenilor muncii a fost apreciat ca avînd nete avantaje nu numai în raport cu tema dată, ci și în ce privește menținerea calității semifabricatelor de la o fază la alta — și s-a decis aplicarea lui. Măsura luată a fost popularizată în întreprindere: dințu-si seama de foloasele pe care le aduce, nu numai că personalul secției respective a ajutat la executarea lucrărilor pe care ea le comporta, dar colectivul secției 6 confecții pentru bărbați a solicitat preluarea noului sistem, aducînd, în adunările de grupe, și soluții concrete pentru adaptarea lui.

Nu paralelisme, ci conjugarea eforturilor

ATIT C.O.M., cît și comitetul sindicatului se sprijină, în activitatea lor, pe organisme ajutătoare, care întreazăz muncitori, maiștri, cadre de specialitate în investigarea unor aspecte economice și sociale. Comisiile pe domenii de pe lîngă consiliul oamenilor muncii și comisiile sindicale au profile distincte; dacă însă uneori preocupările lor se intersectează, aceasta este nu numai firesc, ci și de dorit, întrucît pluralitatea unghiurilor de vedere aduce în atenție și dimensiuni sau nuanțe care, altfel, n-ar fi sesizate.

Continua înnoire a sortimentelor de produse solicită o permanentă completare și adaptare a cunoștințelor muncitorilor, acumulîndu-se treptat o măiestrie profesională care îngăduie însușirea „din mers” a noilor modele, chiar cînd aceasta comportă modificări de substanță ale gamei de mînuiri. Ridicarea calificării și perfecționarea personalului muncitor se bucură, de aceea, la I.C.T.B. de tot sprijinul. Numai că acest sprijin nu poate merge pînă la a trece fiecare om, în fiecare an,

printr-un curs. Mecanismul la care au recurs conducerea colectivă și comitetul sindicatului este următorul: comisia pentru pregătire profesională a C.O.M. inventariază necesarul din fiecare secție — pentru perioada curentă și cea din perspectivă apropiată — și, consultînd conducătorii locurilor de muncă, propune o ordine de priorități. Serviciul personal-învățămînt detaliază, în funcție de aceasta, planul de pregătire determinat în funcție de posibilitățile organizatorice și materiale, elaborează programul cursurilor și-l supune aprobării. Comisia sindicală pentru problemele întrecerii și răspîndirea experienței înaintate se îngrijește ca birourile grupelor, împreună cu ajutorii de maiștri, să repartizeze muncitorii — țînd seama de preferințele, aptitudinile și necesitățile de perfecționare ale acestora — fie la curs, fie la forme de specializare la locul de muncă, sub îndrumarea șefului direct.

Consiliul de control muncitoresc, comisia inginerilor și tehnicienilor, cercurile inovatorilor — aflate și ele sub îndrumarea comitetului sindicatului — iau parte de asemenea la importante acțiuni privind folosirea deplină a capacităților de producție, extinderea mecanizării și automatizării, creșterea productivității muncii, raționalizarea consumurilor de materiale și energetice ș.a.m.d. Domeniul de desfășurare eficientă a acestor activități obștești este neîpuizabil, contribuția oricui este binevenită; avem de-a face nu cu paralelisme, ci cu conjugare a forțelor, în beneficiul întregului personal muncitor.

Angajamentele reciproce din contractul colectiv

ÎN FIECARE AN, președintele consiliului oamenilor muncii, în numele conducerii colective și președintele comitetului sindicatului, în numele întregului personal muncitor semnează un document-cadru, cu putere normativă internă, privind asigurarea condițiilor, respectiv participarea la îndeplinirea obiectivelor economice și sociale: contractul colectiv de muncă — una din formele instituționalizate de manifestare a democrației socialiste, document nu numai cu valoare juridică, dar și cu relevanță moral-politică.

Structura contractului colectiv pe acest an reflectă corelația calitatea muncii — calitatea vieții. Între angajamentele conducerii întreprinderii sînt cuprinse 36 de măsuri din domeniul economic — referitoare la completarea și modernizarea dotării cu mașini și utilaje, mecanizarea transportului intern și interoperații, îmbunătățirea condițiilor de muncă pe planul ușurării efortului fizic, al amenajărilor ergonomice și al prevenirii accidentelor, ridicarea gradului de prelucrare a produselor, asigurarea tehnică și organizatorică a îndeplinirii normelor de muncă, extinderea celor mai stimulative forme de retribuție (acordul global) ș.a. Alte 28 de măsuri se referă la îmbunătățirea condițiilor de ordin social — microclimatul, calitatea servirii mesei la cantină, inventarul medical, dotarea creșei și grădiniței de copii etc. La rîndul său, colectivul de muncă se angajează la realizarea indicatorilor de plan, buna gospodărire a resurselor întreprinderii, ridicarea nivelului profesional, respectarea normelor de tehnica securității muncii. Angajamente comune ale C.O.M. și comitetului sindicatului vizează folosirea a diferite mijloace și forme ale muncii politice, ale activității cultural-educative și sportive pentru satisfacerea nevoilor spirituale ale lucrătorilor.

Afișat sub formă de proiect, completat cu propunerile culese de la oamenii muncii, aprobat în adunarea generală, contractul constituie un elaborat colectiv a cărui punere în aplicare se bucură de o amplă contribuție. Dar el nu este nici exhaustiv, nici limitativ. Încă în primul trimestru au fost declanșate acțiuni ce nu fuseseră prevăzute inițial. Astfel, la propunerea comitetului sindicatului, C.O.M. a decis executarea, prin resursele proprii ale întreprinderii, a unor îmbunătățiri la instalațiile căminului în care locuiesc 300 de muncitori; s-a organizat participarea prin muncă voluntară la construcția de noi locuințe, ce vor fi repartizate personalului întreprinderii (numai în ultimii doi ani, 254 de lucrători ai I.C.T.B. au primit apartamente din fondul locativ al statului, iar alți 262 s-au mutat în locuințe proprietate personală).

ANGAJAT în însuflețita întrecere socialistă consacrată celei de a 60-a aniversări a creării partidului, colectivul I.C.T.B. — continuînd șirul succeselor în producție care i-au asigurat îndeplinirea cu 5 luni mai devreme a sarcinilor din cincinalul 1976—1980 — s-a înscris în dinamica stabilită pentru noul an, încheind trimestrul I cu rezultate la nivelul planului. La apropiatul Congres al sindicatelor, la Congresul din mai al consiliilor oamenilor muncii, delegații de la Întreprinderea de confecții și tricotaje București vor aduce un cuvînt muncitoresc întemeiat pe fapte.

C. DAMIAN

Optim, optimalitate, optimizare (1)

CAUTAREA soluțiilor optime, adică a soluțiilor „cele mai bune” la o varietate de probleme a preocupat pe om dintotdeauna. Euclid în Cartea IV a arătat, de exemplu, cum găsește un paralelogram de arie maximă având un perimetru dat. Abordarea riguroasă a problemelor de optim a așteptat însă până când marii matematicieni ai secolelor șaptesprezece și optsprezece au dezvoltat metodele calculului variațional. Cu aceste metode pot fi găsite soluțiile unor probleme de dinamică întâlnite în tehnica modernă.

În ultimele patru decenii a apărut o nouă clasă de probleme de optim datorită structurilor complexe de organizare proprii societății moderne. Avem de-a face acum cu subiecte noi, ca amestecul componentelor unor îngrășăminte chimice, eficiența unei economii sau, chiar, conducerea unor sisteme umane. Cercetări privind formularea și rezolvarea unor astfel de probleme au condus la dezvoltarea unor noi și importante tehnici de optimizare, dar și la studiul mai atent al conceptului de optimalitate. S-a constatat astfel, că „găsirea” optimului nu trebuie confundată cu „impunerea” optimului sau cu alte cuvinte, „mare” în sensul intuitiv de geometrii nu înseamnă neapărat și „bun”. Găsirea „celui mai bun” nu se confundă întotdeauna cu „găsirea celui mai mare”, deoarece sensul geometric nu poate fi transportat prin modelări simpliste.

Optimalitatea ca eficiență

CEL PUȚIN de la Adam Smith și Cournot, analiza economică s-a ocupat de probleme de maximizare sau minimizare. Recent, matematicienii preocupați de probleme de planificare au reactualizat aceste preocupări.¹⁾

Economia dispune la un moment dat de anumiți factori de producție ce pot fi afectați unui număr de activități. Această repartiție poate fi făcută în diferite moduri ce conduc la rezultate diferite. Problema care se pune cel mai adesea în analiza economică constă în determinarea „celej mai bune” repartiții posibile. Este vizibilă legătura dintre conceptul de penurie, cel de economisire și cel de optimizare, definită în acest caz ca utilizarea „cea mai bună” a resurselor limitate în relația cu un anumit criteriu de apreciere a ceea ce înseamnă „bun”. Matematicienii știu să îl aleagă pe „cel mai”. Ce este „bun” rămâne de competența celor care pun probleme. Optimul, în acest caz și în multe altele

similare este definit de cel ce știe ce înseamnă „bun”. În astfel de situații optimalitatea (proprietatea de a fi cel mai bun) este echivalentă cu eficiența. La baza unui sistem economic modern stau schimburile între ramuri, producția de semifabricate fiind determinată de nivelul produselor finite. În acest limbaj, produsele destinate consumului sunt considerate ca semifabricate destinate producerii de servicii. Un astfel de sistem este în balanță dacă ieșirile ramurilor se compensează. În acest caz există un ansamblu de nivele de producție al ramurilor care corespund unei specificări a producției finite. Este evident că pot exista mai „multe astfel de „balanțe”, adică mai multe „planuri” de atingere a unei varietăți de obiective. Ar trebui găsit atunci un criteriu care să permită alegerea celui plan care corespunde „cel mai bine” nevoilor și un proces care să indice acel plan. Această problemă constituie exemplul clasic de optimizare în economie. Cum nu s-a căzut de acord asupra unui criteriu unic, există acum o varietate de criterii subiective, care reflectă „puncte de vedere” și „teorii” privind ritmul dezvoltării economice, considerații ecologice și așa mai departe.

Cercetările operaționale și analiza de sistem

ÎN TIMPUL celui de al doilea război mondial s-a pus problema găsirii „celui mai bun” mod de transport. Astfel a apărut o disciplină nouă, dedicată studiului operațiilor (sau funcționării) unei organizații complexe care include oameni și mașini. Ea oferea o bază cantitativă pentru deciziile privind aceste operații. Obiectul cercetărilor operaționale era să se găsească cea mai bună soluție a unei probleme, indiferent de natura ei. Criteriul optim rămânea mai departe extern și optimalitatea continua a fi echivalentă cu eficiența. În acest context a apărut o varietate de abordări matematice, unele foarte complexe, toate având la bază o axiomă de alegere rațională, împrumutată din analiza economică. Conform acestei axiome, optimalitatea rezultă din selecția între mai multe alternative pe baza unei ordonări dictate de un criteriu. Axioma nu specifică natura externă a criteriului și de aceea a apărut natural să fie folosită și în acest caz.

Un moment important în evoluția cercetărilor operaționale l-a constituit impactul acestora cu sistemele informatice pentru conducere.²⁾ Optimalitatea echivalentă cu eficiența părea să aducă raționalitate în domeniul condu-

cerii sistemelor umane. Fără a se da prea mare importanță naturii externe a criteriului de optim, metodele cantitative de optimizare ale programelor complexe au format obiectul unei abordări, cunoscută sub numele de „analiză de sistem”, cu un câmp larg de utilizare în „politica financiară”, unde criteriul profitului strălucește atât de puternic, încât pune în umbră orice alt mod de evaluare. În anii '60 „analiza de sistem” stăpinea managementul proiectelor complexe, mai ales în Statele Unite, încât se făcea frecvent afirmația „dacă am pus un om, pe Lună, atunci putem...”, și urma o definiție de politică socială. S-a crezut că criteriul eficienței folosit în analiza economică poate fi înlocuit cu orice alt criteriu, cu condiția să fie formulat explicit. Imediat însă ce au devenit vizibile implicațiile etice, analiza de sistem a încetat să mai fie interesantă și „analiztii” au început să fie priviți ca o verigă inutilă, chiar periculoasă, între realitate și decidenți. Nu toată lumea s-a sesizat însă de implicațiile etice, astfel că și acum după „terminarea războiului” analizei de sistem, unii dintre soldații ei mai continuă „lupta”.

Optimalitate prin învățare

DACĂ ȚINEM SEAMA de axioma alegerii raționale, atunci determinarea optimului presupune ordonarea „tuturor” alternativelor. Este, evident, deci, că nu putem recunoaște cea mai bună alternativă până când nu le avem pe toate. S-a obiectat repede că în limitele posibilităților actuale de calcul, nu putem găsi toate alternativele admisibile pentru a le compara meritele. În această situație tot ce se poate face este să se efectueze o căutare moderată, care să se termine atunci când se găsește o alternativă „satisfăcătoare”. Alternativa obținută în acest mod nu mai este optimală conform accepțiunii axiomei alegerii, care definește optimalitatea ca pe o caracteristică a soluției problemei. Optimalitatea devine acum o caracteristică a procesului de căutare, care este un proces de învățare. Într-un proces de învățare, viziunea se lărgeste. S-a observat că și acest proces poate fi reprezentat printr-o mișcare dată de o structură de ordine, mai cuprinzătoare decât cea presupusă de axioma alegerii.

Pentru a examina toate alternativele admisibile, indiferent de criteriul de optim ales, este nevoie de o prelucrare laborioasă. Dacă nu știm ce înseamnă „căutare moderată” sau „alternativă satisfăcătoare”, atunci putem recurge la o altă abordare și anume putem examina numai alternativele care diferă puțin de una existentă. Vorbim în acest caz de o abordare incrementală. Acum scopul și mijloacele nu mai sînt separate apriori, ca în cazul analizei economice, scopul putînd fi ales corespunzător mijloacelor existente. De exemplu, o nouă tehnologie permite considerarea unui nou obiectiv, (se

Constantin Virgil NEGOIȚĂ

(Continuare în pag. 22)

¹⁾ Dicționar de Matematică și Cibernetică în economie (Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979)

²⁾ P. Keen, The evolving concept of optimality, TMS Studies in the Management Science 6 (1977)

PRIORITĂȚI

ÎN

DEZVOLTAREA

ȘI ÎN

STRUCTURAREA

EXPORTURILOR (II)

NIVELUL atins de industria românească, modernizarea acesteia ca urmare a promovării accelerate a progresului științifico-tehnic, pe de o parte, caracterul limitat al resurselor noastre de fonduri de investiții precum și al celor naturale, faptul că ramurile industriale prelucrătoare se bazează într-o mare măsură pe importul de materii prime și combustibili, pe de altă parte, ridică problema perfecționării în continuare a structurii producției de export și a exporturilor, stabilirea unor corelații cât mai judicioase între diferitele ramuri prelucrătoare și în cadrul acestora. Problemele care se ridică în această privință sînt foarte complexe necesitînd strategii care diferă nu numai de la o ramură la alta ci, uneori, chiar de la un produs la altul. Totuși, se impun atenției cîteva cerințe cu valabilitate mai largă.

Aceste strategii, care ele însele sînt permanent perfectibile, depind de o serie de factori cum sînt: **resursele de fonduri de investiții, cele de forță de muncă, cele naturale, nivelul existent al dezvoltării forțelor de producție, necesitatea dezvoltării echilibrate a economiei naționale și a asigurării și consolidării independenței naționale, dezvoltarea prioritărilor a ramurilor purtătoare de progres tehnic capabile să asigure dinamismul unei eficiente economice cît mai ridicate, condiție esențială pentru reproducția lărgită a forțelor de producție și pentru ridicarea nivelului de trai al populației.** Factorii enumerați sînt influențați în mare măsură de contextul social-istoric, de con-junctura mondială în care se stabilesc strategiile dezvoltării, importanța lor variînd în funcție de o serie de condiții interne și externe, economice, politice și tehnice, astfel că și proporțiile creșterii pe ansamblul economiei naționale și în cadrul acesteia, pe ramuri și subramuri economice se schimbă de la o perioadă la alta.

Factori cu caracter restrictiv : necesarul de investiții și resursele naturale

PÎNĂ LA INCEPUTUL ultimului deceniu, în general, pe plan mondial, în condițiile ratei scăzute a dobînzilor și stabilității relative financiar-monetare resursele de capital nu pre-

zentau o importanță hotărîtoare în luarea deciziilor de dezvoltare a ramurilor industriale. În același mod se puneau și problema resurselor naturale, a materiilor prime, a combustibilului și a energiei, care se comercializau pe piața mondială la prețuri avantajoase pentru cumpărători.

Dar, în prezent, cînd rata dobînzilor a crescut considerabil și condițiile de creditare au devenit mai dificile, iar prețurile energiei, începînd cu cele ale petrolului, s-au ridicat foarte mult, problema resurselor de capital și a resurselor naturale, în structurarea ramurilor prelucrătoare a căpătat o cu totul altă importanță. În acest context și în industria noastră ar fi necesare, o serie de adaptări și ajustări structurale în funcție de acțiunea acestor doi factori restrictivi. Este vorba de analiza posibilităților de dezvoltare în ramurile și subramurile „mari consumatori de capital”, mai ales dacă acestea se bazează în mod hotărîtor și pe materii prime din import și sînt energofage urmărindu-se folosirea rațională a disponibilităților de fonduri de investiții, slăbirea încordării balanței comerciale și a celei de plăți, crearea unor disponibilități de fonduri necesare unor domenii de producție care valorifică eficient o serie de resurse naturale existente în țară.

Una dintre ramurile industriale considerată mare consumatoare de capital, dar care, beneficiind de prețurile scăzute ale materiilor prime și energiei, în special ale petrolului, a cunoscut pe plan mondial o puternică dezvoltare este și industria chimică. Situația este valabilă și în țara noastră, cu atît mai mult cu cît dispuneam de condiții favorabile, printre care o serie de resurse naturale pe care chimizarea putea să le valorifice în mod superior, unele tradiții interesante ale școlii românești de chimie, o situație de pionierat în petrochimie, etc., astfel încît investițiile în industria chimică și evident producția chimică au cunoscut ritmuri mai rapide de creștere decît cele pe ansamblul industriei. Aceasta face ca în prezent România să dispună de o puternică și modernă industrie chimică.

Odată cu declanșarea crizei energetice, cu creșterea exponențială, am putea spune, a prețului principalei materii prime și surse de energie a industriei chimice, — petrolul —, a început să se producă o schimbare fundamentală în optica asupra acestei ramuri. În acest context apare necesară, în perspectivă, o anumită reevaluare structurală și în ceea ce privește propria noastră industrie chimică. Rezervele existente în privința creșterii eficienței industriei chimice, a aportului ei la crearea resurselor necesare dezvoltării, la echilibrarea balanței de plăți, sînt evidențiate de mai multe aspecte, dar în primul rînd de faptul că deși în decursul ultimilor trei decenii industria chimică a beneficiat de investiții cu numai o cincime mai mici decît construcțiile de mașini, de exemplu, ea are totuși o pondere de cîteva ori mai mică în producția industrială și în exporturile totale ale țării, decît ramura menționată. Printre cauze este și faptul că o serie de produse chimice energofage, care nu asigură o valorificare superioară a resurselor, au deținut o pondere prea ridicată în exportul nostru, comparativ cu alte țări industriale. Situația a fost inversă în ceea ce privește ponderea unor produse chimice de mare valoare, care obțin prețuri de peste 2000 dolari pe tona exportată. Aceasta a făcut ca în anul 1977 prețul mediu pe tona exportată de țara noastră să fie de două și chiar trei ori mai mic decît cel obținut de unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial. Ca atare, în aceste condiții, o direcție principală de acțiune pentru creșterea contribuției chimiei la realizarea producției industriale și a exporturilor o constituie îmbunătățirea în continuare a structurii acestei ramuri.

Odată cu această perfecționare structurală, industria chimică, ramură care a beneficiat de un volum considerabil de investiții, care dispune de utilaje și tehnologii moderne, de un puternic aport al cercetării științifice proprii, va putea să contribuie mai mult la obținerea unei înalte eficiențe economice, îndeosebi în comerțul exterior.

Caracterul hotărîtor al științei, tehnicii și tehnologiei

EXPERIENȚA MONDIALĂ evidențiază faptul că bogăția națiunilor depinde nu numai de cantitatea bunurilor produse, ci și de gradul de prelucrare a materiilor prime care stau la baza acestora. La rîndul său, gradul de prelucrare este dependent de știința și tehnologia încorporate în produse. De asemenea, trebuie subliniat că în comerțul internațional, chiar în condițiile evoluțiilor conjuncturale sinuoase din ultimii ani, rămîne valabil faptul că produsele care încorporează știință, tehnică și tehnologii avansate rămîn cele care asigură o efi-

cientă ridicată și durabilă. Acest lucru este demonstrat și de **industria noastră constructoare de mașini, ramură de importanță-cheie în producția și exportul românesc.**

Faptul că în prezent țara noastră are o ramură constructoare de mașini, în general dezvoltată, constituie un succes remarcabil al politicii economice a partidului nostru. Profilul acestei ramuri, mai ales în condițiile conjuncturale nefavorabile de pe piața mondială, poate fi însă îmbunătățit, pentru a răspunde mai bine cerințelor promovării exportului, pentru a penetra și mai ales pentru a ne menține cu durabilitate și eficiența necesară pe piețele externe.

Unul dintre elementele care ar trebui avut mai mult în vedere în aprecierea eficienței producției și a exportului în domeniul construcțiilor de mașini îl constituie **raportul dintre valoarea adăugată și costul metalului brut în cadrul prețului obținut la desfacerea pe piața externă a unei tone de utilaje.** Față de 200—400 de dolari/tonă, sume între care se situează ponderea hotărâtoare a laminatelor din oțel comercializate pe piețele externe, prețul produselor realizate de construcția de mașini prezintă un avantaj mult mai larg, care, în funcție de gradul de prelucrare și de tehnicitate al produselor, merge de la 700—800 de dolari pe tonă până la 100 000 de dolari pe tonă, ajungând în domeniile de vîrf chiar la peste 300 000 de dolari pe tonă.

Avînd în vedere creșterea competitivității produselor românești din domeniul construcțiilor de mașini, apare necesară **concentrarea producției în sectoare puternice, care să poată face față concurenței aspre existente pe piața mondială.** Modernizarea acestei ramuri implică luarea în considerare a numeroși factori, a căror optimizare comportă, este adevărat, dificultăți imense, unii dintre ei avînd o acțiune contradictorie.

Desigur că o prioritate, mai ales pe termen lung, constă în dezvoltarea mai accentuată a cercetării și producției în domenii ale tehnicii de vîrf, purtătoare de progres tehnic, prin care se asigură valorificarea superioară a metalului și a altor materiale precum și a manoperei, luarea în considerare, ca o constantă de durată, a cerinței economisirii energiei, combustibilului și a materiilor prime, a tendințelor cererii pe piața mondială, ca și conjugarea, pe cît posibil, a acestei cereri cu cea de pe piața internă.

În ultima perioadă apare tot mai evident faptul că omenirea se află în pragul unor opțiuni tehnologice foarte importante, care vor schimba sensibil tabloul lumii de astăzi în ceea ce privește dezvoltarea, organizarea și repartizarea mondială a producției și a schimburilor comerciale internaționale și aceste schimbări vizează, cu deosebire, construcțiile de mașini. O nouă generație de ramuri industriale-motrice se va substitui treptat, după toate probabilitățile, celor care au antrenat creșterea economică în perioada de după război și chiar în ultimii ani. Între aceste domenii de viitor se înscriu, în primul rînd, ramurile legate de electronică, automatizare, informatică, telecomunicații, ceea ce va influența puternic însăși natura activității economice, procesul de producție în industrie și servicii, în modelul de consum, ramuri care de pe acum constituie obiectul unei concurențe puternice.

Ponderele acestor produse în importurile mondiale de mașini și utilaje deține deja circa un sfert și se va apropia de o treime la începutul celei de a doua jumătăți a acestui deceniu. Deocamdată, producția și consumul acestor produse sînt masiv concentrate în cîteva țări industriale: S.U.A., Japonia, Franța, R.F. Germania, Marea Britanie. Este de presupus că atît aria de producție cît și cea de consum a produselor menționate se vor lărgi treptat, dar concurența va deveni și mai severă: „noi veniți” pe piața acestor mărfuri vor avea de depășit un serios handicap față de cei care au acumulat un avans important.

Începuturile făcute în țara noastră, în sectoare ca cele menționate, produsele acestora deținînd 5—6% din exportul nostru de mașini și utilaje, pot constitui o bază de pornire pentru progrese notabile. Intensificarea eforturilor în ce privește calitatea pregătirii cadrelor, a folosirii raționale a investițiilor, ridicarea pe trepte calitativ superioare a acestor activități ar putea situa România, încă în cincinalul actual, dar mai ales în a doua parte a acestui deceniu și în deceniul următor, într-o poziție mult mai avantajoasă în diviziunea internațională a muncii.

Îmbunătățirea structurii exportului de mașini și utilaje necesită și alte preocupări, printre care dezvoltarea prioritară a unor domenii puternice care își găsesc plasament atît pe piața internă, cît și pe cea externă. Între acestea menționăm, în primul rînd, **producția de mașini agricole, în care avem realizări notabile, dar care, în condițiile înfăptuirii noii revoluții agrare va trebui restructurată, diversificată și modernizată astfel încît să satisfacă cerințele tot mai mari ale pieței interne și să asigure competitivitatea pe oricare piață externă.**

Un domeniu al construcțiilor de mașini în care datorită diversificării considerabile sortimentale a cererii are loc o adîncire permanentă a diviziunii internaționale a muncii, a specializării și cooperării în producție este cel al **mașinilor unelte.** În prezent se disting cca. 15 grupe tehnologice de mașini unelte, fiecare dintre ele cuprinzînd peste 10 tipuri care, la rîndul lor, se deosebesc după nivelul automatizării, clasa de precizie, parametrii produselor prelucrate etc. **Progresul științific tehnic contemporan a contribuit la adîncirea specializării internaționale și la promovarea unor forme noi de colaborare internațională.** Au apărut și s-au dezvoltat piețele liniilor de mașini unelte automate, cu comandă program, speciale și specializate, mașini unelte cu prelucrare electrofizică și electrochimică, prese multipoziționale etc. Adîncirea interdependențelor și creșterea schimburilor de mașini unelte atinge în țări industriale ca R.F. Germania, Elveția, Franța, Anglia niveluri foarte ridicate, exportul deținînd în totalul producției acestor țări pondere de 60—80%. Acestei diversificări a producției îi corespunde și o puternică diferențiere a prețurilor pe unitatea de produs. Astfel, prețurile pe tona de strunguri cu comandă program sînt de 4—5 ori mai ridicate decît la strungurile paralele. Este necesar deci să ne intensificăm eforturile către dezvoltarea producției de export în domeniul mașinilor unelte care se înscriu pe linia cerințelor prezente și viitoare ale progresului științific-tehnic.

Asemenea tendințe se întîlnesc și la alte grupe de mașini și utilaje în care ne-am afirmat de o perioadă relativ îndelungată ca exportatori ca, de pildă, utilajul petrolier, cel rutier, material rulant de cale ferată etc. Astfel, prețurile la vagoanele de pasageri sînt de regulă de peste 3 ori mai ridicate decît la cele de mărfuri. Totuși, țări industriale dezvoltate care exportă vagoane de pasageri continuă să exporte și cantități însemnate de vagoane de mărfuri. Dar și în acest domeniu se confirmă că **menținerea competitivității pe piețele externe este condiționată în mod hotărîtor de promovarea progresului tehnic.** Astfel, se reduce greutatea vagoanelor prin folosirea oțelurilor aliate, a aliajelor din aluminiu, a maselor plastice de calitate superioară. În construcția vagoanelor de mărfuri se trece rapid la utilizarea rulmenților, la înzestrarea lor cu mecanisme și instalații care măresc foarte mult viteza operațiunilor de încărcare-descărcare, pereți și acoperișuri glisante, vagoane specializate, adecvate diferitelor mărfuri etc. Este deci necesară intensificarea unor asemenea preocupări și în industria noastră cu atît mai mult cu cît sîntem unul dintre marii exportatori ai lumii de vagoane de mărfuri. În anul 1979 exportul românesc de vagoane de mărfuri și cisterne pentru linii magistrale s-a ridicat la 6 973 bucăți. Spre comparație menționăm că în 1978 exportul de vagoane de mărfuri al Franței a fost de 3 172 buc., al R.F. Germania — 1 737, al S.U.A. — 368 buc., al Japoniei — 475 buc., al Angliei — 219 buc.

Pe termen scurt se impune deci necesitatea modernizării, cît mai rapide, a ramurilor constructoare de mașini în care ne-am afirmat ca mari exportatori, iar pe termen lung intensificarea eforturilor pentru accelerarea dezvoltării unor domenii de înaltă concentrație tehnică și tehnologică care asigură valorificarea realmente superioară a resurselor de materii prime, energie, precum și a forței de muncă. Evident că asemenea măsuri necesită un management eficient, o valorificare deplină a potențialului uman, îndeosebi tehnico-ingineresc și economic angrenat în ramurile noastre industriale prelucrătoare, între care construcțiile de mașini dețin locul central.

prof. dr. Alexandru PUIU
Academia de Studii Economice
București

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

LICHIDAREA colonialismului în Mozambic și Angola pe calea luptei armate a popoarelor pentru independență, continuarea acestei lupte și victoria din 1980 a poporului din Zimbabwe, dezvoltarea de sine stătătoare a acestor noi state, opțiunea lor pentru calea socialistă de dezvoltare, precum și amplificarea luptei poporului din Namibia pentru obținerea independenței sînt fapte care atestă descompunerea inevitabilă a vestigiilor colonialismului și în această zonă a Africii, considerată, pe vremea lui Cecil Rhodes, drept „Imperiul austral al Angliei”. În contextul acestor condiții externe, Africa de Sud – Azania de odinioară – „afectată de criza economică, prădă grevelor și revoltelor care izbucnesc sporadic”¹⁾ se află astăzi în fața perspectivei de cadere a ultimelor vestigii ale vechiului colonialism nu numai în Namibia, dar și pe propriul său teritoriu, prin „amploarea tot mai mare a luptei împotriva apartheidului. Se creează, astfel premisele pentru lichidarea colonialismului pe întreg teritoriul Africii.

În aceste condiții apare explicabilă preocuparea popoarelor pentru problematica social-economică și politică a continentului sudic al Africii australe, cu atît mai mult cu cît regimul sud-african, prin acțiunile sale, desfiide hotărîrile ONU, încercînd să se opună în această zonă mersului înainte al popoarelor spre libertate și progres.

Și în planul cercetărilor de specialitate din continentul negru sau cel european, în ultimii ani interesul pentru această problematică se concretizează printr-un număr crescînd de studii și articole ce-și propun să evidențieze variate aspecte ale economiei sud-africane cum sînt: geneza capitalismului în această țară, caracterul acestei economii, specificul raporturilor sociale, al regimului politic actual, perspectivele luptei împotriva apartheidului etc. Intensificarea acestor preocupări a condus la o detașare treptată a problemelor specificului sud-african din con-

Criterii de analiză a caracterului economiei sud-africane în gîndirea anticolonialistă actuală (I)

textul afro-austral, odată cu mutarea centrului luptei anticolonialiste africane tot mai spre sud. Pe de altă parte, aceste noi studii au permis cercetării trecerea de la o abordare globalistă, de tip sincron, a economiei sud-africane, la o analiză tot mai diferențiată, mai realistă a acestor realități. Într-adevăr, în deceniile anterioare specificul economiei sud-africane – în pofida unor diferențe notabile economice și politice – era frecvent asimilat ca fiind asemănător celorlalte foste colonii ale Marii Britanii din imperiul afro-austral, tendință careia i se atașau chiar buni cercetători ai problemei coloniale, ca de pildă Jacques Arnault²⁾. Alteori, în aceeași manieră de tip sincron, acest specific sud-african era identificat cu formulele de menținere a pozițiilor colonialistilor străini pe seama majorității autohtone, forme de tipul **juntelor militare**³⁾ din America Latină, așa cum aprecia Marion Mushkat în 1972, deși aceste junte fuseseră departe de promovarea aiodoma a principiilor „apartheidului” pe plan social și economic. În contextul metodologiei noilor cercetări din literatura actuală anticolonialistă africană (dar și din vechea metodologie engleză), referitoare la specificul dezvoltării economiei sud-africane, se impun prioritar cel puțin cîteva constatări.

1) Menținerea unor abordări de tip sincron similară metodologiei anticolonialiste din literatura sud-americană, se realizează acum într-o manieră adaptată specificului concret-istoric local. Astfel, utilizarea unor concepte derivate din teoria „economiei periferice” și a „capitalismului dependent” se face astăzi mult mai nuanțat prin intermediul unor dezvoltări și completări ale autorilor africani, apelîndu-se, de exemplu, la conceptele teoriei „capitalismului periferic” a lui Samir Amin. Aceasta conduce la unele concluzii pozitive, fertile pentru înțelegerea specificului dezvoltării economiei sud-africane, dacă nu sînt folosite în mod exclusiv.

2) Tot mai mulți autori înțeleg necesitatea sublinierii dimensiunilor esențiale socio-economice și politice, imperativul folosirii conceptelor marxiste – formațiune social-economică, relații de producție etc. – și a unei metodologii materialist-dialectice, pentru caracterizarea științifică a economiei sud-africane (chiar dacă în cadrul unei asemenea tendințe revigorizante se amestecă adesea eclectic și alte influențe din literatura anticolonialistă, inclusiv conceptele „periferice”).

În cadrul primei tendințe menționate, cercetătorii care își propun să caracterizeze economia sud-africană juxtapunînd conceptele centru-periferie stabilite de R. Prebisch în anii '50-'60, constată, de obicei, absența trăsăturilor specifice economiei periferice pentru ansamblul acestei țări (caracterizată de FMI ca situîndu-se printre țările exportatoare de produse primare totuși). Ei observă însă angrenarea economiei sud-africane în cadrul unor raporturi centru-periferie – care reprezintă, de fapt, un eufemism pentru relațiile de tip (neo) colonial – fie față de alte țări, fie față de o parte a propriei sale populații.

Întreprinzînd o asemenea analiză, Samir Amin constată următoarele patru caracteristici ale economiei R.S.A.: a) „În primul rînd, producția Africii de Sud este ca-

FIȘE

INSTITUTUL CENTRAL
DE CERCETĂRI ECONOMICE

ANUARUL
LUCRĂRILOR DE CERCETARE
ȘTIINȚIFICĂ
ÎN DOMENIUL ECONOMIEI
1976 – 1980

cercetări economice, prima lucrare de acest gen în peisajul literaturii economice românești, depășește prin semnificațiile sale scopul strict documentar căreia îi este destinat. După cum subliniază prof. univ. dr. Ioan V. Totu în cuvîntul introductiv, înmănușarea, între copertile unui volum, a tuturor lucrărilor cu caracter științific, elaborate de cercetători, cadre didactice și alți specialiști în domeniul economiei în decurs de un cincinal – peste 170 de teme de studiu înscrise în planul național unic, 113 cărți tipărite și 165 de caiete de studiu – reprezintă o ilustrare fidelă a implicării cercetării economice în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Acest act editorial oferă deopotrivă prilejul evidențierii ariei tematice largi, a diversității și profunzimii cercetărilor întreprinse sub coordonarea Institutului central de cercetări economice. Alcătuit prin gruparea lucrărilor apărute în fiecare din cei cinci ani ai perioadei în cîteva secțiuni tematice – lucrări elaborate

în cadrul planului de cercetare a. Institutului central de cercetări economice, asistența de specialitate acordată unităților socialiste, cărți; buletine științifice, caiete de studii; sesiuni științifice, colocvii, simpozioane – Anuarul reprezintă un instrument de lucru util fiecărui economist.

Evaluarea resurselor naturale

● Raportul economie-mediu natural nu surprinde numai necesitatea, deosebit de pregnantă în momentul actual, a prevenirii poluării. Într-un sens mult mai profund, opinează M. Kolojanov în articolul Ikonomeska oțenka na privodite resursi i usivirșensitivurantie na soșialisticeskoto privodopolzuvane (Evaluarea economică a resurselor naturale și perfecționarea modului socialist de utilizare a naturii), publicat în numărul 9/1980 al revistei bulgare I KONOMESKA MISL, acest raport vizează valorificarea cit mai eficientă a resurselor naturale naționale, proces care îmbracă forme specifice în condițiile economiei socialiste. Un rol impor-

tant revine în această perspectivă sistemului de prețuri practicat în economie. Astfel, alimă M.K., prețurile ce se stabilesc la resursele indigene trebuie să exprime fidel cîteva elemente fundamentale: a) raportul între valoarea resurselor proprii și evoluția prețurilor la aceste materii prime practicate pe p'an mondial, într-un orizont larg de timp. b) determinarea, la nivelul economiei naționale, a unui nivel al prețurilor în funcție de calitatea zăcămintelor care să asigure rentabilitate și să susțină interesul pentru acele resurse situate în condiții grele de exploatare sau cu conținut redus de substanțe utile. O atare optică, alimă M.K., ar constitui o premisă importantă în procesul de modelare a structurii economiei naționale prin dezvoltarea acelor ramuri pentru care se pot asigura, pe plan intern, resurse naturale; resurse care, prin faptul că se află în țară, nu trebuie considerate mai ieftine, ci o bogăție a cărei quantum sporește neîncetat pe măsura impuțării resurselor planetare.

● Publicarea „Anuarului lucrărilor de cercetare științifică în domeniul economiei 1976-1980” sub egida Institutului central de

racterizată printr-o fuziune a intereselor monopolurilor străine (americane, japoneze, vest-europene și sud-africane⁴⁾). Economistul egiptean relevă însă că cele 30% din investițiile americane din Africa sînt orientate nu spre industria minieră sud-africană, ca în cazul economiilor de tip periferic, ci în industria de prelucrare (în proporție de circa 95%). Observația sa este judicioasă, intrucît în 1980 ponderea industriei de prelucrare a acestei țări în formarea de produs brut era deja de 23%, în timp ce aportul industriei extractive era de numai 11%, deși e foarte adevărat că în extracția unor materii prime⁵⁾ (crom, nichel, vanadiu, aur, antimoniu), Africa de Sud ocupă locul întâi în lume, iar în ce privește uraniul, diamantele deține locul trei. În urmă cu numai 5 ani, ponderea acestor industrii era egală, în prezent însă ea s-a schimbat net în favoarea industriei prelucrătoare – industrie ce se dovedește a fi cea mai dinamică.

b) În Africa de Sud „capitalul local este un partener egal – chiar dacă e ceva mai slab – în timp ce în economiile de tip periferic el este compradorizat. Capitalul străin, în opinia lui S. Amin, a fost constrins să participe, împreună cu capitalul local, la punerea în funcțiune a unei structuri economice autocratice integrate și nu a unei structuri extravertite ca în alte țări periferice... ca urmare a efectului hegemoniei politice a burgheziei locale (și a statului acesteia)⁶⁾. Capitalul local sud-african, după cum se știe, și-a bazat ascensiunea pe specializarea inițială în vinzarea unor materii prime – aurul, diamantele – care au scăpat în general de foarfecele prețurilor, de efectele crizelor și războiului.

c) O altă caracteristică a economiei sud-africane o constituie, după S. Amin, existența unei strategii colective de exploatare „prin intermediul statului ca partener egal cu monopolurile străine” și printr-o „alianță de tip reformist între capitalul de stat și o fracțiune a personalului beneficiară a politicii de apartheid”.

Reluînd, de fapt, concluziile sale anterioare, S. Amin se apropie de o caracteristică esențială a acestei economii: politica de apartheid, ca pirghie rasială de bază a exploatarea maselor muncitoare autohtone.

d) În fine, expansionismul extern completează, de asemenea, după cum subliniază cercetătorul amintit, caracteristicile economiei și politicii regimului sud-african.

Deci nici slăbiciunea investițiilor monopolurilor în afara sectoarelor de export primar, nici compradorizarea capitalului indigen, nici slăbiciunea sectorului de stat, sau absența expansionismului – trăsături specifice economiei periferice – nu sînt caracteristice pentru Africa de Sud. De aici, autorul deduce nu numai inexistența unei economii capitaliste înapoiate, periferice, ci și tendința economiei sud-africane de a se constitui ca un centru în raport cu economiile realmente periferice ale celorlalte state din restul Africii australe, concluzie ce evidențiază unele tendințe reale ale economiei, dar mai ales ale politicii regimului sud-african.

Ducînd mai departe, în plan intern, analiza economiei sud-africane – prin utilizarea unor criterii mai complexe, derivate din metodologia marxistă, dar nepărăsînd complet nici instrumentarul bipolar al teoriei economiei periferice – cercetătorul englez Harold Wolpe pune în evidență existența unor relații centru-periferie pe plan intern, mai întâi în plan politic prin „fragmentarea Africii de Sud în mai multe state separate” – bantustanele – dar și între economia modernă (a industriei din marile orașe) și economia agrară înapoiată a bantustanelor. El surprinde o asemenea relație nu numai la nivelul forțelor de producție, ci și în ce privește utilizarea forței de muncă. „Exportul de șomeri la periferie (în bantustane – n.n.) nu rezolvă problema”, arată H. Wolpe. El evidențiază, cu acest prilej, și o altă trăsătură a economiei și a regimului sud-african: starea lor de criză, concretizată prin „faptul că actualmente este subutilizată capacitatea industriei”.

că pe plan politic „se impun constrîngerii considerabile tentativelor proclamate de a se introduce reforme⁷⁾”.

Desigur, caracterul segregat, profund inegal al dezvoltării Africii de Sud (ca urmare a aplicării apartheidului din 1910, odată cu înființarea statului și apoi, din 1948, din momentul generalizării acestui principiu rasist în politica și economia sud-africană) se pretează la utilizarea conceptelor bipolare centru-periferie. Însă numai utilizarea concomitentă a unor criterii complexe economice și politice, ca și o viziune sistemică asupra ansamblului orînduirii acestei țări permit o caracterizare atotcuprinzătoare a societății sud-africane și pot duce la sesizarea mai clară a influenței nefaste a factorilor politici – legați de principiile segregăției rasiale – pe care acestea o exercită asupra dezvoltării economico-sociale. Din acest punct de vedere, demersul teoretic al lui H. Wolpe, care uzează de un instrumentar metodologic ce depășește cadrul obișnuit al conceptelor centru-periferie, este evident mai fertil, iar incriminarea apartheidului, ca factor anacronic de regres, mai explicită.

dr. Mircea ROZOREA
dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ Alain Cournanel, Capitalisme et la lutte des classes en Afrique Australe. Revue Tiers-Monde, Tome XX, nr. 77, janviers – mars 1979, p. 5

²⁾ J. Arnault, Procesul colonialismului, E.P., 1960

³⁾ Marion Mushkat, Le pessimisme dans l'étude de problème africaine est-il justifié? Third World Future Research Conference Bucharest 1972

⁴⁾ Samir Amin: Perspectives de l'Afrique Australe. Revue Tiers-Monde, Tome XX, nr. 77, janvier – mars, 1979, p. 25

⁵⁾ Zezi: Țările lumii. Africa, în Probleme internaționale, Ed. politică, 1980, p. 414

⁶⁾ S. Amin, Op. cit. p. 25

⁷⁾ Harold Wolpe: L'Afrique du Sud; mod de production, force du travail et armée de réserve. Revue Tiers-Monde, nr. 77/1979, p. 168

Învățămîntul superior în Africa

● Universitățile africane din statele independente se află în pragul unor profunde restructurări. Potrivit opiniei exprimate de Alexander Kwapong, vicepreședinte al Universității Naționale Unite, în articolul „Academic Africa adapts” publicat de revista „DEVELOPMENT FORUM”, în numărul său din martie a.c., aceste căutări sînt determinate de necesitatea sporirii contribuției instituțiilor de învățămînt superior la susținerea procesului de dezvoltare a acestor țări. Organizate, de cele mai multe ori, după modelul pe care îl oferă țările industrializate, universitățile africane evidențiază, în această etapă marcată puternic de criza economică mondială, o serie de disfuncționalități. Între acestea, A.K. amintește distanța care separă mediile universitare de cerințele concrete ale dezvoltării, menținerea și perpetuarea unui sistem educațional dual, specific epocii coloniale, în care sînt opuse artificial modul de viață rurală și cel urban; for-

marea de cadre tehnice cu o insuficientă pregătire culturală etc. Necesitatea articulării eficiente a învățămîntului superior cu obiectivele strategice de politică economică și socială impun delimitarea cuprinzătoare a statutului universității în contextul socio-cultural al țărilor africane. În această perspectivă, subliniază autorul, se vedește util ca instituturile de învățămînt superior să fie dotate cu mijloace puternice de investigație științifică urmînd ca, la rîndul său, activitatea de cercetare să fie orientată spre soluționarea problemelor stringente ale dezvoltării. Totodată, va crește rolul instituțiilor de învățămînt superior în crearea unității culturale a fiecărui stat african, în participarea acestora la circuitul mondial de valori.

Probleme energetice în dezbaterile specialiștilor

● Sub egida Asociației Române de Marketing, cu participarea Academiei de Studii Economice, a unor ministere economice și instituții de specialitate, recent a fost organizat în Capitală un simpozion sub genericul

„Conservarea energiei și cooperarea internațională”. La dezbateri au participat, alături de cercetători, cadre didactice din învățămîntul superior, ingineri și economiști din unitățile economice românești și specialiștii de peste hotare. Comunicările, grupate tematic în patru secțiuni, au abordat cîteva domenii de mare actualitate ale asigurării și utilizării superioare a energiei în actuala conjunctură economică: a) conservarea energiei în procese de transformare energetică (microelectronica și conservarea energiei, utilizarea pompelor de căldură, procese și perspective în transferul de căldură etc.), b) conservarea energiei în procese de consum final (conservarea energiei în domeniul iluminatului electric, în transporturi, în agricultură și industria alimentară), c) problematica energiei în relațiile internaționale (transferul de tehnologie și cooperarea în domeniul conservării energiei, relații financiare internaționale în domeniul energiei), d) probleme economice și sociale ale conservării energiei.

FIȘE

● Posibilitățile pe care știința le oferă pentru găsirea unor soluții practice, eficiente problemelor legate de asigurarea energiei și gospodărirea ei rațională, adaptarea tehnologiilor la cerințele din acest domeniu au constituit tematica celei de-a II-a ediții a simpozionului „Știința modernă și energia”, desfășurat la Cluj-Napoca (26–28 martie a.c.), din inițiativa laboratorului pentru energie al Comisiei județene a inginerilor și tehnicienilor, cu sprijinul unor instituții științifice și de învățămînt din localitate. Comunicările prezentate și dezbaterile ce au avut loc cu acest prilej au acoperit un registru tematic bogat: posibilități de utilizare a noilor surse de energie și a purtătorilor energetici; probleme prioritare ale transportului, stocării și distribuției; conservarea energiei prin generalizarea unor procese tehnologice cu consumuri reduse etc.

OPTIM, OPTIMALITATE, OPTIMIZARE

(Urmare din pag. 17)

sesizează o nouă oportunitate, nebănuită anterior din lipsă de informații). Această abordare este remedială și luarea deciziei înseamnă deplasarea de la obiectivele predeterminate către obiective nou determinate. Este vorba de o mișcare conform unei structuri de ordine, la fel ca în cazul alegerii alternativei „satisfăcătoare”.

Decizii multicriteriale

PÎNĂ ACUM optimalitatea a caracterizat fie soluția unei probleme, fie procedeu de găsire a soluției, problema fiind definită, însă, doar cu un singur criteriu de optim. În realitate, adică în practica de toate zilele, decizia se ia în funcție de mai multe criterii, trebuie să țină seama de mai multe puncte de vedere. Cele mai multe eforturi pentru elaborarea unor metodologii de optimizare multicriterială au la bază presupunerea că optimalitatea este definită de un proces de învățare. Ele presupun o interacțiune cu decidentul, îl ajută să își clarifice presupunerile și preferințele și astfel să reducă volumul de prelucrări a informațiilor necesare pentru luarea unei decizii. Aici optimizarea înseamnă minimizarea a distanței dintre „posibil” și „ideal”, unde ideal înseamnă satisfacerea simultană a tuturor dorințelor de optim considerând separat fiecare criteriu. Este evident că pentru criterii conflictuale, satisfacerea maximală a tuturor nu este posibilă. Convergența către o soluție este însă ușurată, având ca reper punctul „ideal”. Cercetări recente au sugerat folosirea „soluției ideale” ca bază de generare a alternativelor de evaluare. Soluția ideală este o soluție inaccesibilă care poate fi însă definită. Scopul deciziei multicriteriale este să se ajungă cât mai aproape cu putință de acest ideal. „Bun” în acest caz este „aproape de ideal”. Interesant de notat că în acest mod de a pune problema, soluția ei depinde mai puțin de formularea inițială. Modelul de optimizare se rezumă, în acest caz, numai la o metodologie care ajută pe decident. Rolul „analistului” nu mai este să facă prescripții „din afara” sistemului.

Atunci când optimalitatea era legată de alegere, axioma alegerii permitea analistului să dea soluții. Atunci când optimalitatea este indusă de învățare, nu există o soluție independentă de evaluările decidentului. În domeniul tehnic optimalitatea este o consecință a unei alegeri. În domeniul managementului alegerea este lăsată pe seama omului și optimalitatea este o caracteristică a procesului de decizie, nu a unei soluții. „Analistul” oferă o metodologie de sprijin și nu o soluție. Se

întimplă în felul acesta un fapt interesant: modelul de optimizare nu mai are valoare în sine, nu se mai transformă neapărat într-un pachet de programe care poate fi utilizat în mod mecanic, el apare numai atunci când este implementat. Logica alegerii devine secundară față de metodele de învățare. În cazul metodelor de alegere, incapacitatea decidentului de a furniza informații făcea imposibilă aplicarea modelului. În cazul metodelor interactive informația primită de la decident este minimă. Fără să presupună o analiză simplistă (efortul de calcul rămâne mare), modelele interactive simplifică sarcina decidentului.

Optim și echilibru în teoria sistemelor umane

ȘI ÎN CAZUL teoriei sistemelor, problema găsirii optimului intern nu trebuie confundată cu problema determinării optimului extern. În problema găsirii optimului, evoluția unui sistem este investigată pentru a afla „cea mai bună” stare a sistemului, așa cum rezultă din legile sale interne. În problemele de optimizare evoluția sistemului era ghidată pentru ca aceasta să atingă „cea mai bună” stare din punctul de vedere al unui decident subiectiv. Deosebirea este fundamentală și a condus la discipline diferite. În studiul dinamicii sistemelor libere se vorbește de echilibru și stabilitate. În studiul dinamicii sistemelor conduse se vorbește de controlabilitate și observabilitate.

Problemele de optim au fost studiate mai ales în legătură cu sistemele conduse, optimul fiind definit de un decident din afara sistemului condus, funcția de performanță fiind o formulare a dorinței decidentului extern. Conform acestei formulări, se specifică cum ar trebui să se miște sistemul condus, astfel ca decidentul extern să aprecieze mișcarea ca fiind „bună”. Se pun probleme de optim însă și în cazul sistemelor libere. Aflarea punctelor de echilibru, a atractorilor față de care se raportează mișcările într-o categorie problemelor de găsire a optimului natural. Cercetări recente în domeniul dinamicii sistemelor libere au pus în evidență legi de comportare discontinue. Drumul spre optim se face și prin salt. Alte cercetări, în curs, în domeniul sistemelor variabile în timp, arată că se poate vorbi de optim și în structuri complexe, de exemplu în topologii (categoriile care internalizează logica intuiționistă). Noțiunea de optim se păstrează și în acest caz.

Optimalitatea prin învățare poate fi studiată în cadrul teoriei sistemelor libere. Avem de-a face cu găsirea optimului natural. Când vorbim de optimalitate indusă prin învățare, înțelegem optimalitate câpătată datorită apropierei de un punct de echilibru, care nu este impus de decident, ci rezultă în mod obiectiv datorită existenței unei structuri de ordine a mulțimii criteriilor de evaluare indusă la rîndul ei de structura de ordine a unei singure evaluări³⁾. Problema centrală a conducerii sistemelor umane este deplasarea spre un punct de echilibru, spre opti-

mul natural. Existența unei structuri de ordine pe mulțimea criteriilor înseamnă existența unor constante echivalente cu punctele ideale cu care se operează acum în teoria deciziei (optimizarea) multicriterială. S-a observat de foarte multă vreme că atunci când se încearcă fortarea unui sistem uman apare invariabil fenomenul de alienare. Neamestecul în treburi interne sau suveranitatea sînt concepte care își găsesc cu ușurință locul în teoria sistemelor libere. Dihotomia sistem liber — sistem condus părea pînă nu demult că sincronizează — cu sistem uman — natură. Adaptarea conceptului unic de profit de către analiza economică tradițională a condus la o abordare reducționistă bazată pe considerarea inequizabilității resurselor. Considerarea profitului ca un unic criteriu de optimizare cu care s-a aplicat în mod simplist axioma alegerii raționale a condus la apariția problemei poluării, a cursei înarmărilor, a societății de consum și în ultimă instanță la alienare.

Există acum și încercări de reconsiderare a analizei economice în sensul de a trece de la conceptul de optimizare definit ca determinarea unei dinamici dorite la cel de optimizare definită ca aflare a optimului intern. Încercarea este furnizată, de exemplu, de tentativele pentru instaurarea unei noi ordini economice sau de luarea în considerare în cadrul analizei economice a legilor mediului fizic în care are loc procesul economic. Astfel, legea entropiei, conform căreia transformările de energie au loc numai într-un sens, pare să impună reconsiderări în economia politică.⁴⁾ Nu trebuie aduse multe argumente pentru a demonstra că actuala criză energetică a schimbat multe din prognozele rezultate din aprecierea optimistă a unor încercări anterioare de optimizare. Această experiență trebuie avută în vedere atît pentru viitoare evaluări, cit mai ales pentru viitoare încercări de optimizare bazate pe criterii externe.

Din cele arătate pînă acum se poate vedea că problema optimizării nu se confundă cu problema optimalității și că nu există tehnici de optimizare universal valide. Există însă multe motive pentru prudență în aplicarea lor. Tehnicile de optimizare bazate pe criterii externe se sprijină pe o axiomă care nu presupune deloc acest caracter extern. Ea a părut evidentă matematicienilor deoarece corespundea axiomei de găsire a optimului natural din geometrie. Procesul de decizie însă pleacă de la alte criterii interne care se definesc prin minimizarea distanței dintre posibil și ideal. Un criteriu intern este un fapt observat. Ar trebui deci clarificat ce este o axiomă și ce este un fapt. Axioma este o afirmație nedemonstrată, considerată evidentă. Admiterea unei axiome are implicații profunde asupra tuturor raționamentelor care se bazează pe ea și de aceea se impune cunoașterea limitelor de aplicabilitate ale presupunerilor. Mult timp știința optimizării a ignorat acest deziderat, generalizînd concepte specializate, generate de aplicarea axiomei alegerii în cazul criteriilor externe. Rezultatul a fost teribil. Eforturile de a impune modelele de alegere au generat un sentiment de respingere. Conceptul de optimalitate redus la cel definit de tradiția normativă este necorespunzător pentru o știință a conducerii societății unde decizia este multicriterială.

³⁾ C. V. Negoita, Pullback versus Feedback, Human Systems Management, 1 (1980)

⁴⁾ J. Rifkin, Entropy (Viking Press, New York, 1980) (postfață semnată de N. Georgescu-Roegen)

PETROLUL SUBMARIN ÎN ACTUALITATE

DIN CE ÎN CE mai mult, în urma declanșării și agravării crizei energetice, atenția specialiștilor s-a îndreptat către zăcămintele marine de petrol, apreciindu-se că ele prezintă perspective favorabile de exploatare, în vederea acoperirii necesităților cel puțin pentru o anumită perioadă de timp. În ceea ce privește țara noastră, au fost începute încă în urmă cu 10 ani lucrări de prospecțiune seismică pe Platforma Continentală românească a Mării Negre pentru descoperirea de structuri geologice favorabile acumulărilor de hidrocarburi. În această perioadă au fost efectuate și lucrările pentru asimilarea și producerea în țara noastră de platforme de foraj (de tip autoridicător). Lucrările de foraj a sondelor marine, executate până în prezent, au pus bazele unei noi activități a industriei noastre de petrol, care dobândește astfel largi perspective de valorificare atât în ce privește activitatea pentru descoperirea și punerea în valoare de zăcăminte de hidrocarburi pe Platforma Continentală românească a Mării Negre, cât și pentru participarea, în cadrul unor cooperări cu parteneri externi, la investigarea și punerea în valoare a unor zăcăminte de țiței și gaze pe platformele continentale marine ale altor țări.

Perfecționarea și dezvoltarea în continuare a capacității industriei noastre de petrol în acest domeniu, legat de marile perspective ale dezvoltării în numeroase zone ale globului a activității petroliere marine deschid un câmp larg de cooperare pentru industria petrolieră din țara noastră.

În legătură cu aceste perspective sînt de luat în considerație următoarele aspecte:

— bazinele sedimentare cu perspective petroliere, situate în zonele marine reprezintă pe întreg globul o suprafață de cca 70 mil. km²; din această suprafață, numai circa 10 milioane km² au fost, sau urmează a fi, concesionate și explorate, astfel că o uriașă suprafață poate constitui un câmp de activitate petrolieră marină viitoare.

— rezervele de hidrocarburi situate în zăcămintele marine, inclusiv în zonele cu ape adânci, sînt estimate ca reprezentînd de 5—10 ori rezervele puse în evidență pînă în prezent în largul coastelor și care se repartizează astfel: 1 miliard tone în zonele marine ale Americii de Nord; 2 miliarde tone în zonele marine ale Americii de Sud; 1,2 miliarde tone în zonele marine ale Africii; 12 miliarde tone în zonele marine ale Orientului Mijlociu; 1,25 miliarde tone în zonele marine ale Asiei și Oceaniei; 2,5 miliarde tone în zonele marine ale Europei.

În întreaga lume, cercetările pentru descoperirea de zăcăminte petroliere marine se intensifică, rezultatele fiind însă destul de diferite: în Alaska, în timp ce se descoperă noi zăcăminte în bazinul Arctic, rezultatele sînt mai puțin încurajatoare în golful Alaska; în Labrador cercetările sînt pozitive și sigure, astfel că această regiune va poliariza în curînd atenția și în legătură cu realizarea unui nou record al adîncimii forajului; zonele din apele Groenlandei s-au dovedit a avea perspective reduse; în Marea Irlandei au apărut perspective de a descoperi zăcăminte și de a dezvolta unele exploatare, în timp ce coastele de est ale Statelor Unite, care dăduseră anterior mari speranțe, se dovedesc a avea perspective mai reduse; în zonele apelor mexicane, fiecare foraj de explorare pune în evidență noi rezerve de hidrocarburi; în Panama, ca și în Venezuela în lacul Maracaibo, lucrările de foraj marin sînt în curs de desfășurare; în Suriname se forează în ape foarte adînci, iar în Brazilia activitatea marină este în continuă extindere, societatea de stat Petrobras comandînd sau închiriînd noi platforme de foraj și încheind cu alte societăți contracte de explorare cu participare la risc; în Uruguay concesiunile date anterior sînt retrase, în timp ce în Argentina se caută noi companii străine ofertante pentru executarea de explorări în zonele marine, care merg pînă aproape de Falkland; Chile realizează un program de foraje în extindere, în zona situată în strîmtoarea Magellan.

Pe coastele africane sînt de semnalat forajele de extindere în apele nigeriene și importante lucrări de explorare, cu rezultate promițătoare, în zonele marine congoleze; zăcămintele din apele Coastei de Fildeș par, de asemenea, a fi promițătoare.

În Australia, marile zăcăminte descoperite sînt în faze de lucrări de extindere a explorării, iar amploarea acestora pune în evidență necesitatea resurgerii la asistența tehnologică sau chiar participarea completă a unor companii străine de specialitate. Este de reținut că producția petrolieră a Australiei este realizată în proporție de 100% din zăcămintele marine, totalizînd 21,5 mil. tone/an. În Indonezia producția petrolieră marină reprezintă 35,5% din totalul producției petroliere a țării, respectiv 29,5 milioane tone/an. În R.P. Chineză activitatea petrolieră marină este în plină expansiune; producția de țiței din zăcămintele marine este de circa 10 milioane tone, față de o producție totală a țării de 100 milioane tone/

an. În insulele Sahalin au fost descoperite, de asemenea, de către U.R.S.S. noi rezerve de hidrocarburi. Japonia are o producție petrolieră marină de numai 0,12 milioane tone/an, reprezentînd 19,3% din producția totală.

În Europa, în Norvegia și Danemarca producția petrolieră este constituită în proporție de 100% din hidrocarburi provenite din zăcămintele marine, reprezentînd 14 milioane t/an, respectiv 0,5 milioane tone/an, cifrele fiind în creștere, în special pentru Danemarca. Marea Britanie are o producție considerabilă de țiței și își asigură practic în totalitate necesarul său de gaze naturale din zăcămintele marine. Recent intrată în categoria țărilor producătoare de țiței din zăcămintele marine, Grecia este în perspectivă de a realiza o producție de 2—3 milioane tone/an din Marea Egee.

În privința costului lucrărilor de foraj marin de explorare, acesta variază în proporție de la 1 la 10, în funcție de zonele geografice și condițiile oceanografice. Se estimează că în largul coastelor africane, costul unui foraj revine la 1,74 milioane dolari, ajungînd, însă, uneori la 3,26 milioane dolari; în Marea Nordului același foraj costă între 3,4 și 17,3 milioane dolari. În Marea Beaufort, unde condițiile sînt deosebit de vitrege, costurile sînt duble față de cele din Marea Nordului.

În ceea ce privește parcul de platforme mobile de foraj acesta a suferit, în ultimii 10 ani, modificări importante; platformele semi-submersibile au înlocuit progresiv platformele submersibile (25 în 1970 și 116 în 1980), însă cifrele cele mai semnificative sînt cele referitoare la platformele autoridicătoare: 103 în 1970 și 237 în 1980, ceea ce denotă trecerea la prospectarea sistematică a soclului continental pe porțiunea de ape cu adîncimi de la 20 m la 120 m.

Atît cheltuielile de construcție ale platformelor de foraj cît și cele de exploatare zilnică sînt destul de ridicate; în medie, construcția unei platforme autoridicătoare costă circa 21 milioane dolari, o platformă semisubmersibilă circa 43 milioane dolari și o navă de foraj cu ancoraj clasic are aproape același cost, pe cînd o navă de foraj cu poziționare dinamică, circa 65 milioane dolari și mai mult. În privința costului zilnic de exploatare a platformelor, acesta revine, în cazul platformelor autoridicătoare, la 32 mii pînă la 60 mii dolari pe zi, la cele semisubmersibile între 54 mii și 74 mii dolari pe zi, iar la navele cu poziționare dinamică depășește 100 mii dolari pe zi.

Perspectivile de dezvoltare a activității de explorare marină pentru hidro-

carburi sint mari, însă diferențiate pe regiuni în funcție de situațiile conjuncturale. În orice caz ar fi de luat în considerație următoarele aspecte care vor conduce în viitorul apropiat la o cerere în creștere de platforme și de execuțanți de lucrări de foraj marin:

— stocul platformelor disponibile se diminuează, în timp ce curba cererilor, care este ascendentă, va intersecta și o va depăși pe cea a ofertelor disponibile;

— se oferă noi zone de prospecțiune la nord de paralela 62 în zona norvegiană a Mării Nordului și pe coasta de est a Statelor Unite;

— se accentuează interesul pentru descoperirea de noi zăcăminte de hidrocarburi, ca urmare a importanțelor creșteri ale prețului petrolului;

— au fost elaborate și sint în curs de desfășurare programe „Offshore” ale unor țări cum sint: U.R.S.S., în Marea Neagră, în Marea Barents și în Marea Ohotsk; R.P. Chineză are un vast program de lucrări marine, care o situează în categoria marilor solicitanți de echipament. În America Latină se desfășoară o activitate petrolieră marină de proporții vaste: Mexicul s-a

afirmat ca un stat cu o intensă activitate în acest domeniu și se menține în continuare la același nivel; Brazilia dezvoltă un program de mare perspectivă; Argentina are o activitate offshore susținută; Chile, Peru, Ecuador se interesează intens de această activitate; Venezuela intenționează să extindă pe mare activitatea sa desfășurată în Lacul Maracaibo, existind perspective dintre cele mai încurajatoare dacă se iau în considerație rezultatele obținute în Trinidad; Columbia și celelalte țări din America Centrală, respectiv în zona Antilelor, au programe offshore. În Oceanul Pacific Australia, cu marile sale descoperiri de zăcăminte de gaze naturale în zona marină, intensifică în continuare lucrările de explorare; India are deja în exploatare două bazine pe coasta de vest și dezvoltă în continuare activitatea în acest domeniu; Vietnamul, Birmania, Thailanda, Malaezia, Indonezia și Pakistanul dispun de zone offshore, constituind un câmp de activitate cu mari perspective de dezvoltare. Africa, pe toate laturile sale, la vest, la est, la sud sau nord

constituie un câmp de activitate offshore în plină dezvoltare și de mari perspective. De asemenea și Europa constituie un câmp de activitate offshore în zonele: Oceanul Atlantic, Marea Mediterană, Marea Egee și Marea Neagră.

Din punct de vedere tehnic, cea mai mare parte a activității în zonele menționate necesită platforme pentru adâncimi de ape mici sau foarte adânci, respectiv platforme autoridicătoare pentru adâncimi de apă de 10—50 m, precum și platforme sau nave pentru adâncimi de ape de 200—1 000 m.

Considerăm că activitatea petrolieră marină poate constitui un deosebit de interesant domeniu de cooperare pentru țara noastră, partea română putând prelua spre executare, pe baza experienței de care dispune până în prezent și care se îmbogățește pe zi ce trece, lucrări de prospecțiuni geofizice marine, elaborarea de studii geologice complexe pentru stabilirea perspectivelor de hidrocarburi în zonele investigate și executarea de lucrări de foraj cu platforme proprii, de tip autoridicător, pentru adâncimi de apă de până la 90 m.

C. RUSIN

Reciclarea materialelor refolosibile

(Urmare din pag. 8)

în milioane lei, astfel: 1980 — 3 089, 1983 — 3 994, 1985 — 5 000.

Pentru valorificarea acestor resurse, sarcini importante revin, în primul rând, sectorului de cercetare, care trebuie să finalizeze chiar în acest an o serie de obiective: tehnologii pentru stabilirea domeniilor de utilizare a materialelor refolosibile din cineașă și in, creșterea ponderii utilizării materialelor refolosibile textile în țesături, valorificarea articolelor de încălțăminte uzată din piele și cauciuc, valorificarea stocurilor existente de cioburi de sticlă-porțelan, faianță și creșterea ponderii utilizării cioburilor de sticlă până la 60% în producția de ambalaje din sticlă.

Desigur, și pe linia asigurării capacităților necesare de prelucrare a resurselor refolosibile în sectoarele industriei textile se impune a fi luate măsuri mai hotărâte privind eliminarea „locurilor înguste”, mai ales la destrămarea și la prelucrarea materialelor textile refolosibile. Sint necesare, de asemenea, măsuri din partea M.I.U. pentru asigurarea tuturor condițiilor de realizare la termenele prevăzute a obiectivelor noi de prelucrare a materialelor refolosibile, deoarece întârzierile în punerea în funcțiune a acestora au creat unele fenomene negative în sectorul de colectare, concretizat prin stocuri supranormative de textile vechi evaluate la peste 20 mii tone.

Gospodăriile populației, surse importante de materiale refolosibile

CREȘTEREA populației orașelor și îmbunătățirea condițiilor de trai face să se întrevadă, în viitorii ani, sporirea

volumului materialelor uzate rezultate din gospodăriile individuale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Anul	Materiale textile (mil. n.p.)	Încălțăminte (mil. perechi)	Anvelope turistice (mil buc.)
1981	349	78	750
1982	355	80	940
1983	360	83	1 060
1984	365	85	1 300
1985	371	88	1 470

Din investigațiile făcute în ultimul timp rezultă că în cincinalul 1981—1985 este de așteptat să fie scoase din uz de către populație articole textile care încorporează ca. 1 800 mil. mp țesături, peste 410 milioane perechi de încălțăminte, circa 5,5 milioane anvelope și alte asemenea articole. De asemenea, în gospodăriile populației se acumulează cantități însemnate de hirtie și cartoane ce trebuie recuperate. În cazul unor asemenea resurse, programul național de recuperare și valorificare prevede măsuri pentru extinderea și perfecționarea rețelei de colectare, prelucrare primară, iar la nivelul ramurilor industriale valorificatoare condiții și soluții tehnologice de reintroducerea lor în circuitul economic. În acest scop în unitățile de recuperare din rețeaua națională de colectare trebuie să se realizeze în 1981 un volum de investiții de 3 ori mai mare ca în anul 1980, ceea ce va permite punerea în funcțiune a unor obiective începute în anii ante-

riori, precum și realizarea a 16 obiective noi (secții de prelucrare, centre de recuperare). În vederea cuprinderii întregului teritoriu, vor fi înființate încă 500 puncte de colectare, care vor prelua întreaga gamă de resurse refolosibile ce pot proveni de la populație. De asemenea, pentru informarea unităților socialiste și în special a populației cu privire la adresele, programul de activitate al punctelor și centrelor de recuperare și pregătirea practică la achiziționarea materialelor refolosibile, în cadrul fiecărei întreprinderi de recuperare și valorificare se organizează activitatea de dispecerat, care va programa totodată și mijloacele de transport necesare pentru preluarea acestor resurse.

În același timp, prin realizarea programului de dotare prevăzut pentru întreprinderile specializate pentru recuperare (prese pentru hirtie, sfărîmătoare de șpan, prese pentru hirtie, prese pentru textile, destrămătoare pentru textile vechi, aparate pentru constatarea stării de uzură a anvelopelor etc.), precum și a celui de autodotare (mașină de despicat cabluri, mașini de extras miezurile de oțel la cablurile de aluminiu, cupru, mașină de mărunțit cauciucul și masele plastice uzate etc.), în cadrul rețelei specializate de colectare vor fi asigurate toate condițiile pentru prelucrarea întregului fond de resurse materiale refolosibile, pregătirea corespunzătoare a acestora și livrarea lor la unitățile beneficiare din economie în condiții avantajoase.

Înfăptuirea la timp și integrală a tuturor măsurilor și acțiunilor prevăzute în programele prioritare pe ansamblul economiei, pe fiecare ramură, centrală și unitate economică, crește ea răspunderii factorilor implicați în această industrie a reciclării sint de natură să aducă un aport însemnat la reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibili, obținându-se astfel importante economii materiale și financiare.

R. S. CEHOSLOVACĂ

Opțiuni pentru noul cincinal

INCEPUTUL noului cincinal a intensificat în R.S. Cehoslovacă preocupările pentru definitivarea opțiunilor privind dezvoltarea economică în următorii ani. Ele sînt cuprinse în proiectul „Direcțiilor principale ale dezvoltării economico-sociale a R.S. Cehoslovace” în cincinalul 1981—1985, recent dezbătut și aprobat de o plenară a C.C. al P.C. din Cehoslovacia și care va fi supus celui de al XVI-lea Congres al partidului.

Așa cum se apreciază în proiect, deși în cincinalul trecut obiectivele planificate nu au putut fi realizate complet, totuși rezultatele obținute constituie o bază trainică pentru dezvoltarea în continuare a Cehoslovaciei în actualul cincinal și, în general, în cursul acestui deceniu. Într-adevăr, în cursul cincinalului 1976—1980, venitul național a crescut cu 20%, volumul producției industriale a sporit cu 25%, volumul lucrărilor de construcții cu 26%, iar volumul producției agricole cu 9%. În anii cincinalului trecut au fost finalizate o serie de capacități importante în domeniul combustibililor și energiei, în industria chimică și metalurgică, în construcțiile de mașini.

Odată cu aceasta s-au petrecut și o serie de schimbări importante în structura producției și s-a intensificat participarea Cehoslovaciei la diviziunea internațională a muncii. În acest scop, ritmuri mai rapide de creștere au fost înregistrate în construcțiile de mașini, în care volumul producției a crescut cu peste 38%, în industria de prelucrare a lemnului, cu un ritm de 35% și în industria chimică cu o creștere de 30%. Deși accentul s-a pus pe o serie de producții moderne, de înaltă tehnicitate, se consideră că unele ramuri, cum ar fi de exemplu, construcțiile de mașini nu s-au adaptat pe deplin exigențelor pieței mondiale. De asemenea, se apreciază că eforturile suplimentare ar fi fost necesare pentru aplicarea în producție a rezultatelor progresului tehnico-științific și utilizarea superioară a combustibililor, energiei, materiilor prime, fondurilor fixe și forței de muncă, în vederea transpunerii în viață a liniei strategice de creștere rapidă a eficienței și calității.

În ceea ce privește schimburile comerciale externe, acestea au crescut cu circa o treime sporind volumul comerțului exterior al Cehoslovaciei cu țările socialiste, a căror pondere în comerțul său global a ajuns la 67%. De asemenea, volumul fizic al comerțului cu țările nesocialiste a crescut cu aproximativ 30%.

PORNINDU-SE de la asemenea realizări, în dezvoltarea viitoare a Cehoslovaciei se prevăd în continuare sporuri însemnate ale producției deși ele apar într-o oarecare măsură mai moderate. Așa cum se precizează în proiect, în actualul său plan

cincinal, cel de al șaptelea, Cehoslovacia va trebui să țină seama de condițiile mult mai dificile existente în economia mondială, de necesitatea unor cheltuieli sporite pentru achiziționarea cantităților necesare de combustibil și energie, în special de petrol, de metale, produse alimentare și alte tipuri de materii prime și materiale, atât din import cit și din producția internă.

În acest context venitul național urmează să crească cu 14—16%, iar producția industrială cu 18—20%. Baza economiei cehoslovace va continua să rămână și în viitor industria construcțiilor de mașini și electrotehnica, a căror producție urmează să crească în anii viitorului cincinal cu 33—35%. De asemenea, industria de prelucrare a lemnului își va sporii producția cu circa o treime, iar producția industriei ușoare cu 15%. În general se scontează că sporurile de producție vor fi obținute în cea mai mare parte prin folosirea mai bună a capacităților de producție existente. De altfel, programul construcțiilor capitale în anii 1981—1985 va urmări exclusiv soluționarea celor mai urgente cerințe ale dezvoltării economice. Practic, în cursul acestui cincinal volumul anual al investițiilor nu va spori, iar cea mai mare parte a acestora va fi orientată spre modernizarea capacităților existente.

Vor continua să se producă mutații în structura diferitelor ramuri industriale. În ceea ce privește construcțiile de mașini accentul se va pune pe producția de utilaj pentru centralele atomice, hidrocentrale și termocentrale, pe producția de utilaj minier, de strunguri automatizate, utilaje pentru forjare și presare, utilaje pentru industriile textile, de încălziminte, poligrafică, precum și pe producerea de tractoare, mașini agricole și autocamioane. De asemenea, față de creșterea de 12% a industriei chimice, producția de medicamente va crește cu 30%.

DESIGUR că și economia cehoslovacă este influențată de impactul crizei energetice care se constată pe plan mondial. Tocmai de aceea, unul din principalele criterii care stau la baza analizelor pentru definitivarea opțiunilor pentru restructurarea producției diferitelor ramuri o constituie criteriul consumului și a modului de valorificare a energiei. După cum ni s-a relatat la Institutul pentru economia combustibilului și energiei este în curs de desfășurare un studiu larg pentru cunoașterea consumului energetic pe produse, studiu care pentru început a cuprins un număr de 60 de produse cu cel mai mare consum energetic cumulat, direct și indirect, dintr-un total de 280 de produse din metalurgie și construcțiile de mașini. Asemenea concluzii ca, de exemplu, pentru o tonă de oțel special se consumă de 5 ori mai

mult combustibil convențional decît pentru o tonă de oțel obișnuit, dar prețul pe piața mondială este de 8 ori mai mare, sînt folosite pentru definirea unei strategii de restructurare a industriei cehoslovace, prin reducerea producției sau chiar eliminarea unor produse care nu valorifică în suficientă măsură energia consumată. De altfel, se apreciază că dacă în momentul de față se recurge de regulă la măsuri care economisesc energia, cum sînt trecerea de la sistemul S.M. în oțelării la sistemul prin convertizoare, aglomerarea minereurilor în furnale, gestiunea automată a utilajelor, folosirea izolațiilor termice în construcții, tranziționarea televizoarelor etc. În viitor, pentru ca energia să nu devină „o barieră a creșterii” devine necesară nu o simplă economisire a ei ci valorificarea înaltă a energiei. Aceasta depinde de un complex de factori, respectiv nivelul tehnic al producției, structura economiei și a industriei, calitatea conducerii și a gestiunii etc.

În ceea ce privește aprovizionarea cu energie, dacă în prezent sursa principală o constituie cărbunile, producția urmînd să crească de la 123 milioane tone în 1980 la circa 127—128 milioane în anul 1985, se consideră că după 1990, producția de cărbune va începe să înregistreze o curbă descendentă. De aceea, soluția viabilă este văzută în orientarea spre electricificare, — inclusiv în domeniul casnic — pe baza energiei nucleare. De altfel, anul acesta este ultimul în care în Cehoslovacia se mai construiesc mari centrale termice.

În ceea ce privește agricultura, principala ei sarcină rămîne acoperirea necesităților de cereale și sporirea gradului de asigurare a necesarului de produse alimentare. Producția agricolă urmează să crească cu circa 10%, din care la cultura plantelor cu 14—16%. Odată cu aceasta se va asigura o mai bună coordonare a producției vegetale cu zootehnia, pentru a se evita în viitor importurile costisitoare de furaje și cereale.

OBIECTIVUL principal al politicii P.C. din Cehoslovacia, așa cum se precizează în proiectul „Direcțiilor de dezvoltare”, îl constituie, deși condițiile au devenit mai grele, ridicarea nivelului de trai al populației pe măsura realizărilor în dezvoltarea economiei. Se apreciază necesar ca obiectivele principale ale creșterii nivelului de trai să fie corelate cu rezultatele în creșterea eficienței și a productivității muncii (cale prin care trebuie să se obțină 90% din sporul de venit național). Se va asigura o legătură mai strînsă între retribuție și cantitatea și calitatea muncii, respectiv nivelul tehnic, productivitate, calitatea produselor, rezultatele în comerțul exterior. Se vor crea astfel condiții pentru ca întreprinderile care economisesc forța de muncă să poată asigura un spor de retribuție personalului.

Odată cu aceasta, în vederea creșterii eficienței activității, se va acționa pentru transpunerea în viață a unui complex de măsuri privind perfecționarea sistemului de planificare și conducere a economiei, care a fost experimentat în perioada premergătoare, în cursul pregătirii planului pe anul 1981 și a actualului plan cincinal, dînd rezultate satisfăcătoare.

Nicoară IONESCU

Industria chimică

INTREPRINDERILE chimice occidentale au puține motive pentru a fi optimiste în acest an — apreciază ziarul britanic „Financial Times” — în condițiile reducerii cererii care a făcut ca o bună parte din aceste întreprinderi să lucreze mult sub capacitatea normală, iar livrările să se realizeze la un nivel relativ scăzut al prețurilor.

Cel mai puternic afectat de criză în cursul anului trecut au fost fibrele sintetice, întreprinderile fiind nevoite să recurgă la deblocări de stocuri fără a mai realiza noi produse. Dar chiar și în ce privește fibrele sintetice sursa citată consideră că au existat situații diferențiate: faptul că firmele americane au folosit gaze naturale ca materie primă a făcut ca impactul crizei să fie mai mic față de cel suferit de întreprinderile vest-europene care utilizează petrol și care s-au văzut astfel confruntate cu creșteri masive de preț.

Pe de altă parte, în rindul producătorilor europeni rezultatele de bilanț indică o poziție mai bună pentru firme — Hoechst, Bayer, de

exemplu — specializate în produse cu valoare mare, respectiv medicamente. Alte firme, ca BASF, au rezistat pe seama adoptării unor strategii de integrare pe verticală.

Pe ansamblu, cu toate semnele unei oarecare înviorări a pieței în sensul creșterii cererii, specialiștii rămân încă destul de rezervați în a prognoza reveniri sensibile pe termen lung.

Anglia: revenire moderată după criză

PROGNOZE ale principalelor institute și agenții britanice specializate indică faptul că în Anglia recesiunea va atinge punctul maxim în următoarele 6—9 luni, dar revenirea ulterioară va fi încă modestă, caracterizată în principal prin menținerea șomajului la cote ridicate.

lata care ar fi principalele puncte de referință ale prognozelor amintite. ● Pentru 1982 se așteaptă o creștere cu 1,7% a P.N.B., care va rămâne, totuși, sub nivelul anterior recesiunii.

● Începând cu semestrul doi curent se va putea renunța la deblocarea stocurilor la producători; trecerea, în conti-

nuare, la acumularea de noi stocuri va fi însă contracarată de un nivel redus al investițiilor în fonduri fixe, precum și de deteriorarea în continuare a balanței de plăți externe. ● După o reducere cu aproape 10% anul trecut, industria prelucrătoare va înregistra anul acesta un nou declin, de 4,5%, fiind de așteptat o ușoară revenire începând cu 1982.

● Tot în 1982 se așteaptă reveniri sensibile în ce privește veniturile reale ale populației și puterea de cumpărare.

● Începând cu cel de al doilea semestru al acestui an se așteaptă o creștere bruscă a importurilor comparativ cu cea a exporturilor, astfel că, după un excedent de 1,4 mrd. lire sterline estimat pentru 1981 balanța de plăți ar putea înregistra un deficit de circa 500 mil. lire în anul viitor. ● Șomajul este presupus să afecteze 2,6 mil. persoane la sfîrșitul anului curent și 2,75 mil. în 1982. În condițiile realizării programului economic prezentat recent de guvern s-ar putea totuși, afirmă specialiștii britanici, ca inflația să coboare sub previziunile inițiale, respectiv să nu depășească 10% din 1981 și 9% din 1982, ca urmare a măsurilor de austeritate aruate în vedere.

Programe de dezvoltare

Suriname: valorificarea resurselor materiale

DUPĂ OBTINEREA independenței în 1975, guvernul Republicii Suriname a elaborat un program-cadru pe o perioadă de 19 ani, privind dezvoltarea economică a țării.

Principalele obiective ale acestui program vizează valorificarea resurselor naturale ale țării (prin constituirea de societăți mixte cu aport extern de capital și de know-how), majorarea locurilor de muncă, în vederea reducerii șomajului, precum și eforturi sporite pentru calificarea forței de muncă.

Pentru atingerea obiectivelor propuse s-a dat un impuls dezvoltării principalelor ramuri economice: agricultura și industria (în special miniera). De menționat că agricultura participă cu circa 10% la formarea produsului intern brut, iar industria minieră cu 28%.

În vederea majorării producției agricole și substituirii în cât mai mare măsură a importurilor de alimente guvernul intenționează să pună în aplicare un program care prevede organizarea de cooperative agricole, îmbunătățirea sistemului de comercializare a produselor agricole, majorarea veniturilor fermierilor.

Pe linia valorificării mai intense a resurselor proprii se are în vedere dezvoltarea exploatării bauxitei și creșterea producției de alumina și aluminii primar. Surinamul este al II-lea producător mondial de bauxită, în anul 1979 volumul extracției situându-se la 1,547 milioane tone.

Exploatarea bauxitei fiind vitală pentru economia surinameză (reprezintă circa 90% din valoarea exporturilor), în prezent atenția guvernului se îndreaptă spre exploatarea bogatelor zăcămintे existente în vestul țării. Pe baza acestor zăcămintе până în 1985 va fi construit un complex pentru producerea aluminiului la Apoera.

Dezvoltarea producției de alumina și aluminii — ramuri mari consumatoare de energie electrică — necesită și dezvoltarea industriei energetice. Se are în vedere ca odată cu intrarea în funcțiune a exploatărilor din vestul țării să se construiască pe riul Kabalebo două hidrocentrale cu o putere instalată de 800 MW. Una din hidrocentrale va fi amplasată aproape de cascada Davis și va avea o capacitate de 500 MW, iar o a doua amplasată tot pe fluviul Kabalebo — 300 MW.

Deoarece până în prezent activitatea economică s-a concentrat aproape în întregime în zona de coastă, se tinde spre o extindere a activității economice și în interiorul țării. Ca urmare, va fi necesară construirea unor căi de acces spre aceste regiuni. Construirea căilor de transport — feroviare și rutiere — este dependentă de punerea în aplicare a proiectelor privind exploatarea rezervelor de bauxită din vestul țării. La prima fază a proiectului se are în vedere construirea unei căi ferate între mina Bakhuyts și orașul Apoera. De asemenea, construirea barajelor de pe fluviul Kabalebo reclamă construirea a 286 km drumuri și alte construcții civile.

Elena ANGELESCU

I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 23—27 martie 1981, dominantă evoluțiilor de pe piețele valutare internaționale a fost dată de încetarea procesului manifestat pe parcursul precedentelor două săptămâni de deteriorarea poziției dolarului S.U.A. și de conturarea unei tendințe de re-consolidare tot mai pronunțată a cursului monedei americane față de majoritatea valurilor occidentale. Principalul factor care a acționat în această direcție l-a reprezentat faptul că, pe termen scurt cel puțin, cursul descendent al dobânzilor la fondurile constituite în dolari a fost oprit, anticipându-se menținerea fermă și chiar creșterea nivelului acestora. Așteptările au fost confirmate de majorarea înregistrată în prima zi a săptămânii de dobânzile la fondurile în dolari atit în S.U.A., cit și pe piețele internaționale de capital. Ulterior, reducerea nivelului dobânzii preferențiale („prime rate”) de către o serie de mari bănci americane de la 17,5% la 17% a exercitat o ușoară presiune „à la baisse” asupra dolarului. Procesul a fost însă de scurtă durată, dobânzile reînscrisându-se într-un trend ascendent. În ultima zi a intervalului analizat, o mare bancă din S.U.A. a procedat chiar la o majorare a dobânzii preferențiale.

Cursul lirei sterline față de dolarul S.U.A. a fost în general ferm, pentru ca, în ultima zi a săptămânii să cunoască o reducere sensibilă, în principal sub influența tendinței de consolidare a poziției monedei americane. Menținerea relativ fermă a cursului lirei a fost motivată, între altele, de publicarea datelor privind reducerea ritmului de creștere a șomajului în Anglia, precum și de aprecierile oficiale potrivit cărora economia britanică va depăși cel mai coborât punct al depresiunii în cursul semestrului I al acestui an. Față de celelalte valute vest-europene, poziția lirei sterline s-a îmbunătățit.

Cursul francului elvețian față de dolarul S.U.A. s-a depreciat cu circa 3%, situându-se la 27 martie la 1,3425 franci/1 dolar.

Deprecierea înregistrată de alte valute vest-europene

(cu excepția lirei sterline) față de dolar a fost mai pronunțată. Astfel, marca vest-germană s-a depreciat cu 3,2% (la 2,1350 mărci/1 dolar la 27 martie a.c.). Publicarea datelor privind creșterea producției industriale a R.F.G. cu 2% în luna ianuarie și restringerea deficitului plăților curente ale țării în luna februarie nu a fost de natură să contracareze influența negativă exercitată asupra cursului mărcii vest-germane de majorarea dobânzilor la fondurile în dolari. Cursul francului francez față de dolar a slăbit, de asemenea, sensibil, situându-se la finele intervalului analizat la 3,0375 franci/1 dolar.

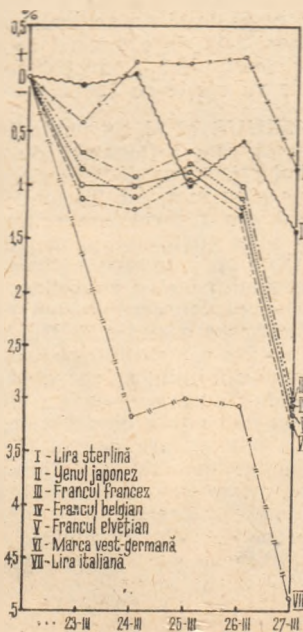
O depreciere deosebit de pronunțată a înregistrat lira italiană, între altele și ca efect al devalorizării sale oficiale cu 6% în raport cu valutele din cadrul Sistemului monetar european și al anunțării programului de austeritate vizînd frînarea procesului inflaționist. La 27 martie cursul a atins 1 062 lire/1 dolar (o depreciere de peste 4,8%).

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au cunoscut o evoluție ascendentă, mai pronunțată la eurodolari (de la 14,375% pe 20 martie la 15,625% pe 27 martie a.c.) și la euromărcii vest-germane (de la 11,125% la 12,375%) decît la eurofrancii elvețieni (7,75% și 8,25%) și eurolire sterline (12,375% și 12,625%).

Prețul aurului a marcat o majorare substanțială, de 16,5 dolari/uncie, situându-se la cel de al doilea fixing de la Londra din ziua de 27 martie la 538,75 dolari uncia.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 23—27 martie, luîndu-se ca bază nivelul cursurilor din ziua de 20 martie a.c.

R. P. UNGARĂ

Direcții și repere ale dezvoltării economice

PROCURÎNDU-ȘI din import o însemnată parte a combustibilului și materiilor prime necesare și exportând o pondere însemnată (peste 40%) din producția națională, Ungaria se află angajată în prezent într-un amplu și ineluctabil efort de adaptare, în condiții de eficiență, la noul context economic mondial. Caracterul imperativ al acestei adaptări se consideră că reiese pregnant fie și numai dacă se ține seama de deteriorarea raportului de schimb (cu 1,2⁰/₀ în 1979, de exemplu) provocată de faptul că sporirea prețurilor la produsele ungare de export nu a putut ține pasul cu majorarea substanțială a prețurilor la materialele importate. Ca urmare, a sporit cantitatea de produse ce trebuie exportate pentru acoperirea importului aceleiași cantități de materii prime și energie.

În această situație, așa cum se subliniază în Directivele celui de al XII-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, aprovizionarea țării cu energie și materii prime trebuie asigurată, chiar în condiții mai grele, din producția internă, care necesită mari eforturi materiale, precum și din import, devenit din ce în ce mai costisitor.

Ținând seama de existența și a altor factori structivi, ca, de pildă, insuficiența resurselor de muncă (la 5 milioane de persoane active în Ungaria revin peste 5,6 milioane persoane inactive), a fost adoptată o strategie de dezvoltare selectivă, vizând limitarea și chiar încetarea producerii acelor tipuri de mărfuri în cazul cărora este imposibilă obținerea rentabilității producției, paralel cu sporirea — în condiții de eficiență — a exporturilor ținând seama de exigențele pieței externe pe planul calității, nivelului tehnic și condițiilor de livrare. Este ilustrativ pentru măsura încadrării Ungariei în diviziunea internațională a muncii faptul că în ultimii 15 ani exportul a sporit într-un ritm de două ori mai rapid decât producția și că în prezent mai mult de jumătate din producția a zece ramuri, între care industria farmaceutică, telecomunicațiile, tehnica vidului, industria mijloacelor de transport, este destinată exportului.

Coordonată de bază a acestei strategii de dezvoltare selectivă, economisirea energiei a căpătat recent un nou stimul, prin adoptarea de către guvernul țării, în decembrie 1980, a unui program național în acest sens pentru perioada celui de-al șaselea plan cincinal (1981—1985). În baza programului amintit, consumul de combustibil al țării urmează să crească cu cel mult 20% pe an (respectiv mai lent decât venitul național), iar cel de energie electrică cu maximum 3,5% pe an. La acoperirea necesarului sporit de energie electrică va contribui începând din 1982 și intrarea în funcțiune la Paks

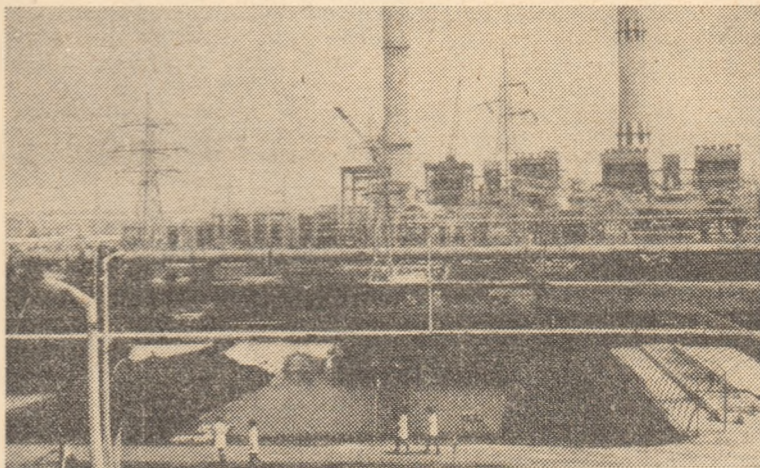
a primei centrale nucleare-electrice din Ungaria, cu o putere instalată de 1760 MW. Pe linia restructurării balanței energetice, ponderea hidrocarburilor (petrol și gaze) în consumul total de combustibili urmează să se reducă de la 64% la 59% în 1985, prin menținerea la același nivel a volumului absolut al consumului. În sfârșit, 6% din totalul investițiilor prevăzute în cincinal vor fi alocate pentru economisirea energiei, de exemplu prin utilizarea de gaze naturale cu putere calorică redusă, electrificarea căilor ferate, precum și prin modernizarea unor instalații și tehnologii energofage, cu ajutorul unui sistem de credite pentru cointeresarea întreprinderilor care realizează economii.

OCONTRIBUȚIE în creștere la crearea venitului național se așteaptă din partea agriculturii. În perioada ultimilor cinci ani producția globală agricolă a sporit în medie cu 3,9% pe an, nivelul acesteia fiind în 1980 — în ciuda condițiilor climatice mai puțin favorabile — cu 12% mai mare decât în 1975. În perioada amintită au fost construite ferme pentru 220 mii vite cornute mari, 660 mii de porci, 550 mii de oi, precum și ferme pentru păsări cu o suprafață de 1280 mii metri pătrați. Pentru îmbunătățiri funciare s-au cheltuit peste 6,5 miliarde de forinți. Prin recoltele medii ridicate obținute

și constituind, alături de o serie de produse industriale finite, principala sursă de sporire în viitorul apropiat a exportului. Ungaria este, spre exemplu, al treilea mare exportator mondial de carne de pasăre, fiind în același timp un cunoscut exportator de fructe, vin, boia (produs la care deține o treime din piața mondială).

Conform prevederilor planului de dezvoltare a economiei naționale a țării pe perioada 1981—1985, volumul producției agricole urmează să sporească cu 12—15% în comparație cu nivelul mediu din ultimii cinci ani. Producția anuală de cereale se prevede să ajungă la 14,5—15,7 milioane tone, în condițiile ridicării eficienței. Paralel, se depun eforturi pentru dezvoltarea în continuare a zootehniei. În scopul lărgirii bazei tehnico-materiale a agriculturii, acestei ramuri îi vor fi alocate în actualul cincinal fonduri de investiții în valoare de 120 miliarde de forinți. Se prevede, de asemenea, sprijinirea, prin credite și asistență tehnică, a activității desfășurate pe loturile personale, dintre care — potrivit revistei „Figyelő” — o treime sînt posedate de muncitori și funcționari.

Ținând seama de ritmurile moderate de creștere prevăzute pentru actualul cincinal în vederea realizării echilibrului în economia națională, o sarcină principală a planului de dezvoltare în această perioadă o constituie asigurarea condițiilor pentru menținerea și consolidarea rezultatelor obținute în ridicarea nivelului de trai al poporului. Veniturile reale pe locuitor vor spori pe ansamblul cincinalului cu 6—7%. În 1981 retribuția medie și nivelul prețurilor cu amănuntul vor crește în același ritm, cu 4—4,5%. O atenție deosebită va fi acordată construcției de locuințe (370—390 mii de locuințe noi pe întregul cincinal), paralel cu mai buna gospodărire a fondului de locuințe, ceea ce se va reflecta în îmbunătățirea condi-

Apa caldă rezultată de la marea termocentrală de la Százhalombatta, din apropierea Budapestei, este utilizată la o crescătorie de pește destinată aprovizionării capitalei. Într-un bazin alături de un laborator biologic de importanță națională întreprinde cercetări privind efectul asupra faunei și florei apelor al noilor pesticide și altor agenți agrocimici ce urmează a fi introduși

la hectar (4 700 kg la grâu și 5 000 kg la porumb în 1980), ca și prin volumul producției de cereale (peste 1 tonă) și de carne (170 kg) pe locuitor, Ungaria se numără printre țările cu o agricultură dezvoltată ale lumii. Acoperind complet nevoile populației în ce privește produsele agroalimentare, agricultura aduce, în același timp, o importantă contribuție la export, asigurând peste o cincime din încasărilor acestuia

țiilor de locuit pentru aproximativ 1,5 milioane de cetățeni.

Prevederile noului plan cincinal al Ungariei reprezintă o etapă importantă în realizarea obiectivului strategic fixat de Partidul Muncitoresc Socialist Ungar privind transformarea Ungariei dintr-o țară cu dezvoltare medie într-o țară puternic dezvoltată.

Dinu DRAGOMIRESCU

Economisirea materialelor — factori de condiționare

SUBLINIIND importanța crescândă, în condițiile actuale și de perspectivă,

Factori strategici

- modificări în structura bazei materiale și de materii prime;
- modificări în structura producției finale;
- echilibrarea posibilităților de producere a materialelor cu necesarul acestora;
- perfecționarea sistemului de planificare și conducere (ca premisă pentru aplicarea mai largă a invențiilor și inovațiilor);
- perfecționarea gospodăririi materialelor, dezvoltarea cercetării în acest domeniu; ș.a.

Factori operativi

- realizarea concordanței între caracteristicile materialelor produse și cerințele privind calitatea;
- scoaterea din producție sau modernizarea produselor depășite și a celor care necesită consumuri ridicate de materiale;
- pregătirea corespunzătoare a proceselor de producție;
- stabilirea fundamentată a normelor de consum la materiale, îmbunătățirea acestora;
- corelarea modificărilor intervenite în sortimentul producției cu consumul de materiale;
- depozitarea și păstrarea corespunzătoare a materialelor; ș.a.

a asigurării corelației optime între cheltuielile materiale și valoarea producției, publicația poloneză **Ekonomika i organizacja pracy** relevă că utilizarea

îmbunătățirea permanentă a calității și structurii materiilor prime, materialelor și purtătorilor de energie pe care le folosesc.

Roboții și eficiența

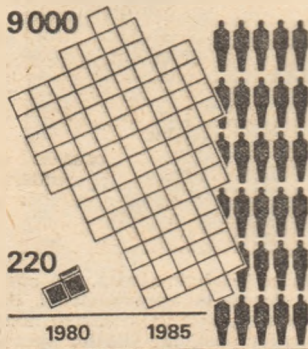
ÎN SCOPUL creșterii eficienței și al economisirii forței de muncă, alături de alte modalități clasice, în R.D. Germană se intensifică preocuparea pentru proiectarea, producția și utilizarea unui număr cât mai mare de roboți industriali, înfăptuindu-se măsurile preconizate de conducerea de partid și de stat în acest sens. Graficul, reprodus după **Sozialistische Finanzwirtschaft** (nr. 2/1981), prezintă sugestiv economia de

recent la Paris sub semnul unei cvasistagnări a volumului vânzărilor respective pe piața țărilor din Europa occidentală. Explicat fie prin efectele recesiunii economice, fie prin relativa saturare a pieței pentru unele articole (de exemplu frigider), fie — în sfârșit — prin necesitatea perfecționării unor aparate (mașini de spălat rufe, plite de gătit ș.a.) pentru ca acestea să corespundă în mai mare măsură cerințelor actuale ale consumatorilor, fenomenul incită pe principalii producători vest-europeni de aparatură electrocasnică la modernizarea acestora.

Un element important îl constituie realizarea de modele, ca cele prezentate în cadrul Salonului, care permit reducerea consumului de energie, de plite care funcționează pe bază de microunde etc. O altă orientare esențială pentru următorii ani pare s-o constituie echiparea pe scară largă a unor aparate, ca de pildă mașina de spălat rufe, cu microprocesoare: se apreciază că acest lucru va permite nu numai îmbunătățirea performanțelor articolelor respective, ci și reducerea substanțială a costului lor.

Pînă în 1985- 9000 de roboți industriali

Se va economisi astfel munca a 25000-30000 de lucrători

forță de muncă ce se va realiza prin introducerea în producție, pînă în anul 1985, a 9000 de roboți industriali.

Evoluții în domeniul aparaturii electrocasnice

CEL de-al 50-lea Salon internațional de aparate de uz casnic s-a desfășurat

U. R. S. S. : îmbunătățirea utilizării resurselor de muncă

ÎN economia națională a U.R.S.S. lucrează în prezent circa 125 milioane de muncitori, funcționari și colhoznici. Paralel cu creșterea efectivului populației ocupate s-a realizat un salt considerabil în ridicarea nivelului de cultură generală al oamenilor muncii, ca o premisă a afirmării cu succes a revoluției tehnico-stiințifice contemporane.

Creșterea în continuare a eficienței folosirii populației ocupate în economia națională este legată, în primul rînd, apreciază revista **Ekonomiceskaia gazeta** (nr. 44/1980), de creșterea productivității muncii în ramurile producției materiale și de îmbunătățirea activității în sfera neproductivă. Una din direcțiile accelerării în viitor a ritmurilor de creștere a productivității muncii o reprezintă mecanizarea muncii manuale, în primul rînd a celei grele. În industrie ponderea muncitorilor manuali s-a redus de la 40,4% în 1965 la 32,8% în 1979, dar numărul lor absolut a crescut. Soluționarea acestei probleme a căpatat și o mare însemnătate socială, ținînd seama că în condițiile nivelului crescînd de cultură generală, sectoarele presupunînd o muncă manuală puțin calificată sînt tot mai greu de asigurat cu muncitori. O altă direcție o constituie folosirea mai economică a forței de muncă în sfera neproductivă, al cărei efectiv a ajuns la 4,8 milioane de oameni.

Mai buna folosire a forței de muncă va fi asigurată și prin reducerea în continuare a fluctuației cadrelor. În ultimii opt ani aceasta s-a redus în industrie cu 14%, iar în construcții cu 22%. Totodată, se are în vedere încheierea elaborării unor normative științifice fundamentate în privința înzestrării în perspectivă a ramurilor economiei naționale cu specialiști cu studii speciale superioare și medii, îmbunătățindu-se corelația dintre cele două categorii.

Piața comună — recrudescența protecționismului disimulat

INDELUNGATA recesiune care afectează economia țărilor vest-europene a determinat, între altele, și o recrudescență a măsurilor cu caracter protecționist adoptate de diferitele țări membre ale Pieței comune în vederea protejării uneia sau alteia dintre industriile autohtone împotriva concurenței produselor de import. După cum relevă publicația **Die Zeit**, în fiecare săptămînă sînt adoptate — pe plan național — zeci de dispoziții, norme și directive, care reprezintă tot atîtea frîne în calea dezvoltării comerțului intra-comunitar: tot mai frecvent asemenea acțiuni sînt prezentate ca fiind menite să asigure protejarea mediului ambiant, controlul calității produselor, siguranța acestora din punct de vedere tehnic, reducerea consumului de energie sau o mai bună informare a consumatorilor.

În fața avalanșei măsurilor nemijlocite sau disimulate cu caracter protecționist, Comisia comunităților europene a fost nevoită să intenteze în 1979 un număr de 200 de proceduri privind violarea Tratatului C.E.E. (față de 40 de asemenea proceduri în 1974); pentru anul trecut numărul acestora este evaluat la peste 400. O anchetă efectuată de Federația camerelor de comerț și industrie din R.F. Germania confirmă perspectiva accentuării tendințelor protecționiste în viitor.

GLOSAR

„Indicatori de alarmă“

ÎN ECONOMILE în care conjunctura are o influență decisivă asupra tuturor activităților productive, s-a considerat în trecutul apropiat că un dispozitiv care ar permite o apreciere corectă a evoluției acestor activități ar fi de mare folos pentru combaterea fenomenelor conjuncturale negative. Un asemenea dispozitiv, servind ca un fel de barometru al economiei, ar fi — s-a afirmat — deosebit de util pentru autoritățile statului, atât ca mijloc de verificare a efectului măsurilor luate, cât și ca posibilitate de prefigurare a unor noi măsuri.

Un asemenea dispozitiv este așa-numitul „tablou de bord“ al economiei, compus dintr-o serie de indicatori considerați ca fiind cei mai evocatori pentru caracterizarea activității economice. Fiecare indicator este prevăzut cu un „prag de alarmă“: în dată ce indicatorul a atins acest prag și este pe cale să-l depășească, autoritățile competente sînt obligate să intervină în mersul economiei pînă cînd alarma va înceta. Indicatorii de alarmă au fost introduși, de exemplu, în planificarea franceză începînd cu planul pe 1966—1970, sub denumirea de „clignotants“ (de la verbul clignoter = a clipi).

În Franța au fost selectați cinci indicatori de alarmă, legați fiecare de cite un domeniu al economiei: prețuri, comerț exterior, producție, investiții și utilizarea forței de muncă. Astfel:

(1) În ce privește **prețurile**, indicatorul se „aprinde“ atunci cînd ritmul anual de creștere a prețurilor de consum, calculat ca medie a ultimelor 12 luni, depășește cu 1 punct procentual timp de trei luni pe cel al principalelor parteneri comerciali ai Franței (media ponderată a indicilor prețurilor de consum din S.U.A., Anglia, R.F.G., Italia, Olanda și Belgia).

(2) În ce privește **comerțul exterior**, indicatorul „alarmează“ în cazul în care valoarea importurilor este acoperită într-o proporție de mai puțin de 90 la sută de aceea a exporturilor, de asemenea în cazul ultimelor 12 luni.

(3) În materie de **producție**, alarma se declanșează în cazul în care sporul de producție internă brută (P.I.B.) sau de producție industrială este de 2 la sută sau sub acest procent timp de trei luni consecutiv.

(4) În domeniul **investițiilor productive**, pragul de alertă este stabilit la nivelul unei creșteri anuale de 2,5 la sută sau sub acest procent. În sfîrșit:

(5) În privința **utilizării forței de muncă**, alarma se produce în cazul în care numărul somerilor este la 2,5 la sută din populația activă sau peste acest procent timp de trei luni consecutiv.

Aplicarea sistemului indicatorilor de alarmă nu a fost încurajatoare. Sistemul a apărut ca fiind puțin fiabil și, avînd în vedere că indicatorii se publicau, susceptibil să creeze o situație de confuzie și de demobilizare în opinia publică, dăunătoare mersului economiei. Din această cauză s-a procedat la numeroase modificări în sistem, cu scopul de a-l face mai sensibil și totodată mai puțin capabil de a provoca reacții negative în economie.

În Franța, de exemplu, începînd cu planul al VI-lea (1971—1975) a fost efectuată o reformă prin lărgirea considerabilă a indicatorilor de alarmă, prin restrîngerea caracterului lor obligator, guvernul nemaifiînd obligat să reacționeze la orice „semnalizator“ și „prin introducerea caracterului confidențial al acestor indicatori. Criza sistemului indicatorilor de alarmă este o fatetă a crizei gîndirii economice occidentale, care nu dispune de capacitatea de a găsi remedii pentru răsturnările conjuncturale economice și extraeconomice din țările capitaliste.

C. K.

cărui sediu se află în Filipine.

Conferința din 1982, care va reuni participanți din numeroase țări în curs de dezvoltare și dezvoltate, își propune, printr-o abordare multidisciplinară, să determine măsura și sectoarele în care cele mai noi cuceriri din domeniile chimiei, biochimiei și biologiei, în special al biologiei moleculare, pot fi utilizate cel mai eficient pentru sporirea producției agro-alimentare mondiale, în condițiile în care un sfert din populația globului este subnutrită sau suferă de malnutriție. O atenție specială urmează a fi acordată întăririi capacității naționale de cercetare a țărilor în curs de dezvoltare, în special în acele domenii care nu necesită investiții excesive de capital, precum și cooperării dintre guverne, producție și universități în direcții prioritare de cercetare.

Copreședinții comitetului însărcinat cu pregătirea programului conferinței sînt doi laureați ai Premiului Nobel: Norman E. Borlaug, de la Centrul internațional pentru ameliorarea porumbului și grîului din Londres, Mexic și Melvin Calvin, de la Universitatea Berkeley din California.

Denumire

Mihai Stănescu, A.S.E. București — Denumirea de „companie-umbrelă“ reprezintă o formulă gazetărească, care nu figurează ca atare într-un tratat de economie politică a capitalismului.

Comerț exterior

Eva Barabaș, Deta — Întreprinderea „Generalimpex“, înființată la sfîrșitul anului trecut la Budapesta, este prima întreprindere maghiară de comerț exterior care nu are o sferă de activitate precis delimitată, putîndu-se ocupa de exportul sau importul oricărui produs necesar economiei naționale. Întreprinderea „Generalimpex“, dispunînd de un personal relativ restrîns, va trebui să dea dovadă de o mare mobilitate și operativitate, ocupîndu-se în primul rînd de relațiile de comerț exterior ale întreprinderilor mijlocii, ale firmelor de consulting, ale cooperativelor industriale și agricole, în condiții de eficiență. Ea va putea exporta și produse ale industriei mari, dacă va putea obține condiții mai avantajoase decît întreprinderile specializate

de comerț exterior, inclusiv în relații de cooperare. Astfel, primul contract de export semnat de noua întreprindere se referă la televizoare „Orion“.

Decalaje energetice

Romulus Tircolea, Ploiești. — Pe ansamblu, țările în curs de dezvoltare sînt, într-adevăr, furnizoare nete de energie, dar trebuie ținut seama că sursele lor energetice sînt concentrate într-un număr redus de țări, astfel încît majoritatea sînt puternice dependente de importul în acest domeniu. În 1975 importurile de energie ale țărilor în curs de dezvoltare au reprezentat aproape 30 miliarde de dolari, respectiv circa 15% din totalul importurilor țărilor în curs de dezvoltare în ansamblul lor.

Deși între 1950 și 1975 consumul de energie comercială în țările în curs de dezvoltare a sporit de 5,5 ori, adică într-un ritm mediu anual de 7%, mult mai ridicat decît cel al țărilor dezvoltate (4,5%). decalajele în privința consumului de energie rămîncă considerabile. Potrivit unui recent studiu al U.N.C.T.A.D., 70% din populația globului, trăind în țările nesocialiste în curs de dezvoltare și în țările socialiste din Asia, contează cu mai puțin de 20% în consumul mondial de energie comercială. Energia consumată în prezent în S.U.A. și în Europa numai pentru transportul personal este aproape echivalentă cu volumul total al energiei consumate în țările în curs de dezvoltare.

Protecția mediului marin

Valentin Cernica, Călărași. — Costul programului trienal (1981—1983) adoptat de 16 din cele 18 țări mediteraneene și de Piața comună pentru îmbunătățirea calității apelor Mediteranei se ridică la circa 12 milioane de dolari. Un sfert din această sumă va fi alocată programului de supraveghere continuă și de cercetări în domeniul poluării în Marea Mediterană, elaborat sub egida Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător, în care sînt angrenate 83 de laboratoare de cercetări oceanografice.

83% din poluarea Mării Mediterane se datorează

deșeurilor industriale, apelor uzate urbane și substațiilor chimice (îngrășăminte și pesticide). Urmarînd permanent „starea de sănătate“ a mării, laboratoarele amintite vor servi la controlul aplicării Protocolului relativ la protecția Mediteranei contra poluării de origine terestrică, semnat la Atena în mai 1980. O atenție specială va fi acordată poluării „invizibile“, cu metale grele și bacterii.

Țările inițiatoare ale programului de salvare a Mării Mediterane aplică în același timp propriile lor programe naționale, unele extrem de cuprinzătoare, destinate ameliorării calității apelor lor de coastă. Ele speră ca, grație acestor eforturi conjugate, peste 10—15 ani se va înregistra o reducere notabilă a poluării, chiar dacă apele Mediteranei nu și vor mai putea recăpăta puritatea de altădată.

Televiziunea în China

Daniela Dumbrăveanu, Jimbolia. — Televiziunea datează în R. P. Chineză din anul 1958. De la 630 000 în 1976, numărul televizoarelor în funcțiune în această țară a depășit în prezent 7 milioane. Potrivit revistei **La Chine en construction**, majoritatea lor sînt în țările negre și se concentrează în orașele mari și mijlocii. Este cazul regiunii urbane Shanghai în care există aproape 1 milion de televizoare, sau al cartierelor urbane ale capitalei, în care se înregistrează două televizoare la trei familii. Numai la Beijing au fost vîndute între 1977 și iunie 1980 circa 410 000 de televizoare, respectiv de 10 ori mai mult decît totalul vînzărilor din perioada 1966—1976. Paralel, a cunoscut o îmbunătățire și calitatea aparatelor.

În prezent există 53 de întreprinderi, care pe lîngă aparatele alb-negru mai vechi, cu diagonală ecranului de 23 și 31 cm, produc televizoare în alb-negru sau color cu diagonală de 36, 41 și 49 cm, cu circuite integrate. În sfîrșit, de pe benzile de montaj ale fabricii de la Nanjing ies anual 150 000 de televizoare color cu diagonală de 36 și 56 cm și 50 000 de televizoare alb-negru.

Pe lîngă televiziunea centrală, în China există în prezent 38 centre de televiziune locale, 238 stații de emisie și releeuri de televiziune de peste 1 000 W. La Beijing se pot recepționa emisiuni pe trei canale, în restul țării pe unul sau două canale.

Chimia și alimentația

diale, conferință ce va avea loc în februarie 1982 în Filipine și cunoscută sub inițialele CHEM RAWN, va fi a doua pe această temă. Prima s-a desfășurat la Toronto, în Canada, în 1978. Organizații conferinței sînt Uniunea internațională de chimie pură și aplicată (I.U.P.A.C.) și Institutul internațional de cercetări pentru orez (I.R.R.I.), al

Cecilia Morariu, Brazi — Conferința internațională consacrată contribuției pe care o pot aduce cercetările în domeniul chimiei la îmbunătățirea situației alimentare mon-

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 3 aprilie 1981

— Prețuirea muncii, stimulent pentru noi realizări	1
— Sindicatele — cadru organizat de participare a maselor la conducerea democratică a societății (Dumitru Calen)	2
— Dezvoltarea economico-socială a țării — componentă fundamentală a politicii partidului (Lazăr Costinel)	4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Acțiuni viguroase pentru depistarea și exploatarea de noi structuri petrolifere (II) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure)	6
— Orientări și exigențe în reciclarea materialelor refolosibile (Dan Andreescu)	8
— Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social	
• Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole, integrate organizatoric în efortul pentru sporirea producțiilor (Ion Bîanu)	9
• Valorificarea superioară a potențialului productiv din gospodăriile personale (C. Sicrieru, N. Davideanu)	12
— Creșterea accentuată a productivității muncii, condiție esențială a sporirii eficienței (Ion Căpanu, Pavel Wagner, Dumitru Porojan)	13

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Colaborarea între consiliul oamenilor muncii și comitetul sindicatului. Obiective comune, forme specifice, acțiuni convergente pentru rezolvarea problemelor economice și sociale (C. Damian)	15
---	----

TEORII — IDEI

— Optim, optimalitate, optimizare (I) (Constantin Virgil Negoită)	17
— Priorități în dezvoltarea și structurarea exporturilor (II) (Alexandru Puiu)	18
— Școli ● curente ● economiști. Criterii de analiză a caracterului economiei sud-africane în gândirea anticolonialistă actuală (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea)	20

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Creșterea nivelului de trai — scop suprem al politicii Partidului Comunist Român (G. Constantin, C. Popescu)	23
--	----

ECONOMIE MONDIALĂ

— Petrolul submarin în actualitate (C. Rusin)	25
— R.S. Cehoslovacă. Opțiuni pentru noul cincinal (Nicoară Ionescu)	27
— Tendințe—conjuncturi	28
— R.P. Ungară. Direcții și repere ale dezvoltării economice (Dinu Dragomirescu)	29
— Mondorama	30
— Curier	31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ. Probleme de arbitraj

IN THIS ISSUE

— Trade unions — organized framework for mass participation in the democratic leadership of society (Dumitru Calen)	2
— Socio-economic development of the country — a fundamental component of the Party's policy (Lazăr Costinel)	4
— Large-scale actions for discovering and operating new oil structures (II) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure)	6
— High rise of work productivity — essential condition for increasing efficiency (Ion Căpanu, Pavel Wagner, Dumitru Porojan)	13
— Optimum, optimality, optimizing (I) Constantin Virgil Negoită	17
— Priorities in the export development and structure (II) (Alexandru Puiu)	18
— Schools ● trends ● economists. Analysis criteria of the South-African economy characteristics in the present anti-colonial thinking (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea)	20
— Off-shore oil to the forefront (C. Rusin)	25
— The Socialist Republic of Czechoslovakia. Options for the new five-year plan (Nicoară Ionescu)	27
— The Hungarian People's Republic. Directions and guide marks of economic development (Dinu Dragomirescu)	29

DANS LE NUMERO

— Les syndicats — cadre organisé de la participation des masses à la direction démocratique de la société (Dumitru Calen)	2
— Le développement economico-social du pays — composante fondamentale de la politique du parti (Lazăr Costinel)	4
— Actions vigoureuses pour identifier et exploiter de nouvelles structures pétrolières (II) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure)	6
— L'accroissement accentué de la productivité du travail — condition essentielle de l'augmentation de l'efficience (Ion Căpanu, Pavel Wagner, Dumitru Porojan)	13
— Optimum, optimalité optimisation (I) (Constantin Virgil Negoită)	17
— Priorités dans le développement et dans la structuration des exportations (II) (Alexandru Puiu)	18
— Ecoles ● courants ● économistes. Critères d'analyse du caractère de l'économie sud-africaine dans la pensée anti-coloniale actuelle (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea)	20
— Le pétrole sous-marin est d'actualité. (C. Rusin)	25
— La R.S. Tchecoslovaquie, Options pour le nouveau quinquennat (Nicoară Ionescu)	27
— La R.P. Hongroise. Directions et repères du développement économique (Dinu Dragomirescu)	29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Профсоюзы — организованные рамки участия масс в демократическом руководстве обществом (Думитру Кален)	2
— Экономико-социальное развитие страны — основа для составляющей политики партии (Лазарь Костинел)	4
— Мощные действия для обнаружения и разработки новых нефтеносных структур (II) (Василе Боеску, Богдан Пăдуре)	6
— Усиленный рост производительности труда — существенное условие увеличения эффективности (Ион Кăпану, Павел Вагнер, Думитру Порожан)	13
— Оптимум, оптима, оптимальность (I) (Константин Вирджила Негойца)	17
— Приоритеты в развитии и перестройке экспорта (II) (Александру Пуиу)	18
— Школы ● течения ● экономисты. Критерии для анализа характера южно-африканской экономики в современном антиколониальном мышлении (I) (Думитру Мурешан, Мирча Розора)	20
— Актуальность подводной нефти (К. Русин)	25
— Чехословацкая С. Р. Опции в новой пятилетке (Никоара Ионеску)	27
— Венгерская Н. Р. Направления и ориентиры экономического развития (Дину Драгомйреску)	29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 250 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA UN AJUTOR PREȚIOS PENTRU GOSPODINE

● „SANDA” este o mașină automată pentru cusături decorative și utilitare, realizată la nivelul produselor similare pe plan mondial

● Este o mașină folositoare, de înaltă calitate, rezistentă

● Acționarea electrică este simplă și sigură

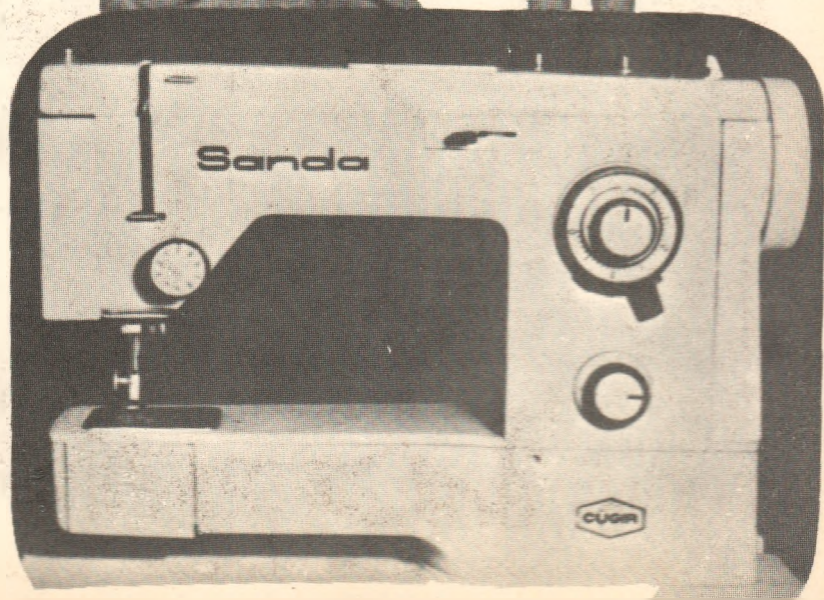
Mașina electrică de cusut SANDA execută următoarele operațiuni :

- cusătură dreaptă (cu un ac sau cu ac dublu)
- cusătură în zig-zag
- cusătură invizibilă (tiv invizibil)
- tiv îngust, mediu și lat
- tivirea și, concomitent, aplicarea dantelei
- cusătură cu rabaterea materialelor
- cusătură paralelă cu marginea materialului
- coaserea înainte și înapoi
- coaserea nervurilor
- coaserea șnurului
- coaserea nasturilor
- butoniere (netede sau în relief)
- stopat
- vătuire
- surfilare
- broderie (inclusiv ochiuri)
- 3 modele de broderie cu cusătură în zig-zag
- 16 modele de cusături decorative (cu un ac sau ac dublu)
- 6 cusături utilitare, elastice (cu un ac sau ac dublu)

În magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat,

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA

Costă 3 270 lei, se vinde și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de numai 20% din valoare.

EPRecom

Produse din carne, legume, fructe, ciuperci și băuturi răcoritoare, care conțin vitamine și au valoare nutritivă ridicată, vă oferă
INTREPRINDEREA DE PRODUCERE, VALORIFICARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEGUMELOR ȘI FRUCTELOR – BERCENI

Fabrica „Flora”, șos Viilor nr. 55, Sector 5, tel. 23 89 70.

Lei 5
(inclusiv suplimentul)